NATIONAL LIBRARY,
CANADA
BIBLIOTHEQUE NATIONALE
APR 19 1968

THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U. S. A.
Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121, 465—7902
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.
WEDNESDAY JANUARY 24, 1968

LATVIJA AMERIKĀ

7. N-RS. TREŠDIENA, 1968. GADA 24. JANVĀRIS 18. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija: 125 Broadview Ave., Toronto 8, Ont., Canada; tālr. 465—7902.
Birojs: 491 College St., Toronto 4, Ont., Canada tālr. 921—7121.
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A., tālrunis 486—8975

Pārkārtota latviešu delegācija BTFK

LATVIEŠU NACIONĀLĀS APVIENĪBAS KANADĀ VALDES SĒDE TORONTO

LNAK 17. janvāŗa sēdē pārrunāja un akceptēja Brīvās pasaules latviešu apvienības atkārtotu protesta iesniegumu Anglijas valdībai par Latvijas zelta pārdošanu, to pārvēršot vērtspapīros. Ar nelieliem pārkārtojumiem valde apstiprināja latviešu delegāciju Baltijas tautu federācijā Kanadā. Tās vadība šogad rotācijas kārtībā atkal piekrīt latviešiem. Sakarā ar Baltijas valstu dibināšanas 50. gadadienām, kā arī paredzētā Baltijas tautu festivāla dēļ Toronto tieši šogad būs nepieciešama kāpināta aktīvitāte. Par latviešu delegācijas un reizē ar to jauno BTFK priekšsēdi apstiprināja T. Kronbergu, bez kuŗa delegācijā vēl darbosies J. Niedra, V. Upeslācis, J. Lejiņš, J. Dreifelds, M. Vāgners, A. Rolavs, A. Kaļiņš un H. Jeckalējs.

Valdes sēdes ievadījumā klātesošie ar klusuma brīdi godināja nesen mirušā sabiedriskā darbinieka un kādreizējā LNAK amatvīra prof. V. Burkēvica piemiņu.

Baltiešu nedēļas vai festivāla programma jau izstrādāta. Kā ziņoja T. Kronbergs, visu festivāla laiku no 8.—16. jūnijam atvērta būs arī baltiešu mākslas izstāde, kuŗas organizēšanu uzņēmies igaunis H. Pehaps. Daiļamatniecības un lietiskās mākslas izstādi organizēs A. Kopmane. Abas izstādes paredzēts iekārtot Latviešu namā Toronto. Baltiešu jaunatnes festivālu 8. un 9. jūnijā organizēs A. Rolavs. Galveno sarīkojumu, kas paredzēts 14. jūnijā, Maseja hallē vadīs J. Sīmanavičus, un tajā bez sēru akta būs plašāks visu tautību koncerts. Baltiešu reprezentācijas sanāksme notiks 15. jūnijā Igauņu namā no plkst. 10.—1.30 dienā, bet pēcpusdienā no plkst. 3—6.30 paredzēts politisks seminārs ar visu trīs tautību referentiem; plkst. 7 vakarā savukārt paredzēta pieņemšana, kuŗu organizēs Baltijas sieviešu padome. Baltiešu nedēļas nobeigumā, 16. jūnijā, notiks garīdznieku konference, kuŗas vadībā aicinās archibīskaps A. Lūsis. Tā kā konference nav paredzēta konfesionālu, bet vispārēju jautājumu pārrunāšanai, tad aicinās piedalīties visus baltiešu garīdzniekus. Nepieciešamo festivāla priekšdarbu veikšanai LNAK valde piešķīra 100 dol.

Tālāk priekšsēdis J. Niedra ziņoja par saņemtajiem Jaungada apsveikumiem no mūsu diplomātiskā korpusa un centrālajām organizācijām. Saņemta arī vēstule no bijušā Kanadas ministru prezidenta un vēlākā opozicijas vadītāja Dž. Dīfenbēkera sakarā ar viņam piesūtīto informācijas izdevumu „The Baltic States". ALAs iniciātīvā sagatavo īpašas Latvijas jubilejas gada medaļas un diplomus pasniegšanai BPLA vārdā tautiešiem par aktīvu Latvijas brīvības centienu atbalstīšanu. Šīs medaļas un diplomus LNAK valde vienojās pasniegt arī Kanadā dzīvojošajiem labvēļiem, kuŗus izraudzīs valdes priekšsēdis saziņā ar politisko nozari.

J. Niedra ziņoja arī par Latvijas dibināšanas 50 gadu atzīmēšanas rīcības komitejas sēdi, kuŗas atreferējumu sniegsim vēlāk. LNAK darbības gada pārskatu šogad sagatavos paplašinātā veidā, tādēļ visas organizācijas aicinātas nekavējoties iesūtīt savus pārskatus.

Kultūras nozares vadītāja Ingrida Vīksna ziņoja par centrālās bibliotēkas skapju izbūvi, kam valde piešķīra 250 dol. Šai kopīgajā bibliotēkā apvienos LNAK, tās informācijas nozares referenču un Toronto latviešu biedrības bibliotēkas. Atklāts jautājums paliek par DV Toronto nodaļas bibliotēkas iekļaušanu tajā. Iespējams, ka centrālajai LNAK bibliotēkai pievienos arī TLB sestdienas skolas grāmatu krājumu un kādreizējās Bramptonas latviešu biedrības bibliotēku. Kopīgās jaunās bibliotēkas iekārtošanu uzņēmusies Elza Zīverte. I. Vīksna vēl ziņoja, ka Toronto pilsētas bibliotēkās var pieprasīt A. Bērziņa jaunāko grāmatu „The Two Faces of Coexistence". Valde vienojās pasūtināt arī Latviešu nacionālā fonda izdoto grāmatu „Latvia — Country and People".

Pārrunājot Amerikas latviešu apvienības kultūras biroja ceļojošo mākslas izstādi, I. Vīksna nožēloja, ka tajā nav pieaicināti Kanadas latviešu mākslinieki. No Ziemeļamerikas latviešu kultūras fonda mākslas referenta pienākumiem atteicies Dainis Miezājs, bet technisko zinātņu referents prof. V. Burkēvics miris. Viņu aizstājēji līdz šim vēl nav izraudzīti.

No LNAK pārstāvja Otavā A. Sprudža saņemts vispusīgs ziņojums par piedalīšanos Cilvēku tiesību komitejas sēdē Otavā. Jautājumi, kas mūs interesētu, tajā nav pārrunāti. Vispār gūtais iespaids ir, ka arī nākotnē, par spīti tam, ka 1968. izsludināts par Cilvēku tiesību gadu, maz cerību uz Baltijas valstu stāvokļa iztirzāšanu.

Kasieris K. Tannis ziņoja, ka no TLB dāmu komitejas saņemts 50 dol. ziedojums centrālās bibliotēkas iekārtošanai, no Latviešu korporāciju kopas Toronto 100 dol. LNAK darbam, no Sadberijas latviešu draudzes 20 dol., bet no DV Londonas nodaļas vispārējiem mērķiem 50 dol., cīņai par Latvijas brīvību 50 dol. un ZLKF 9 dol. Vairākas organizācijas nokārtojušas arī LNAK biedru naudas maksājumus.

Valdes priekšsēža vietnieks A. Rāviņš ziņoja par Latviešu nama akcionāru ārkārtas sapulci. Izglītības nozares vadītāja J. Mežaka ierosinājumā piešķīra 100 dol. TLTA sestdienas ģimnazijai, atceroties Draudzīgo aicinājumu.

Pārrunājot LNAK padomes sesesijas darba kārtu, tās izstrādāšanu atstāja valdes priekšsēdim saziņā ar padomes prezidiju. J. Grodņa ierosinājumā sesijas darba kārtā kā atsevišķs punkts jāparedz pārrunas par komūnistiskās propagandas taktikas maiņu, kas pēdējā laikā izpaužas, popularizējot t.s. kultūras sakaru uzturēšanu, tūrismu un braucienus uz okupēto Latviju, tāpat citus šķietami nepolitiskus pasākumus.

Valdes sēdē bez priekšsēža J. Niedras piedalījās viņa vietnieki T. Kronbergs un A. Rāviņš, sekretārs J. Skrastiņš, kasieris K. Tannis, J. Grodnis, biedrzinis M. Vāgners, informācijas nozares vadītājs J. Dreifelds, izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, kultūras nozares vadītāja Ingrida Vīksna, palīdzības nozares vadītājs K. Priedītis un revīzijas komisijas priekšsēdis J. Rolavs.

R. N.

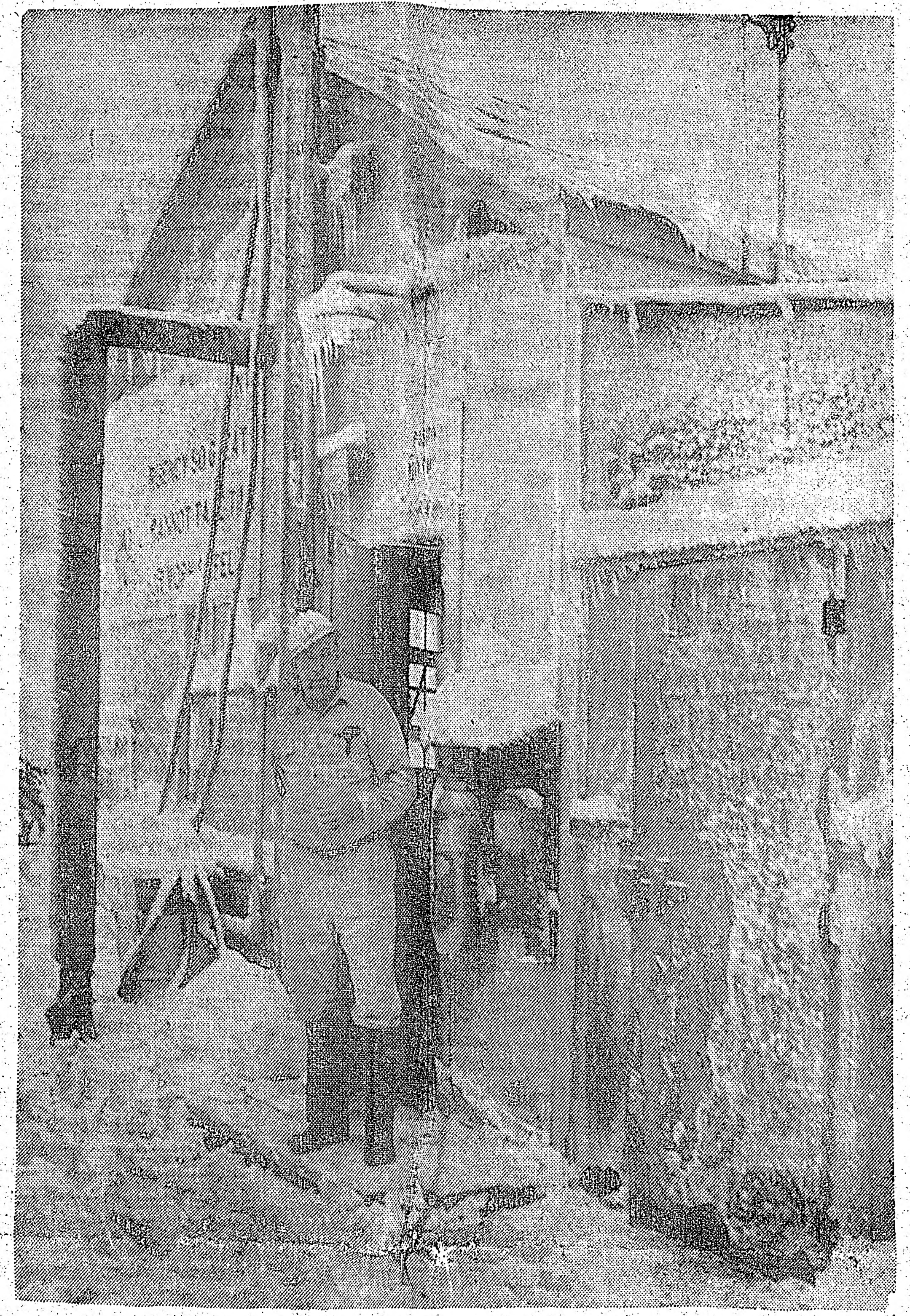

Pēkšņi uznākušais sals un sniega masas radīja lielas grūtības arī būvniekiem, kādu latviešu vidū Toronto ir krietns pulks. Uzņēmumā I. Salmenis savā darba vietā Port-Kreditā, Hydro spēkstacijas būvē, vēro, ka visi kokmateriāli un noliktavas pārklātas ar biezu sniega kārtu. Viņa darbs gan norit telpās, bet tā pārzināšanā atrodas visi pasūtinājumi, kuŗus ar mašīnām veic galdnieku darbnīcā būves vajadzībām.

Sarežģīta diplomātiska spēle par Vietnamu

KAS ĪSTI NOTIEK KREMLĪ?

Pašreiz varam vērot sarežģītu diplomātisku šacha [illegible] ja vien būs veiks[illegible] izpēlēta, varētu dot ASV [illegible] nobeigumu Vietnam[illegible] būt pat uz vietnamiešu tau[illegible] ķina. Šī politiskā šacha pa[illegible] pašreiz ievadīta ar tādiem gā[illegible] niem, kā[illegible] dus zinātāji pareģoja jau pērnā rudens sākumā.

Tā tagad politiķi un žurnālisti Vašingtonā arvien vērīgāk sāk sekot Pad. savienības vēstnieka Dobriņina gaitām, it īpaši, ja tās notiek tādā brīdī, kad aiz kulisēm neapšaubāmi norisinās liela diplomātiska rosība. Tādēļ jo lielu ievērību radīja Dobriņina pēkšņā un iepriekš nepieteiktā izlidošana uz Maskavu 9. janvārī, lai Pad. savienības galvaspilsētā it kā piedalītos komūnistu partijas centrālkomitejas prezidija sēdē. Neviens, protams, neapgalvo, ka zina, kādā nolūkā Dobriņins īsti devies uz Maskavu, taču nav noslēpums, ka tur politiskie ūdeņi sakustējušies tāpat kā Hanojā.

Ziemeļvietnamas galvaspilsētā sakustējās, kad ārlietu ministrs Ngujens Duj-Trinchs gadu mijā lika izkliegt visai pasaulei, ka Hanoja tagad ir mieru un sarunām ar amerikāņiem, ja vien tie pārtrauks Ziemeļvietnamas bombardēšanu un apturēs arī visas pārējās kaŗa operācijas pret „Vietnamas republiku".

Turpretim Kremlī, šķiet, ārpus diplomātiskās rosības notiek kaut kas vairāk, varbūt pat kaut kas nopienāks. Diezgan konkrētas pazīmes liek secināt, ka partijas galotnē sākusies cīņa starp staļinistiem un padomju „liberāļiem". Maskavā akreditētie Rietumu diplomāti un žurnālisti jau kopš decembŗa sākuma, pat vēl agrāk, neizpratnē vērojuši savādu pazemes rīkoņu partijas augstākajos slāņos. Padomju prese kā galvaspilsētā, tā arī provincē kopš vairākām nedēļām sniedz puķainā valodā ietērptus īsus aizrādījumus par „niknajiem, melu pilnajiem uzbrukumiem", kuŗus vārdā nenminēti opozicionāri nez' kur un kādā veidā vērsuši pret valdību un partiju. Bet, cik vērojams, šie kritiķi pārmetuši pašreizējai Pad. savienības kollektīvajai vadonībai, ka tā izolējusies no ārpasaules un sagrozījusi neminētā veidā miermīlīgās koeksistences principus. Padomju prese no savas puses pārmet opozicionāriem „nacionālistisko uzskatu šaurību" un pat šovinismu.

Ap ko lieta īsti grozās, tas vēl ir pilnīgi miglā tīts. Nav pat skaidri zināms, vai šie opozicionāri no Brežņeva un Kosigina prasa daudz enerģiskāk nekā līdz šim veicināt „verdzināto tautu atbrīvošanas cīņu", tātad — sniegt Ziemeļvietnamai vēl lielāku militāro palīdzību, vai arī tie ir pretējo — abiem vadoņiem izdarīt piemērotu spiedienu uz Hanoju, lai tā mīkstinātu savu līdz šim tik noturīgi nepiekāpīgo nostāju attiecīmē uz ASV.

Šaubu, turpretim, nevar būt par to, ka Dobriņins Maskavā apspriedīsies ar komūnistu dižvīriem par visjaunāko politisko attīstību Vietnamas kaŗā, kuŗā kaut kāda politiska iniciātīva notikusi ne vien no Hanojas, bet arī no pašas Vašingtonas puses, jo arī pēdējā tagad rīkojas stingrā slepenībā. Pēc Vašingtonas žurnālistu informācijas, Baltajā namā valda pārliecība, ka Vietnamas problēmu izdosies labvēlīgi izkārtot vēl pirms pavasaŗa. Reizē ar to Baltajā namā vērojama apņemšanās darīt visu iespējamo, lai patiešām tā notiktu.

Kopš augstas amerikāņu militāras personas ar Eizenhaueru priekšgalā sākušas atklāti runāt par amerikāņu kaŗaspēka invāziju Ziemeļvietnamā, Kambodžā un Laosā, lai vajātu un iznīcinātu tur paslēpušos vietkongus un ziemeļvietnamiešus, Maskava sākusi raizēties par Vietnamas kaŗa tālāku izplešanos un ilgāk vairs nespēj palikt politiski pasīva. Vašingtona šai sakarā uzsveŗ, ka tai un Maskavai taču ir kopīgas intereses Tālajos austrumos, proti — savaldīt un iegrožot sarkanās Ķīnas milzeni, kamēr vēl ir laiks.

P. R.

Izraudzīts Maknamaras pēctecis

ASV prezidents Džonsons par aizsardzības ministra Roberta Maknamaras pēcteci izraudzījis Klarku M. Klifordu, līdzšinējo aizsardzības un diplomātisko padomdevēju Baltajā namā kopš 20 gadiem, bet šai izvēlei vēl vajadzīga senāta piekrišana. Klifords ir plaši pazīstams Vašingtonas advokāts, ar lielām zināšanām politikā — federālās valdības, kā arī aizsardzības un ārlietu jautājumos. Paredzams, ka senāts prezidenta izraudzīto kandidātu apstiprinās un Klifords pārņems amatu jau pirms 1. marta.

Klarks Klifords palīdzēja izstrādāt plānu ASV militāro spēku apvienošanai, kas sākās 1945. gadā. Viņš bija prezidenta Trūmena politiskais padomdevējs un izplānoja prezidentam Džonam F. Kenedijam valdības pārņemšanu no toreizējā prezidenta Dvaita Eizenhauera. Kaut gan Klifords atteicies ielaisties sarunās par saviem uzskatiem attieksmē uz pašreizējo politiku, viņš tomēr pazīstams kā prezidenta Džonsona Vietnamas politikas stingrs atbalstītājs. Visu laiku Klifords bijis tuvs Džonsona padomdevējs, kas piedalījies arī dažādās ārlietu misijās, arī pagājušā gada Maņilas virsotņu konferencē par Vietnamas jautājumu.

Tā, pārņemot milzīgo aizsardzības un kaŗa lietu resoru ar tā 77,2 bilj. dolaru lielo budže-

(Nobeigums 8. lpp.)

Alberts Eglītis

Domājot par jaunatni

Latvijas dibināšanas 50. gadā, kuŗā latviešu tauta nomākta apspiestībā, ar gaidām raugāmies mūsu jaunatnes ziedēšanā, reizē meklējot atbildi uz tik nozīmīgo jautājumu: Vai tajā mutuļo pozitīvas un cerīgas dvēseļu vētras? Vai tā kļūs par mūsu tautas rītausmu? Zilus brīnumus negaidot, mēs citā nekā no mūsu jaunatnes nevēlamies, kā vienīgi apziņu, ka tai ir reibinošas idejas, ka tai netrūkst spoža jaunības neprāta, bet arī pašapziņas un mīlestības.

Latvijas dēļ vairumam ir uzdrīkstēšanās, kas varētu līdzināties cīņas pakāpei un būtu spēks lielas gribas un liela nemiera celšanai un uzturēšanai trimdiniekos, bet arī sarkano okupantu pārplūdinātajos tēvzemes apriņķos, pagastos, ciemos un zemnieku sētās. Mums vienmēr jāapzinās, ka brīvība un neatkarība Rīgā, Vidzemē, Latgalē, Kurzemē un Zemgalē katram ir tikpat nepieciešama kā maize, gaiss, gaisma un vienotība tautisku ideālu svētītā noskaņā.

Nākotnes kalšana liktens smēdē nebūs viegla, nebūs arī bez upuŗiem. Latvijai spēs kalpot tikai vīri un sievas, jaunieši un jaunietes, kuŗiem piederēs zili sapņi, karstas asinis, kaislības, cietas raksturīgas sejas, stipri kauli. Abstraktie traipi un triepieni bez laukuma nevienu vairs nesaistīs. Tālāk — zinot, ka cilvēka dzīvē ir mūžīga vienīgi darbdiena, bet visam pārējam tikai fragmentāra nozīme; zinot arī, ka tauta, lūgšanās un ciešanās jau vairāk nekā divdesmit gadu gatavojoties lielajai dienai un gaidot X stundu, smok sarkanajā miglā, mūsos kvēlo jautājums jaunajai paaudzei, kuŗa tēvzemi starp Ormaņu kalnu un Alūksni pagaidām pazīst tikai no pasakām, dzejām, dziesmām un nostāstiem, bet citādi tur vēl nav bijusi pat ne ar vienu soli: Kā jaunatne augs un veidosies, lai tā reizē būtu moderna un dziļi latviska? Tiesa, būt jaunam ir brīnišķīgi. Arī mēs esam bijuši jauni; un, jauni būdami, nekad nebijām veci. Tomēr tas nenozīmē, ka jaunajiem, burbuļojot līdzīgi verdošam ūdenim katlā, sevi jāizniekо pēckaŗa laikmeta izvirdumos bez izšķirošākas, vēsturiskas lomas mūsu tautas augšāmcelšanās upes zaļajos krastos. Ja stunda prasa, tad nav jākavējas ar sacelšanās gara deklarāciju, ar enerģisku aktivitāti. Jādara iespējamais, lai pašreizējais stāvoklis latviešu tautībā, par kuŗu gaviļētu okupācijas noziedzīgie centieni.

Tas ir traģisks joks Latvijas jaunākajā vēsturē, ka Maskavas smacētājā Rīgā pērnā gada jūlijā notikušajos jaunatnes svētkos latviešu jauniešiem bija skaļi jādzied okupantu funkcionāra O. Grāvīša dziesma „Ļeņina solis".

Tādēļ iegaumējams tas, ko Eiropas latviešu jaunatnes apvienības 10. kongresā pērnā gada 13. augustā teica pieredzējušais diplomāts Dr. E. Krieviņš: latviešu jaunieši Amerikā palikuši bez sabiedriskām formām, bez dziļākas pašapziņas, bez saprašanas, ka trimdā pieder nacionālo uzdevumiem. Cienījamais politiķis beigās pat izteica lūgumu Eiropas latviešu jauniešiem — mazākais morāliski beidzot stāvēt atbildīgāk, augstāk, nekā to dara caurmēra latviešu masas jaunietis ASV un Kanadā. Taču nobeigums ELJAs dienām Hanoverā, kurās bija ieradušies 150 jaunieši, liecināja: viņiem tomēr vēl nav balss, kuŗa dod atbalsi; trūkst gara, trūkst skaidras galvenās idejas, trūkst aizrautības kāpšanai barikādēs un nav bezbailīgas, sajūsminošas sniegšanās tālumos. Vienreiz viņi satiekas zem vadmotīva: „Pulcēties, priecāties, precēties"; citreiz atkal Velta Sniķere viņiem uzsauc: „Šķiraties šķērsām, tiekaties krustām, lai viens otram vairs nepazustu". Bet viņu vidū nav nevienas personības, kas ar jauniešiem būtu pastāvīgi kopā, spētu tos godīgi iespaidot, mudinātu, pārliecinātu un —— turētu viņus visus jaunības viesuļu bagātā gaismas saimē, kuŗa kalpotu kalpošanai, pastāvētu skaistumā un norūdītos karoga pārņemšanas pienākumiem.

Daži tipi, kas sen vairs nav jaunieši, vēl vienmēr maisās starp jauniešiem; būtu veselīgāk viņus turpmākās gaisotnes labā vienkārši neuzkrītošā kārtā aizmirst.

ELJAi jau bijuši desmit kongresi, bet ievērību no tiem pelna tikai 4. kongress, kas notika 1957. gadā Etlingenā. Visi citi pēc tā nav vairs spējuši nekā izcilāka ierosināt, ne gūt neaizmirstamāku lomu. Pārāk informātīvās norises bez nozīmīgākiem meklējumiem nav sniegušas stiprinājumu ne pašiem, ne pārējai sabiedrībai. Tāds vien kongress nekad ilgi necelsies debesīs, par kuŗu trimdas presē nav nekā vairāk ko atzīmēt, kā tikai: „Hanoveras priekšpilsētā Abensenā no 13. — 19. augustam notika eljiešu salidojums, kuŗā 150 jauniešu noklausījās 8 referātus, piedalījās literārā un raibā vakarā, noklausījās koncertu, dejoja, sportoja un dziedāja, bet gada sapulcē ievēlēja jaunu valdi." So vien pieminot un tuvāk apsverot: tas nozīmē, ka jaunajā paaudzē mēs kļūstam vājāki, ka mūsu jaunatne nav vairs laba zeme nākotnes ticības zelšanai. Šajos nelaimes gados, kas prasa stipru pārliecību un garīgu pieņu, jaunie, vecāku aprūpē un pajumtē dzīvodami, skolodamies, mācīdamies amatus, koncentrēdamies vairāk uz naudas pelnīšanu, bez bēdām atrazdamies tūkstošiem kilometru no īstās cīņas vietas Latvijas, izņemot atsevišķus gadījumus, nespēj dzīvāk iezvanīt nacionālus viļņus! Tāpat vairuma raksturs nerāda, ka viņos rūgst, karsti elpo tuva līdzība ar tiem jauniešiem, kas, ciezdami sāpīgus zaudējumus visā pirmajā okupācijas gadā, vienmēr no jauna uzdrošinājās smieties okupantiem sejā.

Trimdā augošie, pārāk viegli reālitātei, kļūst vienmēr laikmetīgāki, tālu netikdami līdz iepriekšējās paaudzes zēniem, bijušiem Volchovā, pie Cesvaines, Morē, Kurzemē, Pomerānijā, Berlīnē, par kuŗiem vēl šodien dzejniekiem un tautai pietiek apbrīnas, bet ienaidniekam neaizmirstama rūgtuma.

Vērojot okupantu varas noreibuma apliecinājumus, zinot komūnistu latviešu tautas iznīcināšanas plānus, kuŗos jau skolas sākumā dvēseles nonāvēšanai un valodas proletārizēšanai pieveš ārkārtīgu svaru, mums neapskaužamā īstenībā skaidri jāsaskata trīs draudīgi biedi: ieilgstošais laiks, padomju okupanti un mūsu pašu trimdinieku mijais miers un vienaldzība.

Vai nav beidzot jāmobilizē visas sirdis un domas, iesaistot nacionālajos uzdevumos katru rezervi, visu iekšējo nemieru, lai mums nepietrūktu vitālitātes? Nepieciešams gudrs, vilīgs, nikns saturs, ar kuŗu nodrošināt pretdarbību Pad. savienības režīma žņaugiem. Taču jaunajiem, liekas, tā nav ne asākā, ne absolūtā problēma. Tas sevišķi izbīdās priekšplānā, ja palasāmies Bruno Vilkanča rakstu ELJAs informācijas 45. numurā 1967. gadā, kurā viņš ierosina: lai būtu vieglāk atrast vadlīnijas raitākai gaitai apvienībā, atmest katru politisku diskutēšanu; palikt bez tiesību un taisnības prasībām, lai ne-

(Nobeigums 8. lpp.)

Komjaunatnes sekretārs apsūdz padomju varu

I

Mēs zinām, kas ir komūnisms. Mēs esam tā nejēdzības paši savām acīm skatījuši un piedzīvojuši. Mēs arī neesam klusējuši, bet izmantojuši katru iespēju, lai parādītu komūnisma īsto seju savu trimdas zemju sabiedriskās domas veidotājiem — politiķiem, žurnālistiem, gara darbiniekiem un darba biedriem. Dažreiz mums aizrāda, ka tas nejēdzīgais komūnisms, par kuŗu stāstām, ar cilvēka tiesību un taisnības pilnīgu ignorēšanu, esot miris reizē ar Staļinu. Koeksistences maldi apmājuši ne tikai daudzu naīvu pacifistu un tā saukto liberālo intelektuāļu prātu. Ir pietiekami daudz konkrētu gadījumu, kad viltīgajai koeksistences propagandai par upuri krituši arī vientiesīgi mūsu pašu tautieši brīvajā pasaulē, kas tāpat domā, ka komūnisms vairs nav tik ļauns kā agrāk.

Ir tiesa, pagājuši jau vairāk nekā divi gadu desmiti, kopš atstājām savu zemi, bet tāpat ir tiesa, ka Pad. savienība joprojām ir liels tautu cietums, kuŗā pēdējos gados ieslodzītajiem, varbūt, nedaudz uzlabotas dienišķās pārtikas devas. Bet tas arī viss.

Notikumi, pie kuŗiem pakavēsimies šai rakstā, risinājušies pagājušajā gadā, un šim svaigajam stāstījumam vēl nav beigu. Vēl svarīgāk, ka šī stāstījuma varoņi nav sarūgtināti politiskie bēgļi, kuŗiem varētu pārmest tendenciozu nostāju. Šis raksts nav arī pārņemts no kāda pretkomūnistiska izdevuma. Stāstu par krievu netaisnībām un cilvēka tiesību mīdīšanu kājām publicējis konservātīvais Toronto laikraksts „The Telegram", kuŗa korespondenta Pēteŗa Vortingtona rokās atrodas kāds no Pad. savienības nelegāli izsūtīts manuskripts. Vēl svarīgāk, ka šī manuskripta autors ir tikai 29 gadus vecs padomju jaunās paaudzes loceklis, kuŗu Staļina laika netaisnības un noziegumi nav skāruši. Līdz savai notiesāšanai viņš — komjaunatnes sekretārs Vjačeslavs Čornovils — bija pārliecināts komūnists. Varbūt arī tagad vēl viņš ir ideālists, kas tic komūnisma idejas īstenošanai.

Čeŗnovila papīru autentitāti pārbaudījis Albertas universitātes politisko zinātņu fakultātes prof. B. R. Bočiurivs, atzīstot: „Šis manuskripts ir ļoti svarīgs laikmetīgs dokuments." Cits pazīstams sovjetologs, Kolumbijas universitātes prof. Z. Beržinskis, apliecina, ka Čornovila papīri par jaunu un neapstrīdami apstiprina mazākumtautību vajāšanas Pad. savienībā.

Čornovila manuskripts aptveŗ ap 300 lappušu. Tajā autors aprakstījis savu rīcību un tās sekas, kā arī pastāstījis par 20 čekas apcietināto likteni — „Divdesmit 'noziedznieku' portreti". Tuvāko mēnešu laikā Čornovila dokumentus pārtulkos angļu valodā un izdos grāmatā. Pagaidām apmierināsimies tikai ar dažiem zīmīgākiem izvilkumiem, kuŗi ļauj ieskatīties un spriest, cik daudz komūnistu iekārta patiesībā mainījusies, ja par to vispār var runāt..

Jāievēro, ka manuskripta autors teorētiski labi pārzina marksismu, jo 5 gadus studējis un beidzis universitāti ar maģistra gradu ļeņinismā un marksismā. Jāievēro arī tas, ka līdz izšķirējam pagriezienam viņš baudīja padomju varas uzticību, jo bija taču komjaunatnes sekretārs.

☆

1965. gada vasarā un rudenī Ukrainā notika plašas apcietināšanas. Slēgtās prāvās, kuŗas pat pēc padomju konstitūcijas ir nelikumīgas, pēc apm. 6 mēnešu pavadīšanas iepriekšējā apcietinājumā, spaidu darbos notiesāja daudzus skolotājus, māksliniekus, rakstniekus un zinātniekus. Vairumu notiesāja, pamatojoties uz padomju krimināllikuma 62. pantu — par pretpadomju rīcību. Čornovils uzsveŗ, ka par pretpadomju aktīvistu Ukrainā uzskata katru ukraini, kas nepiekrīt visa ukrainiskā pārkrievināšanai.

Kā komjaunatnes sekretāram valdība Čornovilam uzdeva piedalīties šajās intelektuāļu prāvās un ziņot par to Ķijevas televīzijas raidītājam. Šo prāvu norisē Čornovilam atvērās acis par to, kas patiesībā ir padomju tiesa un taisnība. Viņš atcerējās, ka Ļeņina mācībā garantēta padomju republiku neatkarība un tautu tiesības. Savā manuskriptā viņš tad arī apraksta triecienu, kādu saņēmis, pats savām acīm redzot sociālisma tiesību izvarošanu. Kad prokurors aicināja viņu pašu liecināt pret apsūdzētajiem, Čornovils atteicās to darīt. Viņu nekavējoties apsūdzēja uz krimināllikuma 172. panta pamata, kas paredz sodu par atteikšanos no liecinieka pienākuma. Kad Čornovils protestēja, norādot, ka nevienu nevar apsūdzēt par atteikšanos liecināt nelegālā prāvā, viņam tūlīt piemēroja 62. pantu, kas nav nekas cits, kā apsūdzība pretvalstiskā rīcībā. Viņu notiesāja uz 3 gadiem pārmācības nometnē. Bet vēl pirms apcietināšanas Čornovils paguva saprotamu iemeslu dēļ neizpaužamā ceļā izsūtīt savus papīrus uz Parīzi.

Tikko Čornovila papīri atradās ārpus Pad. savienības, bija jāizšķiŗas, vai tos publicēt, rēķinoties ar tālākām represijām pret autoru. Tā kā Čornovils jau atradās apcietinājumā un bija izteicis vēlēšanos, lai pasaule uzzina par netaisnībām, kādas notiek Pad. savienībā, manuskripta saņēmēji izšķīrās par tā publicēšanu. Nebaidoties no publikācijas sekām, Čornovils sevi apliecinājis par drosmīgu vīru, kas savas pārliecības dēļ gatavs uz visu. Viņš, pašam nezinot, kļuvis par apbrīnotu ukraiņu patriotu un apspiesto miljonu balsi visā pasaulē. Laikā, kad Kremļa dižvīri cenšas iegūt uzticību pasaules acīs, Čornovila dokumenti kļūst par smagu apsūdzību un atklāj patiesību.

Čornovils raksta: „Brīvības, kuŗas garantētas padomju konstitūcijā, ir tieši tās, kuŗu īstenošanu dzīvē uzskata par smagāko kriminālpārkāpumu likuma priekšā: runas, preses un pulcēšanās brīvība un tiesības demonstrēt..."

Tie 20 notiesātie, kuŗiem tagad pievienojās arī Čornovils, nebija darījuši nekā tāda, par ko viņus apsūdzētu kāda cita civilizēta valsts pasaulē, izņemot, varbūt, Albāniju un sarkano Ķīnu. Daži notiesātie bija notverti lasām ārzemju publikācijas, daži izdarījuši kļūdu, lasot pirmsrevolūcijas grāmatas (kaut tās atrodas padomju bibliotēkās), daži citējuši ukraiņu klasiķus, daži pieminējuši pāvesta vai ASV prezidenta vārdu. Pēc 6 vai 7 gadu pavadīšanas čekas rokās apsūdzētie tiesā atzinās visos pierakstītajos un iedomātajos grēkos.

Un tomēr prāvu nobeigumā drosmīgi ukraiņi sagaidīja notiesātos pie tiesas durvīm ar „Bravo!" un „Slava!" saucieniem, „Melno Bertu", kas aizveda notiesātos uz cietumu, apbeŗot ziedu klēpjiem.

Notiesātie nekādā gadījumā nebija pretpadomju elementi — svešas varas spiegi vai citādi kaitnieki. Viņi bija savas tautas tiesību aizstāvji padomju režīmā. Savās aizstāvēšanās runās tie bija atsaukušies uz Ļeņinu un citējuši Marksu, bet Čornovils uzsvēris ticību Ļeņina mācībai.

Čornovila manuskriptā lasāms, ka slēgtās prāvas notiek tādēļ, lai iebiedētu pārējos iedzīvotājus. Apsūdzēto liktenis bija apzīmogots jau apcietināšanas brīdī, jo pēc pusgada pavadīšanas čekā tie atzinās visā, ko vien tiem pierakstīja.

Čornovils apgalvo, ka pat niecīgākā patstāvīgā domāšana padomju varas uztverē ir buržuju nacionālistu un ārzemju slepenā dienesta nopelns. Viņš raksta: „Vai vispār iespējams iedomāties, ka pēc tam, kad 5 gadus esmu studējis Marksa un Ļeņina filozofiju un izturējis gala pārbaudījumus, gadījuma pēc rokās nonākušas ārzemēs publicētas ukraiņu grāmatas dēļ, es acumirklī būtu pāvērties par buržuju nacionālistu? Ja es lasītu kādu Pekingas brošūru, mani tūdaļ uzskatītu par pārliecinātu maoistu. Ja es klausītos pāvesta runā, tad padomju varas uztverē būtu kļuvis par zvērinātu jezuītu."

Pad. savienībā katru ārzemēs publicētu grāmatu uzskata par superbumbu. Padomju vara no šīm grāmatām baidās vairāk nekā no uguns. Par aizliegtas literātūras lasīšanu draud tāds pats sods kā par slepkavību. Čornovils norāda, ka tai pašā laikā Rietumos pieejamas visas Pad. savienībā publicētās brošūras un grāmatas, kuŗās kritizēts kapitālisms, buržujiskais nacionālisms un Rietumu politika. Pat ukraiņu emigrantiem Ķijevā izdotā propagandas lapa „Visti iz Ukrainy" (ukraiņu „Dzimtenes Balss", — ref.), kuŗa satur īpašus, tikai eksportam domātus rakstus, Rietumos nav aizliegta.

Čornovils citē padomju konstitūciju, kuŗā uzsvērta pilsoņu dzīvokļa neaizkaramība, tiesības uz privātu dzīvi un tiesības saņemt vēstules, kuŗas neviens nedrīkst atvērt. Viņš citē arī krimināllikuma 130. pantu, kas noteic: „... valsts ierēdņu izdarītas nelegālas kratīšanas, pilsoņa privātās dzīves aizkaršana un cita rīcība, kas neievēro pilsoņa dzīvokļa neaizkaramību, sodāma ar ieslodzījumu cietumā." Čornovils stāsta par medicīnas studentu M. Pikhoniuku, kas savā istabā atrada noklausīšanās ierīces. Cits viņa paziņa atklājis čekas uzstādītus mikrofonus. Dzīvokļu mājās čeka ieperina savus informātorus un spiegus. Slimajam ukraiņu rakstniekam Koncevičam dzimšanas dienā uzdāvināja radioaparātu, kas patiesībā bija čekas noklausīšanās ierīce. Čornovils piemin neskaitāmas nelegālas kratīšanas, slēgtas tiesu prāvas, slepenus arestus.

(Nobeigums nāk. numurā)

REIŅA BIRZGAĻA PAREĢOJUMI 1968. GADĀ (1)

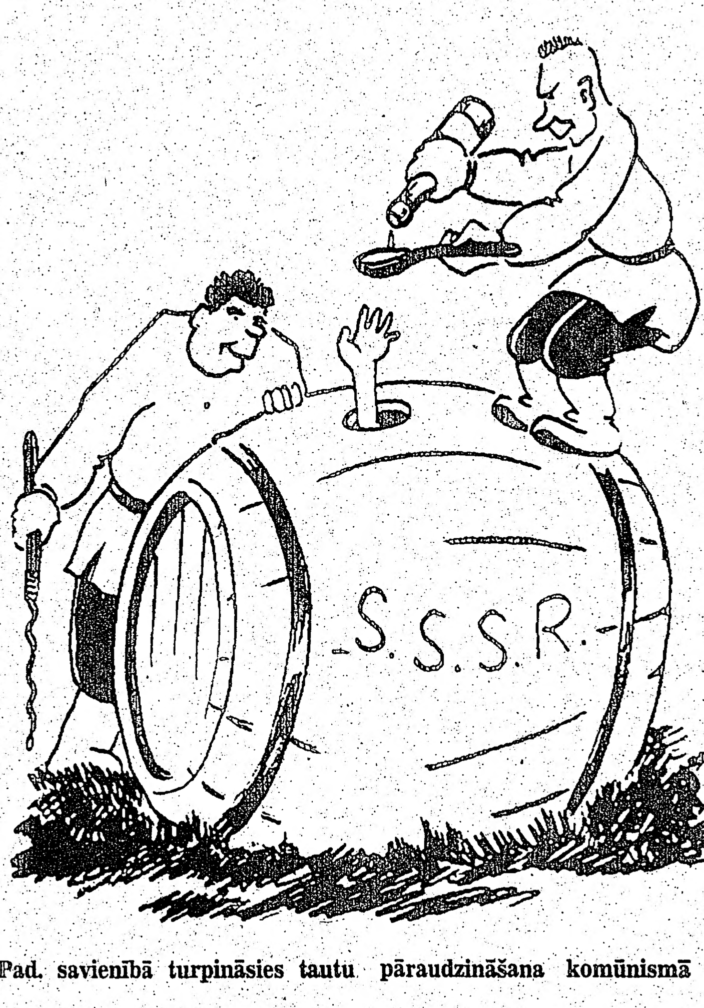

Pad. savienībā turpināsies tautu pāraudzināšana komūnismā

LATVIJA

7. N-RS. TREŠDIENA, 1968. GADA 24. JANVĀRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 465—[illegible]

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $ 2.10, bet tekstā $4.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

DEVĪGAS ROKAS UN „LIELAIS PĪRĀGS"

Ar patiesu prieku varam konstatēt, ka tautiešu individuālais devums Amerikas latviešu apvienības ziedojumu vākšanas akcijā Latvijas dibināšanas 50 gadu cienīgai atzīmēšanai arvien pieaug, un es nešaubos, ka iznākums pārsniegs cerēto. Bet — kā ir ar mūsu turīgāko tautiešu piedalīšanos šajā dižajā pasākumā? Izņemot pāris iespaidīgu ziedojumu, citādi valda vēl samērā liels klusums. Vai tiešām arī šoreiz šī tautiešu grupa nodemonstrēs savu „stāju", lai apstiprinātu teicienu: „Jo bagātāks, jo skopāks"? Tāpat jaunās akadēmiskās saimes piedalīšanās, ziedojot šim pasākumam savām iespējām piemērotas summas, pagaidām nav izpaudusies sevišķi plaši un spontāni. Vai tiešām viņi savu tēvu un māšu dēļ, kas tik grūti strādājuši, lai viņi tiktu pie izglītības, nejūtas parādnieki Latvijas valstij?

Ir sevišķi nepatīkami, ka pie šī „lielā pīrāga" resp. svētku līdzekļu dalīšanas jau pieteikušies daži no malas, par kuŗiem tāpat nav nekādas garantijas, ka tie, iekļūstot „labākajās aprindās", nepagriezīs latvietībai muguru. Piemēru mums ir bezgala daudz, tādēļ nav nozīmes atkārtot vecu dziesmu. Tādēļ, sadalot „lielo pīrāgu" paredzētajiem mērķiem, būsim bezgala uzmanīgi. Pat tuvi radi saplēšas, mantojumu dalot.

Vilibalda Drosmiņa padēls, Grand Rapidos

☆

ZIEMSVĒTKU LAIKA IZSKAŅA

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas eglītes sarīkojums, līdzīgi iepriekšējiem gadiem, notika krietni vēlu — 7. janvārī, kad Ziemsvētku burvība jau krietni apdeldēta. Laikam taču agrāk tas nav iespjams telpu vai citu iemeslu dēļ.

Jāpriecājas par pieliktajām pūlēm un labajiem rezultātiem, kaut ne visiem, priekšnesumu ziņā. Sevišķi iespaidīgs bija „Betlemes skats" un A. Brigaderes lugas „Maija un Paija" divu cēlienu uzvedums. Lielākai daļai mazo tēlotāju latviešu valodas izruna arī bija bez lielām vainām, tikai pāris tēlotāju līdzskaņa „t" vietā izrunā anglisku „th". Bet līdz pavasarim, kad gaidāma pilnīga lugas izrāde, šo nepareizību, droši vien, var izlabot.

Dziesmas šoreiz kaut kā nebija īsti skanīgas. Kādēļ? Ziemas laiks, varbūt skolēni apaukstējušies. Citādi šāda vecuma bērniem parasti ir skanīgas balstiņas. Pirmā dziesma ar Modŗa Lorberga nopietno tekstu (kas citos apstākļos nemaz nav peļams) un ļoti skumjo, vienmuļo melodiju tā kā īsti neiederējās bērnu eglītes sarīkojumā. Kāds publikā komentēja: „Kā kapos..."

Parasti visi Ziemsvētku vecīši ir diezgan grezni ģērbušies. Tādi tie bija arī pirms 30 gadiem mūsu dzimtenē, kaut, varbūt, ne visur. Nez' kādēļ Toronto latviešu skolas vecītim jābūt tik vienkāršam un pelēkam? Par daudz krasa pārmaiņa pēc citur redzētajiem lepnāk ģērbtajiem Ziemsvētku vecīšiem!

Bet jāteic: vai nu visiem var pa prātam izdarīt.

Tautietis, Toronto

☆

VAI NENOVĪDĪBA?

Piesmakušais gaiss ir jāvēdina, — tā varētu teikt, ja cilvēki un organizācijas neredz tālāk par sava paša „pagasta" robežām. Dažā labā latviešu „pagastā" risinās rosīga kultūras un sabiedriskā dzīve, un par to varam tikai priecāties, taču mums jācenšas mest skatienu arī tālāk, lai saskatītu tādus pasākumus, kuŗi būtu atbalstāmi latviešiem visā brīvajā pasaulē. Tos nemaz nebūtu jānosauc, jo domāju, ka vismaz lielākais tautiešu skaits par tiem zina, vismaz tie, kuŗi lasa latviešu laikrakstus.

Esmu tomēr sadzirdējis kādu nožēlojamu gadījumu, kas liek daudz ko pārdomāt. Kādas organizācijas paplašinātā valdes sēdē bija izšķirams jautājums par atlikuma sadali dažādiem mērķiem. Viens no sēdes dalībniekiem aicinājis atbalstīt arī Minsteres latviešu ģimnaziju Vācijā. Tādēļ jo savādi bijis noklausīties kāda jaunatnes organizācijas pārstāvja — sēdes dalībnieka ieskatu: viņš katēgoriski nostājies pret šādu piešķīrumu! Vēl jo vairāk izbrīnu rada tas, ka organizācijai, kuŗā šis vīrs darbojas, pagājušajā gadā piešķīra 100 dol. Citi sēdes dalībnieki tomēr izrādījuši lielāku izpratni, un Minsteres latviešu ģimnazijai piešķirts pabalsts 25 dol. apmērā.

Man personīgi zināms gadījums, kad Ziemsvētkos kāds pensionāru pāris ziedojis latviešu ģimnazijai 25 dol., kaut tā rocība nepavisam nav liela.

V. Zirnītis, Grand Rapidos

INDULIS PORUKS

To es negribēju

S T Ā S T S

Sāka jau tumst, kad mazajā zvejnieku ostā ieslīdēja viena laiva pēc otras.

Anna stāvēja krastā, pakāpusies uz kāda akmens. Viņas zilie svārki un gaišie mati plīvināja̅s vējā.

Jūra bija nemierīga. Viļņu smailēs šūpojās balti putu vainagi. Cauri ostas vārtiem mierīgajos ūdeņos iešūpojās kāda laiva, taču Anna tai nepiegrieza nekādas vērības. Viņas skatiens klīda tālāk, kamēr pamanīja trīs punktus, kuŗi pamazām kļuva lielāki. Tālumā tie izskatījās kā vaboles, kas rāpo pāri viļņu mugurām, tad uz brīdi atkal izzuda skatienam, ieslīdēdamas ūdeņu lejās, lai mirkli vēlāk atkal parādītos zaļi pelēkajās viļņu mugurās. Kamēr trīs vaboles, kļūdamas arvien lielākas, iegūdamas skaidras laivu kontūras, tuvojās ostas vārtiem, Anna stāvēja kā sastingusi. Vēl nevarēja pazīt atsevišķās laivas, bet tad... Annas roka šāvās gaisā, tajā plīvoja zaļš lakatiņš. Brīdi vēl Anna stāvēja mādama, tad nolēca no akmens, steidzās lejup — tur, kur, pie steķiem pieslietas, jau stāvēja pārējās laivas. Annai bija jāmet līkums apkārt žāvētavai, vecajai laivu mājai. Kad viņa nokļuva pie steķiem, Mārtiņa laiva tikko bija izbraukusi cauri vārtiem.

Uz steķiem stāvēja vairāki cilvēki — zvejnieki, viņu sievas un bērni, kas noņēmās ar zivju izkraušanu. Tās meta grozos, no groziem rokas rateļos.

„Ko nu skrien kā auša, gan jau šis piebrauks," teica kāda pavecāka sieviete.

Anna nekā neatbildēja. Kāds zvejnieks uz brīdi pārtrauca darbu, smīnēdams uzlūkoja Annu, izņēma pīpi no mutes un nospļāvās, tad turpināja mest zivis kurvī.

Vēl pāris reižu ietukšķējās Mārtiņa laivas naftas motors, tad tā pieslīdēja pie steķiem. Vienā lēcienā Mārtiņš bija laukā no laivas, sniedza Annai roku. Viņi sarokojās klusēdami. Annas vaigi bija piesarkuši, bet viņi runāja par ikdienišķām lietām, kā veicies ar zveju, vai Anna laikā nosūtījusi zivis.

Ikviens ciema iedzīvotājs zināja, kā ar abiem bija. Runāja, ka uz rudeni Mārtiņš ar Annu precēšoties, taču tādu lietu, ka Mārtiņš, atgriežoties no zvejas, savu līgavu noskūpstītu, to ciema iedzīvotāji uzskatītu par māžošanos; jā, tā pat būtu it kā atklāta piedauzība.

Ap pēdējās mājas stūri, rateļus vilkdama, parādījās Mārtiņa māte. Viņas otrs dēls Pēteris, kas arī bija devies līdz zvejā, jau pildīja grozu ar zivīm.

Tikai vēlu vakarā, kad pār ciemu jau bija nolaidusies tumsa, Anna ar Mārtiņu brīdi pasēdēja mājeles priekšā uz sola, cieši piespiedušies viens otram. Mārtiņš turēja savā platajā plaukstā viņas pirkstus. Abi sēdēja klusēdami. Viņi bija vienkārši cilvēki, vārdi pār lūpām nāca neveikli, aprauti, tādēļ bija labāk klusēt. Arī tā viņi jutās apmierināti un laimīgi.

Pienāca jūlijs.

Ciema iedzīvotāju sejas, kājas un rokas bija saules nobrūninātas, vēja appūstas. Kā katru rītu ciemā ieradās smagā mašīna, lai sazvejotās zivis aizvestu uz pilsētu.

Kādu rītu notika kaut kas negaidīts. Rīts bija sauss un kluss. Jau pa gabalu varēja dzirdēt smagās automašīnas rūkoņu. Tai braucot ap stūri, putekļi vien sagriezās. Tas viss bija kā parasti, bet tad...

Blakus Jānim Kalniņam, kas, kā parasti, atradās pie stūres, sēdēja radījums, kāds ciemā vēl nebija redzēts. Mašīna apstājās. Brīdi vēlāk neparastais radījums jau stāvēja pašā ciema vidū, prasīja, kur te esot kāda viesnīca. Šis jautājums bija tikpat neparasts kā svešās izskats, vismaz tāds bija ciema iedzīvotāju pirmais iespaids. Viesnīcas te nebija. Tad svešā jautāja, kur varētu uz dažām nedēļām apmesties, jo tik ilgi esot nodomājusi te palikt. To teikdama, viņa sarauca degunu, jo no visām malām nāsīs sitās zivju smaka.

Ap nepazīstamo stāvēja vesels bars ciema ļaužu. Viens pilnīgā nesaprašanā kasīja aiz auss, otrs miņājās no vienas kājas uz otru, nezinādams, ko teikt. Mārtiņa māte Marija pirmā visu aptvēra. Dāmiņa no pilsētas te nodomājusi pavadīt brīvdienas, meklē istabu, kur apmesties. Istaba maksāja naudu, nauda noderēja. Bija jāpērk jauns tīkls, rudenī Mārtiņš taisījās precēties. Dažas nedēļas jau varēja drusku saspiestāk dzīvot. Gadījumu nevarēja laist garām.

Tā Marija, ilgi tālāk neprātodama, pateica, ka zina, kur istabu dabūt, jo pašai esot viena brīva. Dažas minūtes vēlāk viss bija nokārtots. Bez somas svešajai vēl bija koka kaste, tādi jocīgi kopā saskrūvēti koka gabali. Kamēr abas sievietes tuvojās mājai, Marija prātoja, kam gan tādi saskrūvēti koki vajadzīgi, taču neuzdrošinājās jautāt.

Kopš Marijas vīrs bija miris, kādreizējā kopīgajā istabā viņa tagad dzīvoja viena, kamēr dēli apdzīvoja otru. Vasarā varēja pārgulēt arī uz istabaugšas. Tā Marija nolēma savu istabu atdot svešajai. Atbraucēja aplūkoja istabu ar kritisku skatienu, sarauca degunu, tad tomēr teica, ka ņemšot, jo esot vismaz jauks skats uz jūru.

Ziņa, ka svešā apmetusies pie Selgām, izplatījās pa ciemu uguns ātrumā. Arī Anna to dzirdēja. Viņa pārdomāja, ko nu darīt. Varbūt Selgas mātei vajadzēja viņas palīdzības, bet — no otras puses — ja ietu pie Selgām, to varētu uzskatīt par ziņkāri. Anna nolēma nogaidīt līdz vakaram, kad atgriezīsies Mārtiņš no zvejas, tad jau zinās, ko tālāk darīt.

(Turpinājums sekos)

Ar atklātu skatienu

ĪSS KOMPONISTA ALBERTA JĒRUMA PORTRETĒJUMS

Latvijas atjaunošanas komitejas Eiropas centra uzdevumā komponists Alberts Jērums Londonā, Anglijā, pašreiz strādā pie plašāka apmēra skaņdarba čellam un klavierēm. Šo jaundarbu iestudēt un Eiropas latviešu 2. dziesmu svētkos Hanoverā atskaņot apņēmies Freiburgas mūzikas augstskolas profesors Atis Teichmanis.

No sākta gala dziesmu svētki latviešiem nozīmē mūzikas svētkus. Dziesmu svētkos atskan ne vien jaunas koŗa dziesmas. Dziesmu svētku koncertos latviešu komponisti ar jaundarbiem dod atskaiti par paveikto un parāda ceļus, pa kādiem viņu daiļrade ies nākotnē. Latviešu mūzikā vēl arvien trūkst instrumentālu skaņdarbu. Jaunajā paaudzē izaug izcili instrumentu virtuozi, bet tiem repertuārā labi ja viens vai divi latviešu autoru skaņdarbi. Vairāk mums pagaidām vēl nav. Lai šo stāvokli uzlabotu, LAK EC nodevis trimdas latviešu komponistiem vairākus kamermūzikas skaņdarbu pasūtinājumus. Jaunās kompozicijas atskaņos dziesmu svētku instrumentālo jaundarbu koncertā.

Alberts Jērums trimdā plaši pazīstams kā dziesmu svētku virsdiriģents tiklab Eiropā, kā Ziemeļamerikā. Kā komponistu latvieši viņu iepazina jau dzimtenē četrdesmito gadu sākumā. Tai laikā viņš ar savu nopietno un apzinīgo komponista darba uztveri spilgti atšķīrās no toreiz pārsvaru guvušās triviālmūzikas produkcijas, kas bija pratusi ieviesties pat nopietnu koncertu programmās un iemantot publikas masu piekrišanu. Šai situācijā Alberts Jērums vērsa uz sevi sabiedrības uzmanību ne vien kā nopietns skaņradis, bet arī kā apzinīgs mūzikas kritiķis. Kollēgu aprindās viņš ātri iemantoja pelnīto cieņu un trimdas gados kā viens no pēdējiem baudīja sava lielā skolotāja prof. Jāzepa Vītola personīgu draudzību.

Skaņradis ar A. Jēruma ideāliem trimdā veic ļoti svarīgu uzdevumu. Latviešu māksla dzimtenē atrodas okupantu ideoloģijas žņaugos. Arī mūzikai tur liek kalpot padomju „sociālisma" celšanas propagandai. Latviešu komponisti trimdā ir vienīgie, kas bez traucējumiem var tālāk virzīt mūsu mūzikas attīstību. Katrai kultūrai ļoti jāuzmanās no sastinguma, necerīgas kavēšanās pagātnē. Tikai tā jaunrade, kas sakņojas tautas dvēselē un reizē raugās pasaulē ar atklātu skatienu, ceļ augstāku un lepnāku latviešu mākslas diženo celtni.

Saviem ideāliem A. Jērums joprojām palicis uzticīgs. Tie viņu aizveduši arvien tālāk no populārās triviālmūzikas, ap kuŗu vēl arvien tīksminās zināma latviešu koncertu publikas daļa. Tā gan ir, ka Jēruma īpatās mūzikas skaņas nepielīp kā medains sīrups. Tās jāuzmeklē un tām jātuvojas ar bijīgām domām un ticīgām sirdīm. Ar bijīgām domām par latviešu mūzikas pagātnes cildeno mantojumu, ar ticīgām sirdīm mūsu mūzikas skanīgai nākotnei.

Ap.

Valentīna Hermane

ZIEMA

Sudraboti sarmas ziedi
Rīta saulē mirdz.
Balti jumti, dārzi, ceļi
Ziema atnākusi ir.

Viršos violeti — zili
Atspīd debess tāles,
Bērna skatu sapņu pilī
Uzbur sniega pārslas.

Sudraboti sarmas ziedi
Rīta saulē mirdz.
Balti jumti, dārzi, ceļi
Ziema atnākusi ir.

Vijolnieki Larseni Toronto

Jau tikai 18 gadu vecumā izcilus panākumus Austrālijā guvuši latviešu jaunās paaudzes mākslinieki — dvīņi Mairita un Gunārs Larseni. Viņi vairākkārt koncertējuši gan ar Adelaides simfonisko orķestri, gan arī patstāvīgi kā vijoļu solisti radio un televīzijas raidījumos, arvien izpelnoties teicamas kritiķu atsauksmes. Abi jaunie mākslinieki gatavojas mūzikas fakultātes beigšanai, bet pašreiz, izmantojot Austrālijas vasaras brīvlaiku, viesojas Ziemeļamerikā, lai papriecātos ne vien par īstu ziemu un sniegu, bet galvenais — iepazītos ar šejienes mūzikas dzīvi, arī ar latviešu mūzikas darbu. Kā Mairita, tā Gunārs Larsens vienmēr bijuši atsaucīgi jaunatnes darbu atbalstītāji. Pirms vairākiem gadiem viņi bērnu žurnālā „Mazputniņš" kā vieni no pirmajiem ieguva „Gudrās pūces" titulu...

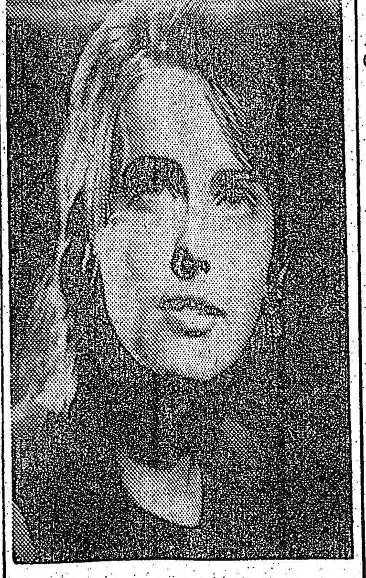

Mairita Larsena

Toronto latviešu sabiedrība un mūzikas draugi ar abiem jaunajiem Austrālijas mūzikas māksliniekiem un viņu vijoļspēles prasmi varēs iepazīties 3. februārī, kad plkst. 7 vakarā Sv. Jāņa baznīcas zālē notiks Mairitas un Gunāra Larsena pirmais koncerts Ziemeļamerikā.

Atgriežoties Austrālijā, abus jaunos māksliniekus gaida ne tikai studiju nobeigums mūzikas fakultātē, bet arī jauna koncertu sezona. Jau pašlaik vienošanās par viņu piedalīšanos Austrālijas mākslas festivālā un vairākos televīzijas raidījumos. Viņi spēlēs arī latviešu jauniešu stīdzinieku ansambļa Sidraba stīga koncertā.

R. N.

Gunārs Larsens

KULTŪRAS CHRONIKA

Nesen iznākušajā baleta enciklopēdijā „The Dance Encyclopaedia" uzņemtas arī sešu latviešu baletdejotāju biografijas. Tie ir Aleksandra Fedorova, Harijs Plūcis, Osvalds Lēmanis, Alberts Kozlovskis, Mirdza Tillaka un Ņīna Kozlovska.

Gleznotāja Skaidrīte Kocēna, kuŗa dzīvo Argentīnā un Ņujorkas mākslas draugiem pazīstama jau no vairākām izstādēm, atkal gatavojas jaunai savu darbu izstādei Ņujorkā. Viņa to iecerējusi aprīlī un galvenokārt latviešu publikai.

Pēdējā laikā atzīstamus panākumus baletā guvis Juris Ērglis Dienvidkalifornijā. Īsi pirms Ziemsvētkiem viņš dejoja divas lomas Čaikovska „Riekstkodī", kuŗu uzveda Losandželosas mūzikas centra Čandlera paviljonā, izpelnoties atzinīgas atsauksmes presē. Tai pašā Čaikovska baletā viņš divas lomas vairākkārt dejojis arī citā trupā — Pacifika baleta sabiedrībā, kuŗa izrādes sniedza Santa Monikas pilsētas auditorijā, uz tās pašas skatuves, kuŗā katru gadu apbalvotajām filmzvaigznēm pasniedz t. s. Oskarus. Baleta kritiķe Priscilla Komena (Comen) rakstīja: „Juris Ērglis—Smalcovs kā krievu dejotājs Trepaks bija suverēns, veicot grūtos krieviskos soļus bez jebkādas manāmas piepūles." Pacifika operas un baleta sabiedrība pašreiz nedēļu nogalēs viesojas mazākās Kalifornijas pilsētās, un tā Jurim Ērglim iznāk dejot 2 — 3 reizes nedēļā. Piezīmējams, ka viņa tēvs Jānis strādā par baleta profesoru Klērmauntas kolledžā.

M. V.

Nora Valtere

Dumpīgs un laikmetīgs dzejnieks

IVARS LINDBERGS „STARP ATNĀKŠANU UN AIZIEŠANU", DZEJOĻU KRĀJUMS, IZDEVIS APGĀDS ZIEMEĻBLĀZMA 1967.

Ivars Lindbergs ir izteikti dumpīgs un reizē ļoti pesimistisks dzejnieks. Viņš spilgtāk nekā daudzi citi pārdzīvo atsvešināta cilvēka un visa mūsu laikmeta traģisko un drūmo reālitāti. Pret šo reālitāti viņš saceļas gan ar rezignāciju, gan ar sāpīgu dvēseles plosīšanos, jau iepriekš tomēr zinot, ka viss veltīgi.

Bieži Lindbergs dzejo par dzīvību, kuras gala punkts ir nāve. Tieši tādēļ, ka dzejniekam vienmēr jādomā par nāvi, viņš nespēj bez atlikuma par dzīvību priecāties. Viņš kaisli, alkaini vēlas „būt", just savu „esamību", pārdzīvot skaisto „esmes momentu" u.t.t., bet vienmēr viņu pavada sāpīgais, baismais atgādinājums, ka visam reiz būs beigas.

Un dzīvība sāp.
Pelēkā miglā, alejas galā
Pēdējā diena gaida. (21. lp.)

Vai:

Aiziešanas deguma smeldzē
Ir mana esamība. (26. lp.)

Pastāvīgā nāves apzināšanās neļauj Lindbergam dzīvību izjust kā lielu un krāšņu dāvanu, kā brīnumu, par kuŗu dvēsele pateicas aizgrābtībā un svētlaimē. Dzīvība viņa dzejā ir vairāk tīrs „dzīvības instinkts", izmisīga pieķeršanās dzīvei, īsti nezinot — kādēļ. Varbūt aiz tīrām nāves bailēm.

... Gribas dzīvību just,
Gribas būt.
Pat visdziļākā tumsā
gribas būt. (11. lp.)

Īsts nāves baiļu izmisums skan dzejolī „Tajās durvīs":

Tajās durvīs
Var stenderēs atsperties
Rokām abām un kliegt,
Ka viņās neieies...
... Bet reiz ikvienam
Ir šajās durvīs jāieiet.
(31. lp.)

Ivara Lindberga dvēseles traģisms kāpinās ar mūslaikam raksturīgo izolētības pārdzīvojumu.

Cilvēkam cilvēka svešums
Ir viņa esamība. (27. lp.)

Šo mokpilno vienpatību, atšķirtību katra dvēsele vēlas salauzt. Ir viens ceļš, kā to vispilnīgāk panākt, un tā ir mīlestība. Tā lauž sienu, kas šķiŗ cilvēku no cilvēka, un reizē kāpina esmes, dzīvības pārdzīvojumu, atvaiŗa nāvi un nāves bailes. Arī Ivars Lindbergs meklē spēku un aizmiršanos sievietē. Bet viņa pieķeršanās sievietei ir vairāk juteklīska reibuma un kaislas aizmiršanās meklēšana, nevis mīlestība šī vārda pilnā un dziļākā nozīmē.

Es sievietes auguma siltumā
Savu vienīgo dzīvību jūtu,
Tā ir mana esamība. (26. lp.)

Vai arī:

... Kad dzīvošana
Kļūst sāpe skaudra
Un ļaudīs
Tā kā lauska naktī salst,
Tad zinu:
Tavu krāšņo krūšu galos
Divas sārtas ogles gail.
Sasildi mani! (41. lp.)

Un kaut arī šādās attieksmēs pazib jauks gaišums, pat draiskulība un īsts prieks, kaut dzejnieks var teikt:

Aizglāsta auguma tavs
Kā palsu pieneņu pūku
Visu drūmo rūgtumu manu
(55. lp.) —

tomēr šīs attieksmes ir īslaicīgas un būtiski nespēj atpestīt dzejnieku no bezcerīgā pesimisma un nāves nojautām:

Smalkiem dzīvības tikliem
Augumu tavu
Savējam piesienu klāt.
Stāt nedrīkstam mēs, jo
Reiz arī tu, mīļā,
Būsi tikai sauja pelnu.
(45. lp.)

Lindberga dvēseles ciešanu dziļākā sakne, manuprāt, ir tā, ka viņš kā tipisks mūsdienu cilvēks ir pārāk intelektuāls. Mūsdienu cilvēka varā ir pārveidot dabu, mechanizēt dzīvi, iespēja masveidā iznīcināt savus līdzcilvēkus, bet jūtu dimensija — piemēram, just līdz vai būtiski mīlēt — mūsdienu cilvēkā samazinājusies. Daudzi no mums to neapzinās, bet Ivaru Lindbergu šī situācija pilda ar nevaldāmu izmisumu, dusmām un naidu. Cilvēki viņam rādās zvērīgi (25. lp.), viņu darbi „dzīvnieciski" (26. lp.), tie „kā suņi sakūdīti, brāļi brāļus kauj" (82. lp.). Cilvēks Lindberga skatījumā kļuvis ļauns, sekls, truls:

Skatlogu gaismā
Jau saredz tas debesis...
... Trīsdesmit otrā stāvā
Mītot pats Dievs. (89. lp.)

Pašu sātanu tie labprāt uzņemtu savā vidū, bet baskājim Kristum ietu smīnot gaŗām (87. lp.).

Pret šo moderno cilvēku Ivars Lindbergs niknumā saceļas un nesaudzīgi pārmet tam seklumu, zvērīgumu. Vairākkārt viņš piemin kaŗa nežēlības un baigās atombumbas draudus.

Atomu atmatā atausis
Solītais brīvības rīts.
Kalngalā kāpis viens,
Kas cilvēks reiz bija,
Pirkstu paliekas
Vaļējās vātīs sev spiež
Un kā mirstošs vilks,
Tukšumā kozdamies, kauc:
Brīvība, brīvība,
Dzīvību atpakaļ dod! (80. lp.)

Brīvība kā daudz citas skaistas idejas, tāpat arī jauki un gaiši bērnu dienu ticējumi dzejnieka intelekta asajā, atkailinātajā analizē izraisījušies tikai — „šķitums".

Tikpat kaislīga, kā viņš saceļas pret mūsdienu cilvēku, Lindbergs saceļas arī pret šī cilvēka radīto civilizāciju ar visām tās pazīmēm: naudu, mechanizāciju, kāri pēc dzīves ērtībām, materiāliem „labumiem": Man slāpst,/ Man šajā labuma tuksnesī skaudīgi slāpst. (85. lp.) Un 67. lp. dzejolī „Ai, kāds vīrs" manā uztverē Lindbergs griezīgā satīrā notēlojis mūsu civilizācijas „augstāko" sasniegumu — robotu, „elektrisko smadzeņu" mašīnu kā pretīgu, baigu un bezjēdzīgu murgu. Šis „vīrs" skatās dzejniekā tukšuma pilnām stikla acīm,

Ar pakaļā iebāztu
Spīdīgu chroma tauri
Aurē viņš meldiju saldu,

uz pleca tam mākslīgs papagailis dzied „par pērkamu priecības maldu", un „kroplīga kailkrūte kaira" sola paradīzi; bet ļaudis šajā paradīzē dzejniekam liekas it kā pelēku aitu bars, kas līksmi plūc posu un blēj:

Bā-bā.
BĀ!

Ivars Lindbergs it kā nesaskata, ka mūslaiku cilvēka traģēdija ir tā, ka viņš nebūt nav tik daudz ļauns savā individuālajā dvēselē, cik nelaimīgs, jo — kaut ieguvis milzu spēku izgudrojumu laukā — pats ir kļuvis šiem spēkiem padots upuris. „Garus", kuŗus modernais cilvēks izsaucis, viņš vairs nespēj savaldīt, nevis negrib to darīt. Tādā aspektā mūslaiku cilvēks būtu, varbūt, pat žēlojams... Bet Ivars Lindbergs neprot ne žēlot, ne arī īsti mīlēt. Ar šādu dvēseles ievirzi viņam dzīve var likties tikai elle, un tā viņš savu dzīvi arī nosauc dzejolī „Tā tikai sagadīšanās sīka..." (36. lp.).

Ne dumpošanās pret civilizāciju, pret naudu, pret kaŗiem un citām dzīves nejēdzībām nav jauni temati dzejā. Savā „idejiskajā abstrakcijā" mazākam talantam tie viegli būtu tikai skaistas frazes. Ivars Lindbergs tomēr pārliecina, jo viņa „izmisums, dusmas un naids" (85. lp.) ir īsts un neviltots.

Ivara Lindberga dzejā netrūkst tēlaini spilgtu, uzskatāmu priekšstatu, bet visumā viņš bieži lieto arī abstraktus, vispārīgus jēdzienus, piemēram, esamība, bezgalība, skaistums, esmes moments, brīdis reālais u.t.t. Pret to tomēr

(Nobeigums 5. lpp.)

REDAKCIJAI PIESŪTĪTI IZDEVUMI

„Daugavas Vanagu Mēnešraksts" Nr. 6 (116), DV centrālās valdes izdevums Latvijas brīvībai un labākai nākotnei, 1967. gada novembŗa un decembŗa burtnīca, atb. redaktors V. Hazners, 80 lpp.

Gundars Pļavkalns „Caurspīdīgās ēnas", dzejoļi, apgāda Imanta Mazās serijas 2. izdevums, Ilgvara Šteina vāka zīmējums, 32 lpp.

„Latvian Information Bulletin" Nr. 4/67, Latvijas sūtniecības Vašingtonā izdevums, 11 lpp.

(88. turpinājums)

Sarkanā upe — Redriver — ap Grenetu meta slaidu loku; varēja arī teikt, ka Greneta iekļāvusies Sarkanupes līkumā, kā meitene iekļaujas sava zēna elkonī. Grenetā pirms kaŗa bija dzīvojuši drusku vairāk nekā simt tūkstoši iedzīvotāju; tagad pilsēta strauji auga. Lielākā daļa iedzīvotāju bija franču izcelsmes, bet netrūka arī tādu, kas bija iebraukuši no Lielbritanijas. Pēdējā laikā bez tam šeit ieplūda no Eiropas baltieši, ukraiņi, itālieši un poļi. Grenetā bija liela vērptuve—austuve, un daudzi bija atvesti tieši no nometnēm darbā. Nometņu nabadzībā dzīvojot, izkāmējušajiem, kaŗa posta nogurdinātajiem ļaudīm fabrikas atsūtītā aģenta solītā alga bija likusies pietiekama; tagad tie redzēja, ka tā ne tuvu nesasniedza to, ko pelnīja vietējie strādnieki. Viņi bija vīlušies un pēc iespējas drīz mēģināja atbrīvoties no līguma noteikuma, ka norādītajā darba vietā jānostrādā pilns gads.

Ilga Turtuliņa bija viena no pirmajām, kam tas izdevās. Viņa tik bieži it kā slimības dēļ kavēja darbu un strādāja tik neveikli, ka priekšstrādnieks beidzot pats apjautājās, vai viņa labāk nepaliks pavisam mājās. Pārējās strādnieces — iebraucējas Ilgu apskauda: brīva! Tai tikai bija drosme! Nu tā varēs meklēt labāk samaksātu, patīkamāku darbu!

Bet tad nāca pārsteigums: Ilga cita darba nemeklēja. Tā vietā viņa meklēja citu dzīvokli, jo pirmajā straujumā dabūtā istaba kādas kanadietes savrupmājā tai nebija pa prātam. Istaba vēl nekas, mēbelētā istabā viņa bija dzīvojusi arī Vācijā, bet Ilgu traucēja trīs pusaudžu bērnu radītais troksnis. Līdz vēlai naktij tie darbināja skaņu plašu atskaņotāju vai radio. Dažu brīdi likās, ka radio un atskaņotājs darbojas reizē. Kanadiete pie trokšņa bija pieradusi, bet Ilga to nevarēja izturēt. Vācijā tādas lietas nenotika. Tur bērniem tādu vaļu nedeva.

Divas dienas cietusies, viņa vakarā, kad Turtuliņš pārnāca no darba, noteica skaidri:

— Tev jāmeklē klusāks un lielāks dzīvoklis. Tas te ir mokas. Skaidras mokas, un es palikšu pavisam bez nerviem. Redzi, kā man jau tagad rokas trīc.

— Jā, sirsniņ, — Turtuliņš atteica. — Meklēsim. Vai tu sludinājumu aiznesi?

Ilga no rīta bija teikusies iet uz redakciju un nodot laikrakstam darba meklēšanas sludinājumu.

— Atkal jau! Nē, neaiznesu. Es neesmu kāju laukā spērusi. Katrs solis man atbalsojas smadzenēs. Un tas viss tā trakā trokšņa dēļ.

— Bet lielāku dzīvokli no manas algas vien nesamaksāsim, — Turtuliņš no netīrās veļas groza bija izvilcis salietotos palagus ar apakšveļu un sabāzis spilvendrānā; šodien bija viņa veļas diena. Saimniece savu veļu mazgāja pirmdienās; otrdienas bija Turtuliņu rīcībā.

— Nelaid nu atkal manu veļu kopā ar savējo! Tā smird! — Ilga, dīvāna stūrī sēdēdama, pamācīja.

— Jā, sirsniņ.

— Un ar dzīvokļa samaksāšanu ir tā: ja tu būtu vīrs, kādam vīram jābūt, tad parūpētos, lai pats nopelnītu vairāk. Citi vīri strādā virsstundas vai iet otrā maiņā kaut kur citur. Par kungu dzīvot nav nekāda māksla, bet naudu tas neienes. Aivars arī, pirms bija ministrs, strādāja vairākās vietās.

— Ja es ietu vēl citur strādāt, tad mēs nekad vairs neredzētos. No rītiem tu vēl gulētu, bet naktī, kad nāktu mājās, tu jau būtu aizmigusi. Un es tevi tikai iztraucētu no miega.

— Ja mums būtu vismaz divas istabas, tu varētu gulēt otrā telpā. Tev nemaz nevajadzētu mani modināt. Trakais! Nejauc balto veļu kopā ar manu sarkano galvas lakatiņu — plūk. Tas jāmazgā atsevišķi.

— Viens pats savā katlā? — Turtuliņš šaubījās.

— Idiots! Kas teica, ka katlā? Ar rokām neproti?

Pagrabā, klausoties mazgājamās mašīnas vienmērīgajā dūkšanā, Turtuliņš izdomājās gaŗu gaŗas domas. Savā ziņā Ilgai bija taisnība. Citi tiešām strādāja divus darbus un pelnīja divas algas. Krupanskis, piemēram. Viņi bija reizē atbraukuši, bet Krupanskim jau bija aizpirkts zemesgabals Grenetas nomalē. Viņš tur gatavojās celt māju. Bet Krupanska sieva visu laiku strādāja un naudu par niekiem neizdeva. Viņi krāja — abi. Pie Turtuliņiem krājējs bija tikai viens.

Bet — bija jau arī starpība starp Krupanskieni un Ilgu. Lai Krupanskis sievu nezin kā lielīja, tā izskatījās kā nodzīts arkla zirgs. Ilga ziedēja kā pilnā krāšņumā izplaukusi roze.

Viņš izmazgāja Ilgas galvas lakatiņu, uzmanīgi izspaidīja no tā lieko ūdeni un nolika atsevišķi uz veļas groza malas. To nevarēja žāvēt kopā ar citiem priekšmetiem. Plukt tas nepluka, šai ziņā Ilga maldījās, bet materiāls, no kā tas bija darināts, bija pārāk smalks un neizturīgs. Lakatiņu viņš pats Ilgai bija dāvinājis no pirmās algas, kad atbrauca Kanadā.

Austuvē drīz bija noskaidrojies, ka Turtuliņš ir elektriķis. Viņu noņēma no stellēm un norīkoja palīdzēt fabrikas elektriķim. Kad to pēc pāris mēnešiem atlaida, Turtuliņam bija jāpārņem viss darbs. Viņš cerēja, ka tagad arī tā algu paaugstinās, bet tas nenotika. Reiz, Ilgas mudināts, viņš par to ierunājās darba vadītājam, bet tas brīnījās:

— Tev nepatīk strādāt paša profesijā? Ja negribi, vari iet atpakaļ pie stellēm.

— Bet alga! Elektriķis taču dabū vairāk . . .

— Alga tev ir tāda, par kādu tu Vācijā nolīgi.

Turtuliņš gribēja iebilst, ka tā ir cilvēka izmantošana, bet angļu valodā nebija pietiekami stiprs, un tā viss palika pa vecam. Tad kādā dienā fabrikas direktors Turtuliņu iesauca kabinetā, palielīja, ka darījis labu darbu un piedāvāja atbrīvot no līguma, ja paraksta līgumu uz trīs gadiem par lielāku algu.

— Cik? — Turtuliņš grozīja rokā cepuri. Viņš bija pirmo reizi direktora istabā, jutās apjucis un neveikls. Bija arī tā kā kauns tik smalkā vietā runāt par naudu.

(Turpinājums sekos)

Kopā 50,000 apmeklētāju

LATVIEŠU NAMA TORONTO AKCIONĀRU SAPULCE PILNVAROJA VALDI UZLABOT PAŠREIZĒJO ĒKU UN RŪPĒTIES PAR PIEBŪVES CELŠANU LĪDZEKĻU ROBEŽĀS

No akciju sabiedrības Latviešu nams Toronto 41 akcionāra ar kopīgo akciju skaitu 1627 ārkārtas akcionāru sapulcē 14. janvārī 42 pilnvarotie pārstāvēja 1536 akcijas. Sapulci vadīja valdes pr-dis I. Auziņš, ievadījumā informēja par nama saimniecību, kas iepriekšējā gadā devusi nelielu atlikumu. Saskaņā ar iepriekšējās akcionāru sapulces lēmumu izraudzīta speciāla komisija nama uzlabošanas un paplašināšanas iespēju pētīšanai. Šīs komisijas pr-dis M. Toža ziņoja par komisijas darbu, vispusīgi apsverot vairākas iespējas, arī līdzšinējā nama pārdošanu un jauna pirkšanu ieskaitot, lai iespējami labāk apmierinātu Toronto latviešu sabiedrības un organizāciju telpu prasības. No komisijas četriem ieteikumiem par pieņemamāko iespējām pati komisija par piemērotāko atzinusi visu brīvo līdzekļu ieguldīšanu pašreizējā nama nepieciešamajos uzlabojumos (apkures un ventilācijas ierīču atjaunošanai) un piebūves pirmā stāva uzcelšanai. Šī piebūve, pēc arch. Dr. E. Janiša projekta, aptvertu trīs stāvus, bet būvdarbus veiktu vairākos posmos rīcībā esošo līdzekļu robežās. So ieteikumu, kas tomēr prasīs ap 10.000 dol. deficītu gadā, atbalstīja arī nama valde. Pēc plašākām debatēm to pieņēma arī akcionāru sapulce, ar 1076 akcijām balsojot par to, kamēr pretim bija 388, bet 78 atturējās.

Jau debašu ievadījumā Toronto latviešu mednieku - makšķernieku kluba pr-dis Dr. P. Bārdiņš aizstāvēja kluba viedokli un jau agrāk izteikto domu, ka pašreizējos apstākļos jebkāda piebūve ierobežoto līdzekļu dēļ nav uzskatāma, bet visi brīvie līdzekļi ieguldāmi nama uzlabojumos, pagraba stāvā iekārtojot klubu ar alkoholisko dzērienu atļauju. No šī kluba peļņas varētu uzkrāt līdzekļus piebūves projekta īstenošanai. Līdzīgu domu izteica arī Toronto latviešu biedrības pārstāvis R. Strazds un vairāki citi akcionāru pilnvarotie pārstāvji.

Pilnīgi jaunu ierosinājumu izteica Toronto skolu fonda pārstāvji U. Maksiņš un A. Freimanis: par uzkrātajiem līdzekļiem vai brīvo akciju kapitālu iegādāties zemesgabalus ar tajos jau esošām ēkām pilsētas robežās. Tos izīrējot un vēlāk eventuāli pārdodot, rastos peļņa, ar kuru varētu nākotnē uzcelt nama paplašināšanai domāto piebūvi. Par vēl kāda īpašuma pirkšanu un tā nodošanu TLB sestdienas skolai izteicās arī Austrumu draudzes pārstāvis O. Dzērvītis. Tomēr šie ierosinājumi neguva pārējo akcionāru atbalstu, vairākiem runātājiem norādot, ka, pirmkārt, nav domājams, ka apdzīvojamās ēkas varētu pārvērst par piemērotām skolas telpām ar piekritīgo iestāžu atļauju; otrkārt, pilsētas robežās, bet it sevišķi centrā, nekustamo īpašumu cenas un nodokļi ir lieli, bet apsaimniekošana izmaksātu par dārgu, lai nama valde varētu uzņemties jaunu risku; treškārt, nama valdes uzdevums nav rūpēties par pilsētas izbūvi, bet par apmierinošu telpu sagādi latviešu sabiedriskajām un kultūras dzīves vajadzībām.

TLTA ģimnazijas inspektrise V. Slavieša norādīja, ka TLB sestdienas skolas mācības pašreiz notiek šīs skolas telpās, bet savus sarīkojumus tomēr vēlas rīkot Latviešu namā. Arī ģimnazija, kuŗa mācībām tagad lieto Latviešu namu, ir augoša rakstura, tādēļ tuvākajos gados pašreizējās nama telpas var kļūt par šaurām. Apsveŗot visas iespējas, nopietni jādomā arī par abām skolām un citiem jaunatnes pasākumiem.

Plašākas pārrunas izraisīja arī speciālas komisijas ieteikums pašreizējo privāto akciju sabiedrību pārvērst par publisku, kas domājams, labāk apmierinātu individuālo ziedotāju prasības līdzrunāt akcionāru sapulcēs un nama saimniecībā, tā radot plašāku interesi un atsaucību līdzekļu vākšanā. Šis jautājums jau vispusīgi pārrunāts 1966. gada 13. oktobŗa akcionāru sapulcē, kad to nobalsošanā noraidīja, par galveno iemeslu minot, ka nama valdei nebūs kontroles par akciju aizplūšanu ārpus latviešu sabiedrības, kā rezultātā tās varētu nokļūt mums nevēlamās rokās. Kā norādīja adv. A. Zutis, tad arī publiskā akciju sabiedrībā šādu iespēju var novērst, paredzot ierobežojumu attieksmē uz neizpirktajām akcijām, piemēram, akcijas cenu noteicot 100 dol., bet no pircēja iekasējot tikai 95 dol., kas ierobežo akcijas tālākpārdošanu bez valdes ziņas. Šādu akciju īpašnieki tomēr ir spējīgi namu pārvērst par kooperātīvu pasākumu ar vai bez akciju kapitāla. Tāpat nams ar vai bez akciju kapitāla varētu darboties kā labdarības organizācija (Dr. P. Bārdiņš), kuŗa gan dotu zināmus atvieglinājumus, bet likvidēšanas gadījumā īpašumu pārņemtu vietējās iestādes.

Pašreizējā privātās akciju sabiedrības aizstāvji izteicās, ka juridiskās formas maiņa, pārejot uz publisku akciju sabiedrību, kooperātīvu vai labdarības iekārtojumu, samazinātu latviešu organizāciju un draudžu interesi un piedalīšanos nama veidošanā. Bez tam, kā bieži vērojams sabiedriskajā dzīvē, rastos pat grūtības amatpersonu izraudzīšanā. Tomēr, kā paskaidroja adv. A. Zutis, arī publiskā akciju sabiedrībā ikviens akcijas īpašnieks savas balss tiesības vai akciju var novēlēt ikvienai organizācijai. Visām organizācijām bez tam ir pašam pieder lielāks vai mazāks akciju skaits. Tā pēc plašākām pārrunām akcionāru sapulce uzdeva valdei vēlreiz vispusīgi iepazīties arī ar šo jautājumu un, ja vajadzīgs, izraudzīt pat īpašu komisiju. Tad pēc konkrēta priekšlikuma jautājumu izlemtu nākošā akcionāru sapulce.

Pašreiz lielākās akcionāres ir Skolu fonds (270 akcijas), Latviešu nama vienība (226), TLB (176), Sv. Andreja draudze (151) un DV Toronto nodaļa (123), bet DV organizācijai vispār ir 152 akcijas. No pašreizējiem akcionāriem vairāk par 50 akcijām ir 4 organizācijām, no 10 — 50 akcijām 18 organizācijām, līdz 10 akcijām — 12 organizācijām, bet tikai viena akcija 3 organizācijām.

Interesantu pārskatu par Latviešu nama telpu izmantošanu un apmeklētāju skaitu izstrādājis P. Rudzītis. No viņa sniegtā pārskata izriet, ka aizvadītajā gadā visintensīvāk izmantota nama augšējā zāle, kuŗā notikuši 217 dažādi sarīkojumi, nodarbības vai mēģinājumi; galvenajā zālē tādu bijis 166, bet pagraba zālē 151. Apmeklētāju skaita ziņā galvenā zāle tomēr atstājusi savu nosaukumu ar 14.429 apmeklētāju kopskaitu, augšējā zālē bijis 7376 un pagraba telpās 4829 apmeklētāji. Latviešu kreditsabiedrības telpās savukārt iegriezušies ap 12.500, DV grāmatnīcā 4500 un TLB un skautu mītnēs ap 550 personu. Cittautiešiem Latviešu namu nomājuši 54 sarīkojumiem ar 5932 apmeklētājiem. Tā kopīgais Latviešu nama apmeklētāju skaits aizvadītajā gadā pārsniedzis 50.000. Attieksmē uz sarīkojumu veidu, visvairāk telpas izmantotas saviesīgiem vakariem un ballēm, kuŗu kopskaits bijis 70 ar 7905 apmeklētājiem. Gada sapulces vai kongresi notikuši 52 reizes (ar 2131 apmeklētāju), sporta nodarbības vai treniņi 147 (2320), koŗu mēģinājumi 80 (1635), deju kursi 51 (1427), teātŗa mēģinājumi 23 (366) un dažādi referāti 21 (1312), bet skolu mācības vai sarīkojumi 19 reižu ar 2235 dalībniekiem Notikuši arī 5 koncerti ar 1460 apmeklētājiem, 4 bazāri ar 900 un tikai viena gleznu izstāde ar 300 apmeklētājiem.

R. N.

Velta Kupere (stāv) un Maija Kupere, iestudējot L. Auzānes-Vītoliņas lugu „Atbalsis", kuŗu Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas drāmatiskais pulciņš izrādīs 28. janvārī, bet 3. februārī Montreālā. Foto: J. Liģers

Atbalsis sagatavotas skanēšanai

Atzīmējot Draudzīgo aicinājumu, TLTA ģimnazijas gadskārtējā sarīkojumā, kas notiks 28. janvārī pl. 5. p.p. Latviešu namā Toronto, skolas drāmatiskais pulciņš izrādīs H. Miķelsona režijā iestudēto Lidijas Auzānes-Vītoliņas 3 cēlienu komēdiju „Atbalsis", kuŗa rakstīta tieši šī jaunatnes ansambļa vajadzībām, kad atskanēja žēlošanās, ka trūkst jauniešu izrādēm piemērotu lugu. Viss nu ir sagatavots nākošās svētdienas pirmizrādei, tādēļ lieki vēl pakavēties pie lugas iestudēšanas gaitas, jo šis darba posms jau pieder pagātnei, pats grūtākais paveikts, vēl tikai jāpārvar pirmās izrādes „lampu drudzis". Mūsu laikrakstā tomēr vēl nekas nav rakstīts par pašu lugu, kaut arī par to daudz interesanta pastāstāms.

Lai to darītu, domās jāatgriežas pie kāda mēģinājuma janvāŗa sākumā, kuŗu vēroja arī autore. Jautāta par lugas rašanos, Lidija Auzāne-Vītoliņa paskaidroja: „Šo lugu iecerēju jau pirms diviem gadiem. Strādādama latviešu uzņēmumā, kuŗā vasarā nodarbina par izpalīgiem arī latviešu skolēnus un studentus, varēju viņus ne tikai labi novērot, bet arī iepazīties ar problēmām, kas rodas, latviešiem dzīvojot un audzinot bērnus svešā vidē, kuŗu viņi nespēj ietekmēt, kuŗā lielā mērā valda dolars, skolās nemāca respektu pret vecāko paaudzi, bet no televīzijas ekrāniem bieži ņirdz tukšs skaļums un pat noziegums. Tomēr latvieši vienmēr centušies saviem bērniem dot vislabāko, un šai ziņā nekas nav mainījies arī trimdā. Jautājums vienīgi, ko var apzīmēt par vislabāko. Vai vislabākais ir viss tas, kas ir turīgo kanadiešu bērniem, latviešu bērnu draugiem? Jeb vai tas ir kaut kas pavisam cits?"

Cenšanās rast atbildi uz šo jautājumu, ir lugas saturs, ja tā var teikt. Luga bez idejas ir kā rieksts bez kodola, tādēļ Lidija Auzāne-Vītoliņa savos darbos vienmēr centusies iestrādāt kādu noteiktu, dziļāku ideju. Paviršs skatītājs, par komēdijas dažādajām izdarībām izsmējies, var aiziet apmierināts mājās, tās dziļākos strāvojumus nemaz nepamanījis, jo tie nav uzbāzīgi skaļi. Režisoram šādu lugu iestudējot, ir grūts uzdevums — nenoslāpēt tās dziļāko ideju komisko situāciju un notikumu virknē. Autore to pateica vienā teikumā: „Šī komēdija nav rakstīta vienīgi tiem, kas grib pasmieties, bet arī tiem, kas visā cenšas ieskatīties dziļāk un pārdomāt!"

Pārdomāt? Ko tad īsti?

Lugas autore vispirms atbildēja ar pretjautājumu, tad pakavējās pie domas, kuŗu darbā iestrādājusi:

„Kas ir jaunatne? Vai jaunatne nav tā laikmeta atbalss, kuŗā tā aug? Laikmeta raksturojums, kuŗu jaunatne pati nav radījusi, kas radies vecākās paaudzes rīcības rezultātā? Latviešiem ir paruna: Kā mežā sauc, tā atskan. Tā arī mūsu bērni un jaunieši līdz brīdim, kad atrod paši sevi un savu dzīves ceļu, ir vecāku un vecākās paaudzes domu un darbu dzīvās atbalsis. Kā lai jaunietis atrod pareizo ceļu laikmetā, kuŗā valda nihilisms, noliedzot visu labo un skaisto? Kaut arī videi ir milzīgs iespaids uz jauniešu attīstību, tomēr — tāpat kā atbalsis skan atšķirīgi mežā, kalnos un gravās — katru atsevišķo jaunieti vide ietekmē savādāk. Dažs sevī apzināti vai neapzināti uzsūc visu skaļo un neglīto, ko tam rāda ikdienas dzīve, televīzija un kinoteātŗi, cits turpretim, redzot negātīvo un ļaunumu, no tā steidzīgi novēršas. Latviešu jaunatnei atrast pareizo ceļu palīdz asiņu mantojums. Jaunietis var dzīvē attālināties un pat aiziet no savas tautas, taču nevar kā vecu drēbju kārtu nomest savu senču mantojumu — latviešu sīkstumu, darba mīlestību un garīgo spēku, kas viņu vienmēr uzvedīs uz pareizā ceļa."

Lidija Auzāne-Vītoliņa aizrautīgi risināja pārrunās skarto problēmu tik interesanti, ka avīžniekam mēģinājuma norise uz skatuves aizslīdēja gaŗām nepamanīta, acīm gan redzot jauniešus kustamies un režisoru H. Miķelsonu jaunos tēlotājus palaikam pabīdam, korriģējam, kaut ko žestiem aizrādām, bet runātajam paliekot ausīm nedzirdētam, visam kopā apziņā neuztvertam, Apziņa reģistrēja tikai autores problēmu risinājumu — jautājumus un pašas dotas atbildes. Arī piemērus. Pie visa dzirdētā pakavēties tuvāk nozīmētu daļēji atklāt lugas saturu. Un to nevar, lai pirmizrādes skatītājiem „nenosistu" interesi, nemazinātu viņos spraigumu, 28. janvārī sekojot norisei uz skatuves. Varbūt vajadzētu vēl vienīgi iegaumēt lugas autores atzinumu:

„Katru reizi, kad liekas, ka mūsu jaunatne maldās, ka tās rīcība ir nepareiza un slikta, mums, pirms kaut ko pārmetam, vajadzētu ielūkoties spogulī — paši savās sejās nesaudzīgajā dienas gaismā, jo mēs paši taču esam mūsu bērnu nākotnes un viņu jauno dvēseļu veidotāji."

Vtr.

Ernests Maršaus dziedās Toronto

Pašreiz koncertturnejā pa Ziemeļameriku atrodas pazīstamais Austrālijas latviešu dziedonis Ernests Maršaus, kuŗa koncerts Toronto notiks 26. janvārī plkst. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcas zālē TLB sarīkojumā. Klavierpavadījumus veiks māksliniece Anita Rundāne—Grigale.

Tenors Ernests Maršaus, kam pērnajā rudenī apritēja 60 mūža gadu, sācis mācīties dziedāšanu Latvijā pie prof. P. Saksa, turpinājis to Vācijā, pabeidzot Libekas konservātoriju, un Austrālijā, kur savukārt beidza universitātes dziedāšanas klasi. Vācijā aizvadītajos trimdas sākuma gados viņš rīkoja patstāvīgus koncertus un uzstājās Hamburgas un Freiburgas radioraidītājos, bet, ieceļojis Austrālijā, pievērsās operai, gan turpinot arī iepriecināt cienītājus ar koncertiem, arī simfoniskā orķestŗa pavadījumā. Piedalījies arī kamermūzikas ansambļos. Kā solists Melburnas operā viņš dziedājis pirmā tenora partijas operās „Toska", „Bohēma", „Fausts", „Trubadūrs", „Samsons un Dalila" u. c. Verdi operā „Aīda" viņa partnere bija slavenā dziedone Mardžorija Lorense.

Ernests Maršaus, kas iedziedājis arī trīs latviešu skaņu plates, kopš 1950. gada diriģē Melburnas latviešu vīru kori Kokle un bieži piedalās austrāliešu televīzijas un radiofona raidījumos. Arī pašreiz viņš ir Austrālijas Broadcasting Commission solists un loceklis.

Valdemārs Meļķis, novērtējot Ernesta Maršaua koncertu Indianapolē, cita vidū raksta: „J. Vītola, H. Berino un J. Kalniņa dziesmās Maršaua interpretācijā varēja saklausīt, ka arī latviešiem ir savs Brāmss, Volfs, Šūmans un Šūberts. Paldies dziedonim, ka viņš atgādina, ka latviešu autoru dziesmās ir līdzīgas mūzikālās vērtības, kā pieminēto slavenību darbos. Īpaši Jāņa Kalniņa dziesmu atskaņojumu gribētos salīdzināt ar R. Taubera dziedātājām Šūberta vai Šūmana dziesmām." Novērtējumu V. Meļķis beidz ar atzinumu, kuŗu vajadzētu ievērot arī Toronto latviešu mūzikas draugiem: „Gribētos vēlēt dziedonim nākošajos koncertos mazāk mājās palicēju, kas vēlāk žēlotos, ka nav šo koncertu dzirdējuši. Nevajadzētu interesēties, kas un kur rīko kādu koncertu, bet gan, kas un — galvenais — kā dziedās vai spēlēs. Ernests Maršaus savā koncertā parādīja, ka pelnījis apgalvojumu, ka nepievils ne rīkotājus, ne klausītājus."

Lai dotu iespēju Toronto mūzikas draugiem satikties ar mākslinieku pārrunās, TLB dāmu komiteja pēc koncerta klās kafijas galdu. Dalības maksa 1 dol., iepriekš pieteicoties pa tālr. 481-6339.

,Rd.

PATEICĪBA

Izsaku dziļi izjustu pateicību māc. Ā. Čopam par līdzjūtīgiem, stiprinošiem vārdiem manas dzīves līdzgaitnieces Amālijas Tirumas izvadīšanā. Sirsnīgs paldies Niagaras, Londonas, Sūsenmarijas un Sadberijas DV nodaļām, Londonas un Hamiltonas vanadžu kopām, draugiem un paziņām par ziediem — pēdējām ardievām. It sevišķi mīļš paldies Kanadas vanadžu priekšniecei M. Jonānei un DV Toronto nodaļas vanagu un vanadžu saimei par sirsnīgo atsaucību izvadīšanas izkārtošanā Toronto.

Ansis Silnieks, Londonā

TORONTO ZIŅAS

● Sv. Jāņa draudzes dāmu komiteja 17. februārī plkst. 7 vakarā baznīcas sarīkojumu zālē rīko Meteņu vakaru ar raibu programmu režisora V. Pukata iestudējumā. — Pirmā draudzes bībeles stunda notika 17. janvārī. Turpmāk tās notiks katru trešdienu no plkst. 7 — 7.45 vakarā.

● TLB inženieŗu un techniķu kopas gada sapulcē 12. janvārī, kuŗu vadīja J. Švanks un protokolēja A. Tomass, piedalījās 30 biedru. Valdes pr-dis K. Šlesers darbības pārskatā pakavējās pie notikušajiem sarīkojumiem, galvenokārt referātu vakariem. Inženieŗu balle devusi 86 dol. atlikumu. Kopas biedru skaits pavairojies par 13, sasniedzot 88. Latviešu nama akciju skaits pavairojies par divām. Nodibinātas labas attieksmes ar vietējo vācu inženieŗu apvienību. Kopa kasē darbības gada nobeigumā bija 204 dol. atlikums. Revīzijas komisijas ziņojumā E. Tiltiņš norādīja, ka grāmatvedībā ieviesti jauninājumi, ar ko panākta laba pārskatāmība. Kopas pārstāvis Latviešu namā V. Turķis informēja par akciju turētāju sanāksmes atzinumiem attieksmē uz speciālās komisijas ieteikumiem par nama tālāku izveidošanu. Kopa pārstāv 21 akciju. Par pārstāvi Latviešu namā sapulcē izraudzīja A. Jansonu. K. Šleseram un A. Ķikutam paziņojot aiziešanu no valdes darba, viņu vietā valdē ievēlēja U. Kiesneru un V. Sabanski. Revīzijas komisijā izraudzīja līdzšinējos E. Tiltiņu un A. Podnieku, bet no jauna L. Vēveri.

● Noslēdzot 1967. gada pēdējā mēneša decembŗa bilanci, Latviešu kreditsabiedrība jau otru reizi pārsniegusi 2 milj. dolaru robežu. Pirmo reizi to pārsniedza jau vasarā, bet tad noguldītāji izņēma lielākas summas, bilancei noslīdot zem 2 miljoniem. Pašreizējā bilance atkal ir 2.043.178,17 dol. pret 1.625.612,52 dol. iepriekšējā gadā. Arī biedru skaits pieaudzis uz 2235 un noguldītājas organizācijas uz 101 pret 2025 resp. 92 iepriekšējā gadā. Decembris kreditsabiedrībai bijis sekmīgs mēnesis, ko liecina 13.027,31 dol. ieņēmumi un 11.326,61 dol. izdevumi ar 1700,70 dol. peļņu. Darbības gada kopīgā peļņa jau ir 17.101,36 dol., kamēr iepriekšējā gadā tā bija 14.295,44 dol. Kreditsabiedrības darbības gads tomēr beigsies tikai 31. martā, un tā ir labas cerības, ka visa gada peļņa būs ap 20.000 dol.

● Kanadas latviešu skautu un gaidu jendu vadītāju kopīgais mītnes vakars 20. janvārī S. Leimaņa mājā bija pulcinājis 25 dalībniekus. Vakara organizētāja šogad bija Rīgas skautu vienība, bet Gaujas gaidu vienība rūpējās par cienastu. Sarīkojumu ar uzrunu atklāja L. Lukss. L. Goba referēja par skautu audzināšanas problēmām, G. Karkliņš par vadītāju vēlamo vecumu, V. Epners par skautismu un „hipismu", bet U. Amoliņš par skautu un gaidu attieksmēm ar citām organizācijām. Abu jendu vadītāju gadskārtējā konference šogad notiks 24. martā Hamiltonā, kur 28. aprīlī organizēs arī Sv. Juŗa dienas sarīkojumu.

● „Zem lielgabaliem" sauksies DV Toronto nodaļas gadskārtējā masku balle, kuŗa 10. februārī plkst. 7.30 vakarā notiks tās jaunajā namā. Labākās maskas godalgos. Deju mūziku spēlēs vācu kapella Dana paplašinātā sastāvā. Sarīkojuma nosaukumam piemērotu dekorējumu sagatavos A. Strucis, H. Reinbergs un P. Broks.

● TLTA sestdienas ģimnazijas vecāku sapulcē 21. janvārī bija ieradušies 42 dalībnieki. To vadīja ģimnazijas inspektrise V. Slavieša, kas pagaidām veic arī direktrises pienākumus līdz jauna direktora izraudzīšanai. Plašākas pārrunas izraisīja Draudzīgā aicinājuma sarīkojums, kas notiks 28. janvārī plkst. 5 pēcpusdienā Latviešu namā. Sakarā ar Draudzīgā aicinājuma tradicijām ģimnazija no saviem labvēļiem un atbalstītājiem labprāt vēlētos saņemt skaņu plašu atskaņotāju, kas sevišķi nepieciešams mūzikas vēstures pasniegšanai. Tāpat ģimnazijas lasītavā vēlami visi trimdas latviešu laikraksti, žurnāli un citi periodiski izdevumi. Līdz šim skolai piesūtīti tikai laikraksts „Latvija Amerikā" un DV mēnešraksts. Arī ģimnazijas bibliotēka gaida latviešu autoru jaunākos darbus, sevišķi lugas un daiļliterātūru, kas jaunatni stiprinātu un idejiski vadītu mūsu tautas interesēm pozitīvā virzienā. Pārrunāja arī jautājumu par skolas formas tērpiem, kuŗus meitenēm ar mazām variācijām atļaus pieskaņot laika garam. Ģimnazijas darbības idejiskie principi paliek negrozīti — pulcināt, mācīt un vienot tēvzemes brīvībai. Šis ir ģimnazijas 15. darbības gads, tādēļ rudenī iecerēts arī plašāks darbības atceres sarīkojums.

● Latviešu mākslinieku vienības Latvis gadskārtējais karnevāls notiks 16. februārī plkst. 8 vakarā Kolumba zālē un sauksies „Skurbulis mēness burbulī". Karnevāla atbildīgais vadītājs būs Kārlis Kronbergs, bet galvenais dekorātors Kārlis Langenfelds ar palīgu Ģirtu Tiltiņu. Sarīkojuma saimniecību arī šogad pārzinās — Zigfrids Jurševskis (1425a Bloor St. W., Toronto 9; tālr. 536—8183), pie kā rezervējami arī galdiņi un iegādājamas ieejas kartes. Ielūgumus zīmējis Ēriks Dzenis, bet karnevāla nakts izdevumu rediģēs Augusts Kopmanis. Labāko masku godalgošanai un loterijai vienības biedri ziedojuši četras gleznas.

● Pagājušās nedēļas nogales jaukais laiks tūkstošiem pilsētnieku bija izvilinājis laukos pavadīt dienu ziemas priekos. Slēpotavas bija pārpildītas slēpotājiem, gaŗās rindās šī sporta cienītāji stāvēja pie velkamām ierīcēm. Ērgļu ligzdas slēpotavu apmeklēja 1650 slēpotāju, motorkamanu un ragaviņu braucēji, arī skatītāji, kas priecājās par citiem. Tomēr motorkamanu braukšanas laiku daudziem nācās stipri ierobežot, lai arī citiem tiktu šis prieks. Ar visu to, lielam skaitam izbraucēju, kas ieradās vēlāk, pabraukāšanās ar motorkamanām bija jāatliek uz nākamo nedēļas nogali. Slēpotavas vadība lūdz tautiešus, kas vēlas Happy Hills kalnus un lejas izbraukāt ar motorkamanām, apmeklēt Ērgļu ligzdu, ja iespējams, sestdienās un svētdienu priekšpusdienās, kad apmeklētāju skaits nav tik liels un nenākas ilgi gaidīt uz braukšanas kārtu.

MONTREALA

● Latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes gada sapulce notiks 4. februārī pēc dievkalpojuma Sv. Jāņa baznīcas zālē. Darba kārtā pārskats par draudzes darbu 1967. gadā, budžets 1968. gadam, vēlēšanas un dažādi jautājumi.

HAMILTONA

● Komponists un diriģents Imants Sakss 16. janvārī atskatījās uz 50 mūža gadiem. Šai sakarā Hamiltonas latviešu biedrības koris 10. janvāŗa mēģinājumā savu diriģentu sumināja, pasniedzot dāvanai latviskus svečtuŗus un rozes, bet koristes bija rūpējušās par kliņģeri, saldām maizītēm un vīnu. Pateicoties I. Sakss salīdzināja svečtuŗus ar lāpu, kuŗu viņš pašreiz nes, bet vēlāk būs jādod tālāk, lai koris varētu pastāvēt un turpināt viņa iesākto darbu. Kori viņš savukārt pielīdzināja brūklenājam, kas vienmēr zaļo, nevis rozēm, kuŗas tikai laiku zied. Kaut koris nav rīkojis neskaitāmus koncertus, tas tomēr pastāv jau 19 gadu un turpinās darbu kā vienmēr zaļojošais brūklenājs.

● Latviešu skolu rīkotais Draudzīgā aicinājuma sarīkojums notiks 27. janvārī, plkst. 6.30 vakarā latviešu ev.-lut Kristus draudzes baznīcas telpās (18 Victoria Ave S.). Ģimnazijas audzēkņi referēs par Latvijas pēdējo valsts prezidentu K. Ulmani un viņa Draudzīgo aicinājumu, bet par Kārļa Skalbes un Jāņa Jaunsudrabiņa darbiem runās skatuves māksliniece Alma Mača. Paredzēti arī dažādi skolēnu priekšnesumi.

BSK

● Latviešu vecie strēlnieki 13. janvārī sveica savu cīņu biedru Jāni Cīruli, kuŗš klusībā atskatījās uz 91 mūža gadu. Ne visas viņa mūža aiztecējušās dienas saglabājušās atmiņā saulainas, daudzas no tām atainojas it kā caur miglu, sērīgi pelēkas un smagas. Par spīti tam, sirmais jubilārs jūtas spirgts un vesels, vēl nelaiž no rokām arī savam spēkam piemērotu darbu.

P. Z.

VINIPEGA

● Ziemsvētku vakarā 25 gadu laulības jubileju atzīmēja vietējā latviešu sabiedrībā plaši pazīstamais Dr. agr. Jānis Zariņš ar dzīvesbiedri Veltu. Dr. Zariņš piedalījies otrā pasaules kaŗā un bēgļu gaitu sākuma posmā pabeidza studijas Bonnas universitātē Vācijā, iegūstot agronomijas zinātņu doktora gradu. Pašreiz viņš strādā savā speciālitātē provinces lauksaimniecības ministrijā, bet aktīvi piedalās arī latviešu sabiedriskajā dzīvē, būdams DV Manitobas nodaļas iekšējās un ārējās informācijas daļas vadītājs un revīzijas komisijas loceklis, kā arī Vinipegas studentu korporāciju kopas seniors. Dr. Zariņš ir korporācijas Beveronija filistrs. Velta Zariņa beigusi Kaucmindes mājturības seminārū, tā viņas kulinārā māka Vinipegā labi pazīstama. Abus sudrabkāzniekus jubilejā apsveica Dr. A. Kiors no draugu pulka, G. Richters no Vinipegas korporāciju kopas un K. Līcēns no DV Manitobas nodaļas.

A. K.

Kad palik

DR. AUSTRAS

Latviešu rakstniecības senioram Pēterim Ērmani
dienas tagad vada veco ļaužu mītnē Delmenho
februārī apritēs 75 mūža gadi. Ar savu fainomenāl
ievērotās ikdienas un lietu skaistuma slavināšanu
tu vietu latviešu literātūrā. Dr. Austra Rudzīte,
nesen apmeklējusi, raksta:

Ar tādām acīm kā bērns, kas skatās uz ciemiņu, kad tas izdala dāvanas, gaidīdams savu kārtu, tieši ar tādām acīm Pēteris Ērmanis saņem atvesto grāmatu. Viss cits — Zambaras vijolītes puķupodiņā, samtaina un valga, gaišo un tumšo vīnogu ķekari kā gleznā, saldumu kaste, ar kuŗas saturu pamielot citus ciemiņus, tas viss paliek neievērots, it kā citam kādam vests, — viņam tikai grāmatas...

„Grāmatu man vienmēr gribējies visvairāk, un tagad cita sirds vairs nemaz nekāro, palikusi tikai grāmata," saka Pēteris Ērmanis.

„Nav tā, ka rakstnieks nevarētu pats sev nopirkt grāmatas," saka viņa saimniecisko lietu kārtotājs Robežnieks, „bet viņš vienmēr gaida, ka grāmata pati atnāks pie viņa: atsūtīs rakstnieks, izdevējs, atvedīsit jūs vai atsūtīsit no Minsteres latviešu ģimnazijas izlasīšanai."

Un atnāk jau arī, bet ne visas, kuŗas Ērmanis gribētu izlasīt. Par jaunajām grāmatām viņš ir labi informēts, izlasot avīžu sludinājumos. Viņš interesējas par visu latviešu rakstniecībā, sevišķi par to, kas ir moderns. —

„Arī es kādreiz biju moderns," saka rakstnieks, „bet Sudrabkalns toreiz izrādījās vēl modernāks, tādēļ mani uzskatīja par viņa skolnieku. Dažā ziņā tā jau arī bija. Tas bija manu trīs 'es' laikos: 'Es sludinu', 'Es šaubos, es ticu' un 'Es visur dzīvību redzu'. Pirmajās divās grāmatās ir tikai brīvais pants, pie tam chaotisks. Trešajā jau jaukts brīvais pants ar parasto. Esmu aizmirstības dzelmē nogrimušais modernists, kas nemācēja sevi izcelt. Es, laikam, esmu vienīgais latviešu nogrimušais modernists, Tie, kas tagad Latvijā, tiem modernistiem, protams, ir bijis jākļūst par sociālistiskā reālisma ceļa staigātājiem."

„Jā, modernais toreiz bija 'bezritma ritms'. Iesāka Sudrabkalns, kā jau teicu, atmeta; es neatmetu, un man to nepiedeva," turpina tālāk atmiņu pavedienu Pēteris Ērmanis. Es rakstīju trejādi: moderni, neparasti — latviešu rakstnieku un dabas apdziedājumus — un pavisam parasti. Latviešu rakstnieku apdziedājumos man vēl šodien nav konkurentu. Virza, kas mani neatzina, par maniem dabas apdziedājumiem teica: neparasti temati, apņemti ar svētlaimības mirdzumu. Tādi, piemēram, ir 'Aitas', 'Zirgu svētdiena', 'Vista ar cāļiem', 'Kaza.' — 'Zirgu svētdiena'. Zirgs svētdienā var atpūsties no lauku darbiem, bet, ja saimniekam ienāk prātā to jūgt goda ratos, tad arī svētdiena pagalam. Mans dzejolis 'Smieties un raudāt'. Smieties tā kā mazais bērns smejas, un raudāt tā, kā Dievs raudāja pie krusta. Par to mani Virza 'norgelēja', ka tā esot Dieva zaimošana. Protams, nevar salīdzināt cilvēka raudāšanu un ciešanas ar Dieva raudā-

šanu, bet Viņš t
su dēļ. Arī par
aizdomājas dzej
Virza teica: tas
zu ir tādā pat
par kādu jaunu
Jautāju, kuŗu
skata par savu
„Mana gatavā
mata 'Atvasara'.
grāmatām, tajā
vajā pantā."
Šī grāmata i
Par to Pēteris
Kultūras fonda
„Mana gatavā
mata ir 'Sejas
miņu vija'," viņ
Runājot par
ņiem, jautāju, k
visām sejām?
„Kuŗa ir mīļā
Kaut vai sākot
ri un beidzot a
ri..."
„Vai tad par
rakstījis 'Sejās'
„Nē 'Sejās' n
rakstīts. Viņa i
kas. tāds, kas
paudies... Jā,
maniem dzejoļ
mām... Kāds
nis Rudzītis, k
mām pa labi u
Rakstnieks p
ņem no plaukt
kādu savu gr
stipri apbružāt
„Vai tā no m
tāju.
„Nē, tā nav
tā ir 'Laiki un
vista ar cāļiem
Dzejnieks t
nav nolikts ska
par ko runāj
Dzejnieks Al
lūdz, lai uzņe
Pētera Ērmaņa
joļus un prozu
tēm te, Delme
nieka loga. Tā
saruna Pētera
Divām Samb
diņos uz pal
augstu šogad
jotā eglīšu rin
tāju, vai pēdēj
kāds dzejolis.
„Tas pēdēja
Bija tāda pelē
Brīnos, ka ti
vasarā, kad p
nāmi augušas,
Plaujas svētk
baznīcā, pate
galšo vasaru,
jusi pelēka pu
„Man tagad
bi, ka vasara
laukā."
Par to vairs
ka rakstnieks
pie sava rakst
kaut ārsts sa
nepieciešama.
„Ko jūs visl
savā jubilejā?"
„Kuŗus es
to vairs nav,
drūmi atsaka.
„Bet no dzī
„Tos, ar k

Dumpīgs un..

(Pārnesums no 3. lpp.)

principā nebūtu ko iebilst. Manuprāt, pārāk bieži gan atkārtojas valodas ziņā vienādi veidotas dzejas gleznas, kas sāk apnikt, piemēram, saulskūpstu brūnās zīmes, sala ētera elpa, domu bezželas zobi, mānīgā šķituma čaula, atmiņu kodīgā skābe, manu nemierīgo domu skudru takas, manu jūtu stīgas... Vai arī: par mana rūgtuma smiltīs dīgstošiem dusmu dadžiem... u.t.t. Dzejniekam būtu, manā uztverē, jāvairās arī no dažādām pretrunām un neskaidrībām, kas šur tur gadās un lasītāju mulsina, tā, piemēram, rindās — Es esmu ritenis, Es esmu ass — (38. lp.) grūti saprast, vai dzejnieks domājis asi — riteņa centru, vai adjektīvu ass, t. i. griezīgs. Turpmākās rindas to nenoskaidro, arī šo divu rindu varianti ne.

Tāpat neskaidrības šādā rindkopā:

Sadurts mans sēdamais
Sapņainu ežu dzēlīgām
šautrām. (21. lp.)

Mums ir vārdi „ezis" un „eža", abiem daudzskaitļa ģenitīvs ir „ežu". Ne vien
nav īsti saprot
nevar sēdēt! K
būtu „sapņains
vajā ziedošām
tāda varētu g
dā gadījumā,
šautras"? Cit
saka:

... Bet mā
Pāri pār i
Cilvēkiem,
Namiem u
sp

Tā kā iepriekš
tad nešķiet g
„un citādiem s
skaidrības un
mas arī vēl šu
Par spīti ši
miem, Ivars
nieks ar spēcīg
drūmu, pesimi
mattoni. Viņš
kuŗš cits mūs
jis tos faktor
kas tik daudz
kiem liek justi
nas priekšvak
niem, neapmie
nelaimīgiem.

Kad palikusi tikai grāmata

DR. AUSTRAS RUDZĪTES INTERVIJA AR PĒTERI ĒRMANI

Latviešu rakstniecības senioram Pēterim Ērmanim, kas svešuma dienas tagad vada veco ļaužu mītnē Delmenhorstā, Vācijā, 2. februārī apritēs 75 mūža gadi. Ar savu fainomenālo atmiņu un neievērotās ikdienas un lietu skaistuma slavināšanu viņš ieņem īpašu vietu latviešu literātūrā. Dr. Austra Rudzīte, kas dzejnieku nesen apmeklējusi, raksta:

Ar tādām acīm kā bērns, kas skatās uz ciemiņu, kad tas izdala dāvanas, gaidīdams savu kārtu, tieši ar tādām acīm Pēteris Ērmanis saņem atvesto grāmatu. Viss cits — Zambaras vijolītes puķupodiņā, samtaina un valga, gaišo un tumšo vīnogu ķekari kā gleznā, saldumu kaste, ar kuras saturu pamielot citus ciemiņus, tas viss paliek neievērots, it kā citam kādam vests, — viņam tikai grāmatas...

„Grāmatu man vienmēr gribējies visvairāk, un tagad cita sirds vairs nemaz nekāro, palikusi tikai grāmata," saka Pēteris Ērmanis.

„Nav tā, ka rakstnieks nevarētu pats sev nopirkt grāmatas," saka viņa saimniecisko lietu kārtotājs Robežnieks, „bet viņš vienmēr gaida, ka grāmata pati atnāks pie viņa: atsūtīs rakstnieks, izdevējs, atvedīsit jūs vai atsūtīsit no Minsteres latviešu ģimnazijas izlasīšanai."

Un atnāk jau arī, bet ne visas, kuras Ērmanis gribētu izlasīt. Par jaunajām grāmatām viņš ir labi informēts, izlasot avīžu sludnājumos. Viņš interesējas par visu latviešu rakstniecībā, sevišķi par to, kas ir moderns. —

„Arī es kādreiz biju moderns," saka rakstnieks, „bet Sudrabkalns toreiz izrādījās vēl modernāks, tādēļ mani uzskatīja par viņa skolnieku. Dažā ziņā tā jau arī bija. Tas bija manu trīs 'es' laikos: 'Es sludinu', 'Es šaubos, es ticu' un 'Es visur dzīvību redzu'. Pirmajās divās grāmatās ir tikai brīvais pants, pie tam chaotisks. Trešajā jau jaukts brīvais pants ar parasto. Esmu aizmirstības dzelmē nogrimušais modernists, kas nemācēja sevi izcelt. Es, laikam, esmu vienīgais latviešu nogrimušais modernists, Tie, kas tagad Latvijā, tiem modernistiem, protams, ir bijis jākļūst par sociālistiskā reālisma ceļa staigātājiem."

„Jā, modernais toreiz bija 'bezritma ritms'. Iesāka Sudrabkalns, kā jau teicu, atmeta; es neatmetu, un man to nepiedeva," turpina tālāk atmiņu pavedienu Pēteris Ērmanis. Es rakstīju trejādi: moderni, neparasti — latviešu rakstnieku un dabas apdziedājumus — un pavisam parasti. Latviešu rakstnieku apdziedājumos man vēl šodien nav konkurentu. Virza, kas mani neatzina, par maniem dabas apdziedājumiem teica: neparasti temati, apņemti ar svētlaimības mirdzumu. Tādi, piemēram, ir 'Aitas', 'Zirgu svētdiena', 'Vista ar cāļiem', 'Kaza.' — 'Zirgu svētdiena'. Zirgs svētdienā var atpūsties no lauku darbiem, bet, ja saimniekam ienāk prātā to jūgt goda ratos, tad arī svētdiena pagalam. Mans dzejolis 'Smieties un raudāt'. Smieties tā kā mazais bērns smejas, un raudāt tā, kā Dievs raudāja pie krusta. Par to mani Virza 'norgelēja', ka tā esot Dieva zaimošana. Protams, nevar salīdzināt cilvēka raudāšanu un ciešanas ar Dieva raudāšanu, bet Viņš taču ir cietis mūsu dēļ. Arī par to kazu... Tālu aizdomājas dzejnieks... Toreiz Virza teica: tas dzejolis par kazu ir tādā pat tonī rakstīts, kā par kādu jaunu kundzi..."

Jautāju, kuru rakstnieks uzskata par savu labāko grāmatu.

„Mana gatavākā dzejoļu grāmata 'Atvasara'. Tā nāca pēc 'es' grāmatām, tajā drusku ir arī brīvajā pantā."

Šī grāmata izdota 1933. gadā. Par to Pēteris Ērmanis saņēma Kultūras fonda balvu.

„Mana gatavākā prozas grāmata ir 'Sejas un sapņi', arī 'Atmiņu vija'," viņš pabeidz.

Runājot par sejām un sapņiem, jautāju, kuŗa ir mīļākā no visām sejām?

„Kuŗa ir mīļākā? Pats nezinu... Kaut vai sākot ar Annu Brigaderi un beidzot ar Ofēliju Sproģeri..."

„Vai tad par Ofēliju jūs esat rakstījis 'Sejās'?" jautāju.

„Nē 'Sejās' ne, bet dzejolis gan rakstīts. Viņa ir kaut kas, kaut kas. tāds, kas vēl nav pilnīgi izpaudies... Jā, savādi ir arī ar maniem dzejoļiem par tām dāmām... Kāds teica, varbūt Jānis Rudzītis, ka es rakstot dāmām pa labi un pa kreisi."

Rakstnieks pastiepj roku un izņem no plauktiņa rakstāmgaldā kādu savu grāmatu, kas jau stipri apbružāta.

„Vai tā no modernajām?" jautāju.

„Nē, tā nav ekspresionistiska, tā ir 'Laiki un ceļi', tajā iešā tā vista ar cāļiem."

Dzejnieks to nolasa. Žēl, ka nav nolikts skaņu lentes aparāts, par ko runāju ar Robežnieku. Dzejnieks Aleksandrs Pelēcis lūdz, lai uzņemam skaņu lentē Pēteŗa Ērmaņa lasītos paša dzejoļus un prozu. Arī par tām eglītēm te, Delmenhorstā, aiz dzejnieka loga. Tā būtu tāda it kā saruna Pēteŗa Ērmaņa ikdienā.

Divām Sambaras vijolītēm podiņos uz palodzes pāri, stipri augstu šogad pastiepusies apdzejotā eglīšu rinda aiz loga. Jautāju, vai pēdējā laikā uzrakstīts kāds dzejolis.

„Tas pēdējais, laikam vasarā. Bija tāda pelēka puķe..."

Brīnos, ka tik skaistā saulainā vasarā, kad pat eglītes tik manāmi augušas, kad pat mācītājs Pļaujas svētkos Algojā, Isnijas baznīcā, pateicās Dievam par gaišo vasaru, viņam te uzziedējusi pelēka puķe.

„Man tagad viss ir pelēks; labi, ka vasara galā un nav jāiet laukā."

Par to vairs nebrīnos, jo zinu, ka rakstnieks visu dienu pavada pie sava rakstāmgalda lasīdams, kaut ārsts saka, ka pastaiga ir nepieciešama.

„Ko jūs vislabāk gribētu satikt savā jubilejā?" jautāju.

„Kuŗus es visvairāk gribētu, to vairs nav, tie ir miruši," viņš drūmi atsaka.

„Bet no dzīvajiem?"

„Tos, ar kuŗiem tika runāts kādreiz, iesāktas sarunas, lai tās turpinātu; bet tie jau neatbrauks..." bezcerīgi nosaka Pēteris Ērmanis. „Tā atnāks un paies tā diena, un es atkal sēdēšu te tāpat kā tagad. Un ja nebūs nekā cita, ko lasīt, tad ņemšu atkal 'Mērnieku laikus' vai 'Līduma dūmus', kaut šīs abas grāmatas zinu gandrīz vai no galvas. Un tomēr, katru reizi lasot, atrodu kaut ko jaunu. Par Niedru esmu interesējies visu mūžu. Nevienam rakstniekam nav bijis jāsaņem tik daudz zaimu. Protams, tā bija kļūme viņa politiskajā darbā, bet viņš nekad nav baidījies nostāties viens. Te, lūk, uz galda jūsu atvestie Niedras kopotie raksti. Stāv jau vairākus gadus, gribēju rakstīt par Niedru, laikam jau neuzrakstīšu... Nez', vai kāds vairs par viņu kaut ko vairāk uzrakstīs... Būtu jāinteresējas vairāk par jaunajiem, bet viņi tik tālu, daudz tālāk nekā vecie, nav saskares. Modernie, kuŗus es pazīstu personīgi, — Āriju Zveju, tā man nesen atsūtīja savus modernos vācu dzejoļus, Ināra Kasvante, tās vēl neņem par pilnu... Ir taču apgāda Imanta dzejoļu grāmatas jaunajiem, šai serijā nav ne vienas, ne otras... Cik skaisti bija, kad viņi visi, tie jaunie, reiz atbrauca un lasīja..."

Saku, ka Latviešu preses biedrības Vācijas kopa jubilejas svinību programmā ietilpinājusi arī rakstnieku vakaru, aicinot citu vidū tieši jaunās dzejnieces.

Nu Pēterim Ērmanim kļuvušas tādas pašas acis, kā tad, kad skatījās uz grāmatu, gaidīja, kamēr izsaiņoju, ko biju atvedusi ciema kukulim, — tādas acis kā bērnam, kas gaida lielu dāvanu. Vienīgais, kas viņam palicis, ir grāmata, arī šīs grāmatas rakstītājs.

Piemetināms, ka Pēteŗa Ērmaņa godināšana notiks 3. februārī Delmenhorstā.

Dr. Austra Rudzīte

Vēsturiska diena Ņujorkā

BEIDZOT DARBU UZSĀKS LATVIEŠU KREDITSABIEDRĪBA

Kā šai laikrakstā jau ziņots, pēc vairāku gadu mēģinājumiem un neveiksmēm beidzot ir saņemta piekritīgo iestāžu atļauja dibināt latviešu kreditsabiedrību arī Ņujorkā. Pagājuši gandrīz seši gadi kopš laika, kad pirmo reizi aizkustināja jautājumu par latviešu kreditsabiedrības dibināšanu plašajā tautiešu centrā Ņujorkā. Bija tomēr jāparvar lielas grūtības, lai saņemtu darbības atļauju šai, liekas, mums tik nozīmīgajai kreditsabiedrībai. Vispirms bija grūti atrast latviešu organizāciju, kuŗas paspārnē šāda kreditsabiedrība varētu darboties. Pēc vairākām neveiksmēm izšķirās to dibināt pie Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes. Tad nu beidzot arī atļauju kreditsabiedrības darbībai saņēma.

Organizācijas komisija, kuŗa jau ilgāku laiku čakli un neatlaidīgi darbojās pie Ņujorkas draudzes, 14. janvārī bija sasaukusi dibināšanas sapulci jaunajās un mājīgajās Salas baznīcas telpās. Tajā bija ieradies arī Latviešu kreditsabiedrību apvienības valdes pr-dis — A. Svenne no Toronto, sniedzot norādījumus par kreditsabiedrību darbu un atbildot uz sapulces dalībnieku jautājumiem. Uzrunā A. Svenne norādīja, ka nav braucis uz Ņujorku, lai teiktu gaŗas runas vai sniegtu plašu referātu par kreditsabiedrību nozīmi, bet gan vienīgi, lai būtu klāt šajā nozīmīgajā un nopietnajā, jā — pat vēsturiskajā brīdī. A. Svenne vēl uzsvēra, ka nav jābažījas par to, ka jaunā kreditsabiedrība dibināta pie draudzes, jo kreditsabiedrības nav tikai finanču iestādījumi vien, bet reizē arī palīdzības pasākumi. Kreditsabiedrība varēs sniegt jūtamu palīdzību draudzes locekļiem dažādos finanču jautājumos, varēs arī celt draudzes vispārējo sabiedrisko darbu. Mārtiņš Luters savos paskaidrojumos pie desmit Dieva baušļiem ir teicis: „Tev būs sava tuvākā mantu vairot un sargāt!" Un tieši tas būs arī jaunās Ņujorkas kreditsabiedrības uzdevums un pienākums, kuŗa tagad būs 17. latviešu kreditsabiedrība brīvajā pasaulē.

Sapulcē izraudzīja arī jaunās kreditsabiedrības amatpersonas. Valdē ievēlēja bijušo ilggadējo draudzes priekšnieku J. Pelši, Montrealas latviešu kreditsabiedrības dibinātāju un kādreizējo valdes priekšsēdi J. Zālīti, B. Epermani, U. Klausu un K. Spīdaini. Aizdevumu komisijā ievēlēja I. Lazdiņu, F. Krecko un Bruzermani, bet revīzijas komisijā I. Bērziņu, A. Trautmani un K. Rabācu. Ievēlētās amatpersonas īpašā sēdē sadalīs pienākumus un lems par darbības uzsākšanu, piedaloties arī Ņujorkas pavalsts kreditsabiedrību līgas pārstāvim.

Ziņojumu par kreditsabiedrības organizācijas komisijas darbību sniedza tās pr-dis J. Gaigulis, pēc tam nododot saņemto darbības atļauju vecākajam ievēlētās valdes loceklim J. Pelšem. Sapulci vadīja Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes pr-ks M. Kļaviņš, protokolēja A. Trautmanis.

A. S.

Vai esat nokārtojuši abonementu?

Dumpīgs un...

(Pārnesums no 3. lpp.)

principā nebūtu ko iebilst. Manuprāt, pārāk bieži gan atkārtojas valodas ziņā vienādi veidotas dzejas gleznas, kas sāk apnikt, piemēram, saulskūpstu brūnās zīmes, sala ēteŗa elpa, domu bezžēlas zobi, mānīgā šķituma čaula, atmiņu kodīgā skābe, manu nemierīgo domu skudru takas, manu jūtu stīgas.... Vai arī: par mana rūgtuma smiltīs dīgstošiem dusmu dadžiem... u.t.t. Dzejniekam būtu, manā uztverē, jāvairās arī no dažādām pretrunām un neskaidrībām, kas šur tur gadās un lasītāju mulsina, tā, piemēram, rindās — Es esmu ritenis, Es esmu ass — (38. lp.) grūti saprast, vai dzejnieks domājis asi — riteņa centru, vai adjektīvu ass, t. i. griezīgs. Turpmākās rindas to nenoskaidro, arī šo divu rindu varianti ne.

Tāpat neskaidrības šādā rindkopā:

Sadurts mans sēdamais
Sapņainu ežu dzēlīgām
šautrām. (21. lp.)

Mums ir vārdi „ezis" un „eža", abiem daudzskaitļa ģenitīvs ir „ežu". Ne viens, ne otrs pantā nav īsti saprotams, jo uz eža taču nevar sēdēt! Kādā ziņā ezis arī būtu „sapņains"? Varbūt ar savvaļā ziedošām puķēm un zālēm tāda varētu gan būt eža, bet tādā gadījumā, kas ir „dzēlīgās šautras"? Citā vietā dzejnieks saka:

... Bet mākonis pacēla mani
Pāri pār ielu, suņiem,
Cilvēkiem, kokiem,
Namiem un citādiem
spokiem... (47. lp.)

Tā kā iepriekš minētie nav spoki, tad nešķiet gluži loģiski teikt „un citādiem spokiem". Sīkas neskaidrības un pretrunas sastopamas arī vēl šur tur citās vietās.

Par spīti šiem pāris iebildumiem, Ivars Lindbergs ir dzejnieks ar spēcīgu un īstu, kaut arī drūmu, pesimistisku dvēseles pamattoni. Viņš skaidrāk nekā jebkuŗš cits mūsu dzejnieks atklājis tos faktorus un problēmas, kas tik daudziem šī laika cilvēkiem liek justies it kā pastardienas priekšvakarā — trauksmainiem, neapmierinātiem un dziļi nelaimīgiem.

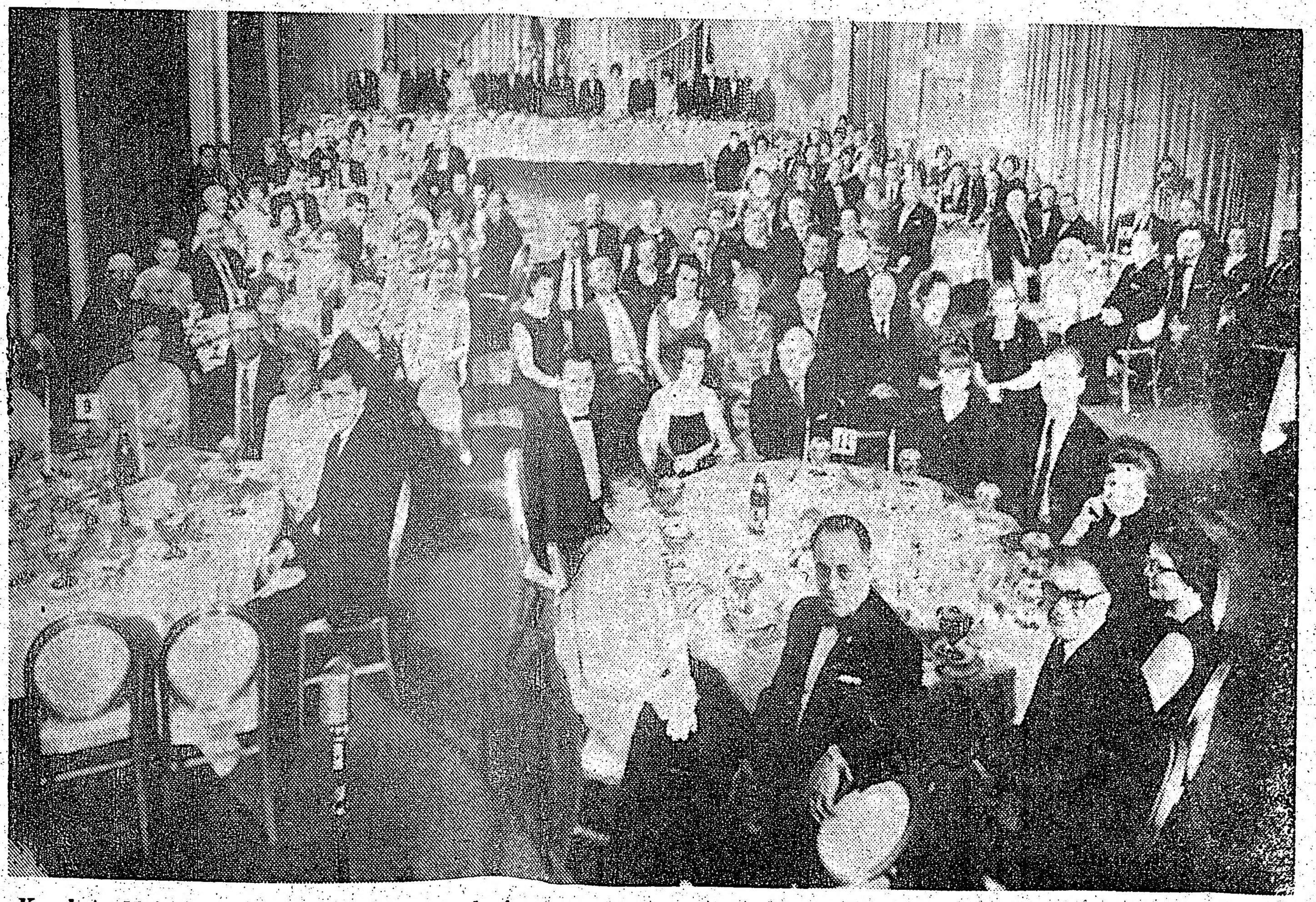

Kopskats Ņujorkas latviešu biedrības 75 gadu jubilejas svinībās Belmont Plaza viesnīcā 13. janvārī (skat. rakstu mūsu laikraksta iepriekšējā numurā).

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ZIEMEĻKALIFORNIJA

● DV apvienības Ziemeļkalifornijā gada sapulce 7. janvārī atzina, ka organizācijai nepieciešams pastiprināt aktīvitāti informācijas darbā, lai apkaŗotu dažādas internacionālas idejas un ideoloģijas, ar kuŗām it kā humānitātes vārdā grauj nacionālos centienus. Atzina arī, ka vairāk jāizplata Daugavas Vanagu mēnešraksts, jo tā saturs pauž izteikti nacionālu ideoloģiju politikā, literātūrā, mākslā un organizācijas dzīvē. Nolēma ierosināt nākošajā ASV DV delegātu sapulcē, ka DVM abonējams visām DV ģimenēm, abonēšanas maksu iekļaujot biedru naudā, kuŗas paaugstinājums, ja izdevumu piesūtītu visiem organizācijas biedriem, būtu samērā niecīgs. Sapulce bija ieskatos, ka DV organizācija, kas darbojas trīs kontinentos, nevar saskaņoti un sekmīgi veikt savus uzdevumus, ja nav neviena izdevuma, kuŗu saņemtu visi biedri. DVM garīgais devums katram biedram — lasītājam ir neatsveŗams. Ne brīdi nedrīkstētu aizmirst, ka trimdā mūs ar Latviju vairs saista tikai garīgās vērtības, tādēļ jādomā par to, kā garīgās saites ar tēvzemi pastiprināt. DVM šai ziņā ikvienam organizācijas loceklim nepieciešams, tādēļ tā izdošanā materiāli būtu jāpiedalās visiem biedriem, debates varētu būt tikai par satura izveidošanu. Ja, saskatot asimilācijas, internacionālo ideju un kreisās ideoloģijas ietekmes draudus, pie DV organizācijas centrālās valdes radīta nacionālās ideoloģijas nozare, tad jānodrošina arī ceļi, lai par šīs nozares atziņām un vērtējumiem būtu informēti visi organizācijas locekļi.

T. Siliš

ROČESTRA

● DV apvienības rīkotā Jaungada sagaidīšana Mangera viesnīcā bija pulcinājusi ap 50 dalībnieku, kuŗus gadmijā sveica apvienības priekšnieka vietnieks A. Niedols. Loterijas laimestus ieguva Rita Rence, E. Kalniņa un Dz. Žurovska. Strēlnieku pulku dibināšanas un kauju atceres ietvaros DV apvienība 6. janvārī nolika vainagu uz bij. strēlnieka A. Leonova kapa Riversaides kapsētā. Strēlniekiem veltīto Krusta draudzes dievkalpojumu Miera baznīcā vadīja draudzes mācītājs T. Zīraks, pēc tam notika DV apvienības rīkotais piemiņas vakars baznīcas sarīkojumu zālē. To atklāja apvienības vicepr-ks A. Niedols, sveicot klātesošos strēlniekus Ž. Mitenbergu un J. Dzeni, kuŗiem svārku atlokus ar baltām neļķēm greznoja vanadžu kopas pr-ce N. Krēsliņa. Draudzes sveicienus nodeva tās pr-ks F. Kalniņš. Strēlnieku vārdā pateicās Ž. Mitenbergs. Priekšnesumu daļā M. Pavasara deklamēja strēlniekiem un leģionāriem veltītus dzejoļus, lasot arī fragmentu no J. Grīna „Dvēseļu putenis". Galdus no viesu līdznestajiem „groziņiem" bija klājušas apvienības vanadzes.

A. I

BAFALO

● Smiltenietim Robertam Spalim piepildījušies 80 mūža gadi. Šai sakarā gavilnieku viņa saimniecībā pie Holandes pilsētiņas apmeklēja Bafalo latviešu ev.-lut. draudzes pr-ks V. Celms, draudzes padomes vārdā pasniedzot jauno dziesmu grāmatu pateicībai par draudzes darba atbalstīšanu. — Draudzes valdes sēdē pēc 14. janvāŗa dievkalpojuma pieņēma aizvadītā gada darbības pārskatus, no kuŗiem redzams, ka darbs bijis sekmīgs un beidzies ar atlikumu.

—ms

GRAND RAPIDI

● Pirms pāris gadiem Gaŗezera jautājums vietējā latviešu kolonijā bija aktuāls temats gan atsevišķu tautiešu pārrunās, gan organizāciju sapulcēs. Toreiz spontāni vāca arī līdzekļus, jo sevišķi aktīva šai ziņā bija Vienības draudzes Gaŗezera atbalstītāju kopa, kuŗas rīcībā ziedojumos ienāca tuvu pie 2000 dol., par kuŗiem iegādājās akcijas. Dažas atsevišķas akcijas ieguva Skolotāju kopa, Latviešu veco strēlnieku biedrības kopa un DV apvienība. Turpretim tagad, vismaz pagaidām, nav ziņu, ka kāda no organizācijām savas gada sapulces darba kārtā būtu uzņēmusi Gaŗezera jautājumu un pārrunas par līdzekļu sagādi budžeta kārtībā.

● Studenšu korporāciju kopas eglītes vakarā garīgo aktu vadīja cand. theol. V. Fricsone, pēc tam kopas locekles improvizēja dažus priekšnesumus, galvenokārt humoristiskā garā. Bija lūgti ciemiņi, dāmas rūpējās par pacienāšanu, un vakars aizsteidzās ātri. Salīdzinot ar agrākajiem gadiem, eglīšu sarīkojumu skaits mazinājies, varbūt laika, varbūt arī intereses trūkuma dēļ.

● Uz 75 mūža gadiem 9. janvārī atskatījās Eduards Birznieks, kas neatkarīgajā Latvijā strādāja Zemkopības ministrijas mērniecības daļā, bet vēlāk bija zvērināts mērnieks Liepājā, darbojoties par ekspertu arī pie Liepājas apgabaltiesas. Grand Rapidos strādājis par mērnieku arī dažus gadus pēc aiziešanas pensijā. Jubilārs darbojies Vienības draudzes padomē, un pašreiz ir draudzes revīzijas komisijas loceklis.

● Grand Rapidu vecie strēlnieki, parādot pēdējo godu mirušajam cīņu biedram Jānim Bolem, stāvēja goda sardzē pie aizgājēja šķirsta Edžebīnes bēŗu namā aizlūguma vakarā un izvadot uz kapu kalniņu 12. janvārī uz Vūdlauna kapiem. Garīgo ceremoniju bēŗu namā un kapos vadīja māc. Kr. Hermanis, bet ziedus no draudzes nolika J. Laucis, bet no Latviešu kaŗa invalidu apvienības A. Eversons. Viņš nolika ziedus arī no vecajiem strēlniekiem, bet māc. Kr. Hermanis veltīja sirsnīgus atvadvārdus Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes mācītāju, pārvaldes un vasaras kolonijas vadības vārdā.

V. Z.

MINESOTA

● Paju sabiedrības Latviešu nams Mineapolē un St. Paulā pirmā dalībnieku sapulce un padomes vēlēšanas notika pirms 3 gadiem, vislielāko atsaucību pasākumam izrādot jaunajai un visvecākajai paaudzei. Jau pirmās pilnsapulces dienā bija reģistrētas 128 samaksātas un 50 aizpirktas pajas ar 7031 dol. kapitālu. Trīs gadu laikā, ieskaitot pērnā rudens balles un loterijas atlikumu (1302 dol.), paju kapitāls pieaudzis uz 32.154 dol. Tagad Latviešu nama padome jau parakstījusi pirkšanas līgumu apbūves gabalam ar 2 ēkām Blūmingtonā 31.000 dol. apmērā, iemaksājot 19.000 dol. un pārņemot 11.345,74 dol. bankas hipotēku par 4,5%. Ieskaitot nodokli un apdrošināšanu, bankai katru mēnesi jāmaksā 266 dol. Apbūves gabala abas ēkas izīrētas par 250 dol. mēnesī. Noguldījums bankā un tekošajā rēķinā ir 12.500 dol. Nama architektu padome, kuŗā darbojas architekti U. Treibergs, E. Priedītis, J. Čuriškis, J. Blūmentāls un G. Zvaners, izstrādājusi būvprojektu, kuŗa īstenošanai, būvdarbus uzsākot, vēl jāsavāc ap 30.000 dol. Šīs summas savākšanas akciju padome uzsāks visā drīzumā, reizē izsūtot visiem Minesotas tautiešiem informātīvu brošūru par namu, tā konstrukciju, izmaksu un iecerēto izmantošanu.

RAŽENA LUGU SACENSĪBA

Amerikas latviešu apvienības kultūras biroja rīkotā lugu sacensība sakarā ar Latvijas dibināšanas 50 gadu atceri izpelnījusies autoru rosīgu atsaucību. Saņemtas 26 lugas, kuŗas pašreiz izvērtē žūrijas komisija. Godalgotās lugas un to autorus paziņos ASV latviešu kultūras dienu atklāšanā 28. janvārī. Vēl pirms autora noskaidrošanas jau uzsākta vienas sacenībai iesūtītās lugas iestudēšana.

Līdztekus ALAs organizētajai ceļojošajai izstādei Ņujorkā notiks arī divu dienu diskusijas par trīs jautājumiem — „Kas mēs esam kultūras plāksnē?", „Kurp ejam?" un „Kurp jāiet?". Kā ALAs kultūras biroja vadītājs Dr. P. Ņorvilis paskaidroja pēdējā biroja sēdē 9. janvārī Ņujorkā, šo diskusiju nolūks ir dot atbildi kritizētājiem, kas apgalvo, ka ALAs kultūras birojam nav kultūras politikas. Diskusijas notiks 16. un 17. martā Sheraton-Atlantic viesnīcā Manhatenā (34. ielas un Broadway stūrī). Katru dienu paredzēti divi darba cēlieni, bet pats darbs būs iedalīts 4 grupās — intelektuālajā, skaņu un vēstures; mākslas un daiļliterātūras; izglītības un skolu; organizātoriskajā plāksnē. Pašreiz komplektē referentu sastāvu. Katram referātam paredzēts 15 min. laiks.

—Ir—

VIENAS LIDMAŠĪNAS VIETĀ DIVAS

LIELA INTERESE PAR EKSKURSIJĀM UZ EIROPU

Uz 2. Eiropas latviešu dziesmu svētkiem Hanoverā, Vācijā, nākošajā vasarā no ASV lidos divas, nevis tikai viena lidmašīna, kā sākumā plānots, jo interesentu izrādījies vairāk nekā sākumā cerēts. Viena lidmašīna izlidos, kā ziņots, no ASV rietumu krasta, Sietlas-Takomas lidostas 25. jūlijā pl. 12.30 dienā, otra — no austrumu krasta, Ņujorkas Kenedija lidostas, tās pašas dienas vakarā pl. 8. Abas lidmašīnas (PAN-AM) ielidos Londonā 26. jūlijā pl. 7 rītā, un tur abas ekskursantu grupas apvienosies tālākam ceļam uz Vāciju. Londonā uzturēties paredzēts 2 dienas, Amsterdamā arī 2 dienas, Briselē 1 dienu. Ķelnē sāksies brauciens kuģī pa Reinu līdz Frankfurtei, kur pārnakšņos un 1. augustā izlidos uz Hanoveru. Hanoverā ekskursanti paliks pa dziesmu svētku laiku. 5. augustā lidojums atpakaļ uz Frankfurti. Laiks no 5. līdz 11. augustam katram brīvs, bez saistībām ar grupu. 11. aug. vakarā izlidošana no Frankfurtes uz Parīzi, kur paliks līdz 15. augustam, kad abas grupas izlidos atpakaļ uz ASV.

Lidojuma maksa, ieskaitot apstāšanos un apmešanos viesnīcās 14 dienām, ir: no Ņujorkas 479 dol., bet no rietumu krasta 499 dol. Lidojumu var izkārtot arī uz nomaksu. Bērniem līdz 12 g. pazemināta cena. Interesenti lūgti nekavējoties pieteikties rakstot: Mr. H. Kapa, 12636 S.E. 161 St., Renton, Wash., 98055, iemaksājot 50 dol. no personas vietas rezervēšanai lidmašīnā un viesnīcās.

PIEMINEKĻI
Igauņu uzņēmums YONGE MEMORIALS LTD.
2019 Yonge St., Toronto 7 (starp Eglinton un Davisville).
Tel. 487—2147, vakaros 447—1206.
Kvalitātes darbs un eiropiešu meti.

KANADAS BAZNĪCĀS

TORONTO

LŪDZU, KLAUSIETIES
Toronto Latviešu misijas radio raidījumu 12. GADA GĀJUMĀ
BRĪDIS AR DIEVU
katru svētdienu, no pl. 10,30—11
OŠAVAS CKLB raidītājs (vilnis 1350).
Informācija: tālr. Toronto 261—4218.

Archibīskaps A. Lūsis, 5 Valleymede Rd., Toronto 3, Ont., tālr. 767-2310. Sv. Jāņa draudze, tel. 921-3327, 200 Balmoral Avenue, Toronto 7.

Dievkalpojumi notiek ik svētdienu plkst. 11 no rīta. Svētdienas skola plkst. 10.30, jauniešu pulciņa nodarbības plkst. 10. Iesvētes mācība katru svētdienu pēc dievkalpojuma.

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX9-3331, Sv. Andreja draudze, tālrunis 924-1563, Carlton St. un Jarvis St. krustojumā, Toronto 2.

28. janvārī, plkst. 11 dievkalpojums. Svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma draudzes dāmu sapulce un dāmu komitejas valdes vēlēšanas. Sapulcē piedalīties lūgtas visas draudzes dāmas.

Māc. A. Briedis, 44 Marilyn Cr. Toronto 16, tel. PL. 7—2739.

Toronto Austrumu ev.-lut latviešu draudzes dievkalpojumi notiek Sv. Barnaba bznīcā, 361 Danforth Ave.

28. janvārī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums un svētdienas skola. Pēc dievkalpojuma mācību stunda pirmsiesvētes jaunākai grupai.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars.

Hamiltona, Latviešu ev.-lut. Kristus draudze 18 Victoria Ave, South.

28. janvārī pl. 5 pēcp. dievkalpojums; pēc tā baznīcas apakšējā zālē draudzes gada sapulce.

LONDONA

Māc. J. Prauliņš, — 83 Martindale Rd., St. Catherines, Ontario. Tālr. 685-3190.

Londonas latviešu ev.-lut. draudze. Trīsvienības lut. baznīcā, Oxford un Colborne St.

28. janvārī pl. 1.30 pēcp. dievkalpojums ar dievgaldu. Māc. J. Prauliņš.

SV. KATRĪNAS

Sv. Katrīnu latviešu ev.-lut. draudze Kristus lut. baznīcā, 140 Russel Ave.

NIAGARA

Niagara Falls (Ont.) latviešu ev.-lut. draudze anglikāņu Sv. Jāņa baznīcā 580 Portage Road.

4. februārī, pl. 2 pēcp. dievkalpojums. Māc. J. Prauliņš. Pēc dievkalpojuma baznīcas blakus zālē draudzes gada sapulce.

MONTREALA

Māc. A. Voitkus, 3438 Rosedale Ave, Montreal 28 P. Q. Tel. HU9-3224.

Montrealas latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudze Sv. Jāņa baznīcā, 4845 Marcil Ave.

28. janvārī, plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums; pēc tā Bībeles stunda.

4. februārī, plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums, Svētdienas skola un jaunatnes stunda. Pēc dievkalpojuma gada sapulce.

11. februārī, plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums; pēc tā Bībeles stunda.

18. februārī, plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums, Svētdienas skola un jaunatnes stunda.

25. februārī, plkst. 9.30 no rīta dievkalpojums angliski; plkst. 1.30 p. p. dievkalpojums latviski; pēc tā Bībeles stunda.

Prāv. Viesturs Šēfers, 471 Coolbrook Ave, Montreal 29. P. Q. Tel. 484-8391. Sv. Pāvila ev.-lut. latviešu draudze Montrealā.

28. janvārī, plkst. 2 pēcp. dievkalpojums.

OTAVA

Māc. Edg. Lange, 364 Pleasant Pk. Rd.; tel. 733-3906, Otavas latv. ev.-lut. Miera draudze Sv. Pētera lut. baznīcā 400 Sparks ielā.

TORONTO BAPTISTU

draudzes dievkalpojumi svētdienās plkst. 4 p. p. un trešdienās plkst. 8 Bībeles vakari Walmer Road baznīcas telpās.

TORONTO MISIONE

Toronto latviešu misiones kārtējie dievkalpojumi notiek sestdienās, plkst. 8 vakarā 106 Dorset Road, Scarboro. Stop 19.

„Sauciens no Golgātas" Radioraidījumi katru svētd. pl. 2.45 p. p. uz viļņiem 1270. Adrese: P. O. BOX 285 Station „K" Toronto 12, Ont.

ASV BAZNĪCĀS

ŅUJORKĀ

28. janvārī dievkalpojumi: pl. 10.30 Salas baznīcā māc. O. Gulbis; pl. 11 Jonkeru baznīcā māc. A. Ozols; pl. 2 Betlemes baznīcā māc. R. Zariņš.

4. februārī dievkalpojumi: pl. 10.30 Salas baznīcā, pl. 11 Jonkeru baznīcā, novada sapulce, un pl. 2 Betlemes baznīcā; bez tam pl. 2.30 Īstoranžā, novada sapulce.

Draudzes sapulce svētdien, 11. februārī, Betlemes baznīcas zālē.

ČIKAGA

Latviešu ev.-lut. baznīcas Sv. Pāvila draudze — 1638 So. 11th Ave, Meivudā.

Čikagas latviešu ev.-lut. Ciānas draudze 5015 W. Ferdinand St.

AURORA (ILL.)

420 Dawners Place, Mūsu Pestītāja baznīcā.

ANN ARBORA

Dievkalpojumi Redeemer lut. baznīcā 1386 Pauline Blvd.

BOSTONA

Bostonas latv. ev.lut. Trīsvienības draudze. Māc. K. Kampe, 1965 Washington St. Apt. 201 West Roxbury, Boston, Mass. 02132, telef. 327-5733. Dievkalpojumi notiek katru svētdienu pl. 11 rītā draudzes baznīcā 41 Highland St. Roxbury.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa ev.-lut. latv. baznīca — 122 Cherry Hill Dr., Kalamazoo Mich., 49007.

LOSANDŽELOSA

Dienvidkalifornijas latviešu draudze — 2450 Griffin Ave, L. A. Cal. 90031, draudzes tālrunis CA-59403, māc. E. Caune, tālr. PO9-8679.

LOSANDŽELOSA

Dienvidkalifornijas latviešu draudzē, 28. janvārī, plkst. 11 dievkalpojums. Māc. Jānis Mednis, māc. Eduards Lamberts, māc. Elmārs Caune. Solists Andrejs Kurmiņš, ērģeles Barviks. Pēc tam draudzes zālē kafija.

SACRAMENTO

Sacramento, Sv. Krusta ev.-lut. baznīcā, 45 un H ielā.

DETROITA

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 12.30 Holy Trinity ev.-lut. baznīcā, Maxwell un E. Warren Avenues, pie Van Dyke. Turpat plkst. 11 notiek Latviešu skola un bērnu dārzs. Baznīcas, skolas un grāmatu galda tālr. WA2-2248. Māc. V. Liventāls tālr. WE3-9326.

KLIVLENDA

Klivlendas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi Zion luterāņu baznīcā, 2062 E. 30. ielas un Prospect Ave krustojumā. Mācītājs K. Sautiņš, 3625 W. 214th St. Fairview Park, Ohio, 44126.

BURLINGEMA (KAL.)

Burlingemā, Lutheran Church of the Good Shepherd, 301 Burlingame Ave.

Santa Rosā, Betlemes baznīcā, Tupper ielā 733.

DV TORONTO NODAĻAS JAUNĀ NAMA
(125 Broadview Ave., Queen & Broadview)

atklāšanas sarīkojums

sestdien, 27. janvārī

No plkst. 3 pēcp. — 6.30 vak. nama apskate.

Plkst. 6.30 (precīzi) svētbrīdis — māc. A. Cops. Atklāšana. Koncerts — soprāns Marta Cakare no Čikagas, baritons P. Geistauts un komp. I. Sakss (klavieres). Plkst. 8.30 VAKARIŅAS.

■ SAVIESĪGS VAKARS ■ Spēlēs vāču deju kapella „DANA"

ATSPIRDZINĀJUMI. Ziedojumi Visi laipni aicināti

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

Pa ziemas sezonu, ja atļaus sniega apstākļi, katru sestdienu un svētdienu Happy Hills parkā un Ērgļu ligzdā notiks slēpošana un braukšana ar motorkamanām.

25. janvārī — pl. 8 vak. Latviešu namā Reliģiski ētisku pārdomu vakars. Temats: „2000. gads jeb ja atombumbas nekrīt." Māc. R. Ekšteins. Dziedās Maiga Dežardēna.

25. janvārī — pl. 8 vak. Latviešu namā DV T Kanadā priekšlasījumu serijas nākošais priekšlasījums. Referēs H. Miķelsons par tematu „Kā ierīkot skaistu vi un iestudēt lugas."

26. janvārī — pl. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcas zālē Austrālijas viesa — tenora Ernesta Maršaua koncerts; pie klavierēm Anita Rundāne. TLB sarīkojums.

27. janvārī — pl. 6.30 vakarā DV Toronto nodaļas nama (125 Broadview Ave.) oficiālās atklāšanas sarīkojums ar koncertu.

28. janvārī — plkst. 5 TLTA sestdienas ģimnazijas Draudzīgais aicinājums Latviešu namā, Toronto. L. Auzānes - Vītoliņas komēdija „Atbalsis."

3. februārī — pl. 7 vakarā Maritas un Gunāra Larsena (no Austrālijas) vijoļkoncerts Sv. Jāņa baznīcas zālē.

4. februārī — pl. 5 p. p. Sv. Andreja baznīcas zālē Edītes Timermanes audzēkņu vakars.

8. februārī — plkst. 8.15 vakarā pianistes Ilzes Štrāles - Didrichsons koncerts Unitarian koncertzālē, 175 St. Clair Ave. W.

10. februārī — pl. 7.30 DV Toronto nod. namā, 125 Broadview Ave. Toronto, DV nodaļas masku balle „Zem lielgabaliem".

16. februārī — pl. 8 vak. Columbus zālē (Linden - Sherbourn) mākslinieku vienības Latvis slēgts gadskārtējais karnevāls „Skurbulis mēness burbuli".

HAMILTONA

20. un 21. janvārī — jaunatnes sešu nedēļu nogaļu kursu 1. posms (174 Locke St.).

3. februārī — pl. 7.30 vakarā Pigbridžas karnevāls Royal Connaught hoteļa Kristallu zālē.

16. martā — pl. 5.30 Holiday Inn Imperial Palace zālē, 150 King E., Latviešu-kanadiešu draudzības vakars ar vakariņām, koncertu: DV koris, soliste Astra Kalniņa un dejotāja Vija Vētra ar sekojošu balli, spēlēs P. Diamond slavenā deju kapella.

TRANSPORTA UZŅĒMUMS
BALTIC MOVERS
VIETĒJIEM un TĀLBRAUCIENIEM.

Tālr. 534-1403, Toronto

Apgāds
DAUGAVAS VANAGS
izdevums

T. DANGAVA
stāstu krājums

STRANDĒJUŠO SALA

Literātūras kritiķis Jānis Rudzītis Vācijas „Latvija" p. g. 44. numurā par šo izdevumu cita starpā raksta: „Visumā tā ir grāmata, kas liecina, ka Tālivaldis Dangavs ir bijis rakstnieks ar apskaužami bagātu intelektuālo bagāžu, sevišķi domājot par valodu prašanu un orientēšanos literātūrā, mūsu un citu tautu rakstniecībā." — „. . . nav noliedzams, ka ar Strandējušo salu mūsu literātūrā ieradies gluži unikāls stāstu krājums."

Cena $8.20 GRĀMATNĪCĀM ATLAIDE

Dabūjama DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4, Ont.

DĀVINIET LATVIEŠU SKAŅU PLATES DRAUDZĪGĀ AICINĀJUMA 30 GADU ATCERĒ

LATVIAN MUSIC

LP 3

Stokholmas Filharmonijas orķestris, diriģents Teodors Reiters
Jānis Mediņš ĀRIJA; E. Dārziņš MELANCHOLISKAIS VALSIS; J. Kalniņš SUITU DANCIS; A. Ābele MEDITĀCIJA; J. Vītols 5 TAUTAS DZIESMAS: Skaisti dziedi, lakstīgala, Āvu, āvu baltas kājas, Pūt, vējiņi, Tautiešam roku devu, Ej, saulīte, drīz pie Dieva.

LP 4

Ziemsvētku dziesmas:
Reitera koris ar simf. orķ. diriģents Teodors Reiters
J. Vītols DIEVIŠĶAIS MIRDZUMS; E. Melngailis ES SKAISTU ROZĪT ZINU; L. van Beethoven SVĒTA NAKTS, AK IZLEJ TU; E. Melngailis KLUSA NAKTS, SVĒTA NAKTS; J. Graubiņš NĀVES ĒJAS, A. Kalniņš SENA AUKLES DZIESMA; A. Kalniņš NAKTS DZIESMA; W. A. Mozart AVE VERUM CORPUS.

LP 7

Adele Pulciņa-Karpa, soprāns; Latviešu Stīgu Kvartets: A. Norītis, V. Ruševics, E. Vīnerts, A. Ozoliņš.
J. Vītols PIE TAVA AUGSTĀ BALTĀ LOGA; AIZVER ACTIŅAS; MAN PRĀTĀ STĀV; MAZIŅŠ BIJU, NEREDZĒJU; W. A. Mozart MEDĪBU KVARTETS (K. 458).

LP 8

Marisa Vētras dziedoņi, A. Štrombergs, klavieres.
A. Štrombergs LOKATIES, MEŽU GALI, M. MacVicar, soprāns, M. Bērziņa, alts, K. Šūns, tenors, J. Cīrulis, baritons; MAZA BIJU, NEREDZĒJU M. MacVicar; P. Līcīte DZEGUZE KŪKO M. MacVicar, M. Bērziņa, K. Šūns; E. Dārziņš MĀTES DZIESMIŅA M. MacVicar; T. Ķeniņš EJ, SAULĪTE, DRĪZ PIE DIEVA I. Birne-Veinberga, soprāns, M. Bērziņa; A. Štrombergs EJ, SAULĪTE Mariss Vētra (60 g. v.); H. Pavasars PROTU PROTU, REDZU REDZU Kalvis, dubultkvartets; T. Ķeniņš AI, ZAĻĀ LĪDACIŅA M. MacVicar, soprāns; A. Štrombergs PILNA UPE BALTU ZIEDU M. Bērziņa, alts, A. Ķivlenieks, tenors; M. Zariņš DZEGUZE UN PRECINIEKS A. Vītols, baritons; A. Štrombergs REDZ, KUR JĀJA DIV' BAJĀRI A. Ķivlenieks, A. Vītols; A. Kalniņš JURKA, PUIKA, MADI ĶERA A. Ķivlenieks; A. Štrombergs APSEGLOJU MELNO KUILI M. Vētra (60 g. v.); T. Ķeniņš MIESTIŅŠ J. Cīrulis, baritons PIECI GADI KALPIŅŠ BIJU M. MacVicar, A. Ķivlenieks, J. Cīrulis.

LP 11

Jānis Mediņš UZ AUGŠU, AKA, BIRZTALIŅA, TOREIZ, DĀRZS, IR VIENS VAKARS, PIESKAŅA, MĪĻĀ SKŪPSTS. Ludmila Šepe-Eše, soprāns. Pie klavierēm autors GLĀSTS, MAN SIRDS IR ATKAL JAUNA, Leonarda Daine, mecosoprāns. TAUTAS DZIESMU RAPSODIJA 2 VIJOLĒM AR ORĶESTRI solisti: Marita un Gunārs Larsens.

LP 12

Ksenija Bīļiņa, mecosoprāns, Josephine Lee, klavieres.
Volfgangs Dārziņš 10 TAUTAS DZIESMAS: Sudrabiņa lietiņš lija, Šūpo mani māmuliņa, Man' māmiņa tā glabāja, Kūko, mana dzeguziņa, Brālīti, brālīti, Man bij zelta atslēdziņa, Es adīju raibus cimdus, Puiši, puiši, Ņem iekš rokas, Ej projām, ledutiņ.
8 tautas dziesmas:
Aura Raiskuma, soprāns, Ernests Māršaus, tenors un vijole, Roger Heagney, klavieres, E. Melngailis ES BIJ' PUIKA — tenors ar vijoli. J. Ķepītis KUR TU AUGI, DAIĻA MEITA; A. Plīcs SIJĀ AUZAS, TAUTU MEITA; J. Vītols ROŽU DĀRZIŅŠ, AUN, MEITIŅA, BALTI KĀJAS. Soprāna un tenora duets. L. Garūta SUDRABOTA ZĪLE BRĒCA, NO JŪRIŅAS IZPELDĒJA. Soprāna solo. J. Vītols AIJĀ, ANCĪT, AIJĀ, Tenora solo.

LP 1

Reitera koris, diriģents Teodors Reiters;
E. Dārziņš SENATNE; H. Pavasars BĒRZI; A. Kalniņš SVEŠUMĀ KLĪSTOT; P. Barisons PAVASARA JAUSMA, solo E. Zīverte; J. Graubiņš AIZ KRŪMIŅA AIZVĒJIŅĀ, solo E. Zīverte; J. Graubiņš ALUTIŅŠ — BĀLELIŅŠ; E. Melngailis JĀŅU VAKARS, solo V. Brodiņa.

LP 2

Reitera koris, Stokholmas Filharmonijas orķestris, diriģents Teodors Reiters;
K. Baumanis DIEVS SVĒTĪ LATVIJU; J. Graubiņš EZERZEME, solo H. Holm un E. Zīverte; A. Kalniņš ŪDENSROŽU VAINAGS; J. Vītols BEVERĪNAS DZIEDONIS; E. Melngailis DZIEDĀT MĀKU, DANCOT MĀKU, solo E. Jaunviksna; V. Ozoliņš MAN SAJĀJA TRĪS TAUTIEŠI; E. Melngailis CĪRUĻA VEDĪBAS solo E. Zīverte; J. Poruks PAVASARA DZIESMA.

LP 5

Stokholmas Filharmonijas orķestris, Zviedrijas I karaliskais diriģents Sixten Ehrling;
Jānis Mediņš LATVIJAS AINAS, III svīta: Kurzeme, Vidzeme, Zemgale, Latgale; LATVJU RAPSODIJA I; PUIŠU DEJA; MEITEŅU DEJA

LP 6

Paula Brīvkalne, soprāns, Stokholmas Filharmonijas orķestris; Jānis Mediņš VĒSTULES PĒRAM GINTAM I, II — Elzas Ķezberes teksts, diriģents — autors; 6 TAUTAS DZIESMAS: Saulīt' tecēj' tecēdama, Puiši jāja piegulā, Aiz ezera augsti kalni, Tautiešam roku devu, Ziedi, ziedi, rudzu vārpa, Raibie cimdi, diriģents Arvīds Norītis.

LĪGO LP 021

J. Reinholds LĪGO DZIESMU VIRKNE, diriģents D. Gailis; P. Jurjāns LĪGO DZIESMU VIRKNE, L. Vīgnera koris, diriģents L. Vīgners; LĪGO MELODIJU VIRKNE, kokļu ansamblis; J. Ķepītis LĪGO DZIESMU VIRKNE; E. Melngailis AI, ZAĻĀ LĪDACIŅA, t. dz.; A. Jurjāns PŪT, VĒJIŅI, t. dz., T Kalniņa koris, diriģents T. Kalniņš.

LP 022

J. Vītols ZIEMEĻBLĀZMA, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. orķ., solo H. Ozolītis, diriģents L. Vīgners; J. Graubiņš TEK SAULĪTE TECĒDAMA, t. dz., diriģents J. Dūmiņš; A. Kalniņš PURI PURI, MEŽI MEŽI, t. dz., T. Kalniņa koris, diriģents T. Kalniņš; A. Kalniņš JŪRAS VAIDI; J. Vītols KLAUSIES, SPULGACĪT', Anna Ludiņa, soprāns; A. Žilinskis AUDĒJAS DZIESMA; E. Dārziņš AIZVER ACTIŅAS, Elfrīda Pakule, soprāns; E. Dārziņš MANA LAIME, Arturs Vanags, tenors; A. Jurjāns KĀ ZAGŠUS, Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns; M. Zariņš KĀ GULBJI BALTI PADEBEŠI IET; J. Vītols LĪGODAMA UPE NESA, t. dz., Ērika Tipaine, soprāns.

LP 025

Jāzeps Vītols DZIESMA, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. orķ. DŪKŅU SILS, SAULES SVĒTKI, L. Vīgnera koris, diriģents Leonīds Vīgners; 7 tautas dziesmas: J. Graubiņš SMAGI LIECU TO LAZDIŅU, DZIEDĀTĀJA LĪGAVIŅA, ZIEDĒJ' ROZES, MAGONĪTES; E. Melngailis MEITAS GULA ĀBOLĀ; KAD PĀRNĀKSI, BĀLELIŅ; V. Kaminskis BĒDA MANA, LIELA BĒDA; A. Jurjāns ČUČI, MANA LĪGAVIŅA, T. Kalniņa koris, diriģents Teodors Kalniņš.

LP 026

E. Dārziņš PIE TĒVU ZEMES DĀRGĀS, vīru koris, diriģents J. Dūmiņš; 7 tautas dziesmas: I. Kalniņš JA, JŪRIŅA, TU MAN DOTU, lībiešu t. dz., vokāls un instr. ansamblis autora vadībā; E. Melngailis PUSRĪTĀ SAULE LĒCA; A Kalniņš ES SAVAI MĀMIŅAI, solo L. Pēsla; E. Melngailis LABS ZIRDZIŅŠ TAUTIEŠAM, APLIK KALNU SAULE TEK, BĒRZIŅŠ AUGA TRIM LAPĀM, T. Kalniņa koris. Diriģents T. Kalniņš; A. Melnbārdis SUŅI ZAĶIM PĒDAS DZINA. Vīru vokāls kvartets. 4 tautas dejas: DANCOT GĀJU AR MEITĀM. Vokāls un instrumentāls ansamblis, ZEMNIEKU DEJA. Pūtēju orķestris; LĪKUMU DEJA. Vokāls un instr. ansamblis; LUDZAS KADRIĻA. Pūtēju orķestris; I. Kalniņš SLAVAS VALSIS, instr. ansamblis autora vadībā.

LP 9

Paula Brīvkalne, soprāns, Gerhard Huber, klavieres.
Bruno Skulte 11 BĒRNU DZIESMAS, J. Raiņa teksts: 1. Lielais slinkums, 2. Kārlītis, 3. Jaunais bērziņš, 4. Visi desmit, 5. Zivtiņa un meitiņa, 6. Kaŗa kungs, 7. Rudens — rūķis, 8. Kaķenīte, 9. Čakstītes dziesma, 10. Pavasaŗa ganības, 11. Glomeņa precības.
6 tautas dziesmas:
Jāzeps Vītols NO KURZEMES BĒRNIŅŠ BIJU; Pāvuls Jurjāns AIZ UPĪTES ES UZAUGU; Jāzeps Vītols DZIEDĀJ' TAUTU TĪRUMĀ; ES NEIETU TO CEĻIŅU; SKAISTI DZIEDI, LAKSTĪGALA; AI CIEMIŅI, AI KAIMIŅI.

LP 10

Ernests Māršaus, tenors, Vallija Reizniece-Baranoviča, klavieres.
P. Šuberts SĀPES UN CERĪBAS; J. Ivanovs MĀRAS ZEME; ARĀJA TICĪBA; J. Kalniņš MOCEKĻI; J. Norvilis AGLONA; J. Ķepītis AGRĀ PAVASARĪ; Jānis Mediņš TEV MŪŽAM DZĪVOT, LATVIJA.
Latviešu karavīrs tautas dziesmās
J Vītols STRAUJA, STRAUJA UPE TECĒJ', KARAVĪRI BĒDĀJAS, NU AR DIEVU, VIDZEMĪTE, DIV' DŪJIŅAS GAISĀ SKRĒJA, PADZIEDĀSIM NU, BĀLIŅI; P. Jurjāns ES KARĀ AIZIEDAMS; J. Vītols APKĀRT KALNU GĀJU, ČUČI, MANA LĪGAVIŅA.

LP 019

A. Jurjāns TĒVIJAI, kantāte, Žermēna Heine-Vāgnere, soprāns, L. Vīgnera koris ar simf. orķ., diriģents L. Vīgners.
J. Graubiņš KAS TIE TĀDI, KAS DZIEDĀJA, jaukts koris, diriģents J. Dūmiņš; Jēkabs Mediņš STĀDĪJU IEVIŅU, sieviešu vokāls sekstets.
9 dziesmas bērniem
A. Žilinskis KAĶĪTS MANS, LELLES JAKA, ZIRNEKLĪTIS AUŽ, SLINKAIS JĀNĪT'S, V. Singajevska, bērna balss; A. Žilinskis, klavieres; J. Vītols KĀRLĪTIS, KAĶENĪTE, A. Vanags, tenors; V. Cīrule, klavieres; BALTĀ BĒRZĀ ŠŪPOLĪTE, E. Tipaine, soprāns; V. Cīrule, klavieres; P. Līcīte ŠŪPO MANI MĀMULĪTE, sieviešu vokāls sekstets; J. Vītols AIJĀ ŽŪŽŪ, LĀČA BĒRNIS, T. Kalniņa koris; diriģents T. Kalniņš

LP 020

Latgaļu tautas dziesmas:
AIZ AZARA AUGSTI KOLNI, AIZ AZARA BOLTI BĀRZI, SĒRMI ZYRGI, JAUNI PUIŠI, KAS MAN BEJA NADZEIVOT ES SOVAI MĀMEŅAI, BOLTA PUČE AZARĀ; St. Broka latgaļu jaukts koris, diriģents Stanislavs Broks; LATGOLAS POĻKA, kūkļu ansamblis; PYRMO DĪNA, ŪTRO DĪNA; STOVĒJU, DZĪDOJU; VYSI MAN I VĒJI PYUTE; AI, GALDEŅI; NADŪDĪVS, VEITULAM; MYUS' CĪMA MEITIŅA, T. Brokas latgaļu sīvīšu koris ar kūklēm, diriģente Tereze Broka; NAUTRĀNU POĻKA, orķestris.

LP 023

Alfreds Kalniņš, dejas no baleta STABURAGS: 1. VALSIS, 2. ANDANTE AMOROSO, 3. SKAIDRĪTES DEJA, 4. JANDĀLS, 5. VALSIS, 6. MARŠS.
10 TAUTAS DZIESMAS
Dziedot dzimu, dziedot augu, Aiz ezera augsti kalni, Div' dzelteni kumeliņi, Smiekls man, Pūt vējiņi, Lecu, lecu dārziņā, Visu dienu bites dzinu, Stādīju ieviņu, Tautiešam roku devu, Krauklīts sēž ozolā, latviešu simfonisks orķestris, diriģents Leonīds Vīgners.

LP 024

E. Vīgners KĀ DAUGAVA VAIDA (Trimpula), vīru koris Tēvzeme ar ērģelēm, diriģents H. Mednis; A. Jurjāns LĪGOJIET, LĪKSMOJIET, kantāte, L. Vīgnera koris ar simf. orķ., diriģents L. Vīgners ;A. Žilinskis 14 DZIESMAS BĒRNIEM: Pelītes, Rīta dziesmiņa, Cepurīte, Pavasara un dzenis, Sēņotāji, Pēterītis ar Miķelīti, Skaišas zaķēns, V. Singajevskā (bērna balss); Jautrie zēni, Ziemas miegs, Svētki ledus pilī, Laba slava sniedziņam, Krusa un saule, Taurenītis, Negaisā, J. Zābers, tenors, pie klavierēm autors.

DV GRĀMATNĪCĀ,
491 College Street, Toronto 4, Ont.
CENA $6.00 + 3% PST.

Nu ir reize lēti iegādāties labas grāmatas!

DRAUDZĪGĀ AICINĀJUMA 30 GADU ATCEREI

grāmatas ar līdz 50 proc. atlaidi visās grāmatnīcās

Visu šo mēnesi varat iegādāties trimdas latviešu un klasiskās literatūras jaunos un agrākos darbus.

Pieprasiet cenrāžus, tie ir izsūtīti visām grāmatnīcām, kas iesniegušas norēķinus par pagājušo gadu un tajās palētinājums ir arī spēkā.

Jaunajā 1968. gadā gaidāmi 3 doktoru intriģējoši jaundarbi.

Dr. E. Andersons ... Dr. A. Berķis ... Dr. J. Polis

Grāmata par Latviju
Kultūrvēsturisks romāns
Spiegu darbība kaŗa laika Rīgā

LATVJU GRĀMATA

Sergejs Birgers

dzimis 1908. gada 21. augustā,
miris 1968. gada 13. janvārī Toronto.

Sv. Jāņa ev.-lut. latviešu draudzes Toronto
PALĪDZĪBAS FONDS

KAKTIŅŠ

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.) Lūdzam zvanīt katrā laikā.

LE 5-6619 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

DARBA PIEDĀVĀJUMS

Steidzīgi vajadzīgs fabrikas pārstāvis Ontario provincē, kam pieredze pārdošanā un laba angļu valoda, ar dzīves vietu Toronto. Vecumā ne jaunāku par 21 gadu, neprecējies. Jābūt savai automašīnai, par ko fabrika maksā.

Pieteikties telefoniski aptaujai: 759-5697, no pl. 10 — 15.00

NALCO BOATS MFG. Co.
42 Crockford Blvd. Scarboro, Ont.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.

Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss. ....

Adrese: ....

....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..................

.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.56 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

Draudzīgā aicinājuma 30 gadu atcerē DĀVINIET

Ed. Tūters — Pēdas sniegā, dzeja	$3.50
T. Dangavs — Strandējušo sala, proza	$8.20
A. Rubulis — Latvian Literature, latv. proza angļu valodā	$7.00
A. Lūsis — Redziet, kāds cilvēks, kāds Dievs	$3.25
T. Krūka—Silaines mežs runā, st. bērniem	$2.80
„ Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī, rom.	$3.90

Pieprasiet: DV Grāmatnīcā, 491 College Street, Toronto 4, Ont., Canada.

ONTARIO
PROVINCE OF OPPORTUNITY

Government Information

Tiesu departamenta un ģenerālprokurora paziņojums

Valdība nesen saņēmusi Ontario likumu reformu komisijas ziņojumu par kompensācijas bazi atsavināšanas gadījumos. Valdība par šo jautājumu ir interesējusies, un 1966. gada 8. martā tieslietu ministrs ar ģenerālprokuroru uzdeva komisijai pilnībā izpētīt šo jautājumu un par to iesniegt ziņojumu.

Komisija, saņēmusi daudzus iesniegumus no organizācijām un privātpersonām, ieteikusi, bez taisnīgas atlīdzības par atsavināmo īpašumu, gādāt arī par financiālas apmetināšanas programmas izveidošanu, lai palīdzētu personām, kuŗas jāpārvieto.

Ieteikta jauna formula kompensācijas noteikšanai, kas būtu ne tikai bazēta uz atsavināmā īpašuma tirgus vērtību, bet ietvertu arī atlīdzību par atsavināšanā nodarītajiem zaudējumiem, ieskaitot pārcelšanās, notariālos un novērtēšanas izdevumus, uzņēmuma zaudējumu un samaksu par nepārdodamiem izdarītiem uzlabojumiem.

Šie ieteikumi norāda uz apdomu, ar kādu šī problēma risināta. Valdība apsveŗ iesniegto ziņojumu nolūkā izdibināt, kā atsavināšanas iestādes reaģētu uz ieteikumu īstenošanu.

The Hon. John Robarts
Prime Minister of Ontario

CANADA

KĻŪSTIET KANADIETIS!

Kanadas pavastniecība var izrādīties tā atslēga, kas Jums paveŗ durvis uz avansēšanos.

Daudz ir tādu darba vietu, kur priekšroku dod Kanadas pavastniekiem. Ir arī tādas, kur darbā pieņem tikai Kanadas pavalstniekus.

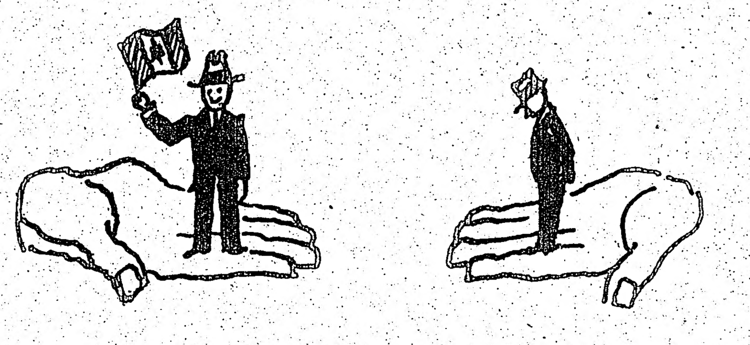

Tiem, kuŗi ir tiesīgi pavalstniecību iegūt, nav nekādu grūtību. Tiesas, kuŗas pavalstniecību piešķiŗ (Citizenship Courts), ir vienmēr gatavas Jums palīdzēt. Tādas atrodas šādās vietās: Halifax, Moncton, Montreal, Ottawa, Sudbury, Toronto, Hamilton, St. Catharines, Kitchener, London, Windsor, Winnipeg, Regina, Saskatoon, Calgary, Edmonton un Vancouver. Painteresējieties jau šodien Jūsu dzīves vietai tuvākajā!

Ja vēlaties, varat rakstīt arī uz adresi: The Registrar of Canadian Citizenship, Ottawa.

Judy LaMarsh
Sekretary of State

FRANK VASS BA
ADVOKĀTS-NOTĀRS
263 College ielā, Toronto.
(pie Spadina Ave.)
TEL. WA 2-6112, 2-6111

IGAUŅU OPTIĶIS
J. RATAS
169 Danforth Ave. HO 5-6251

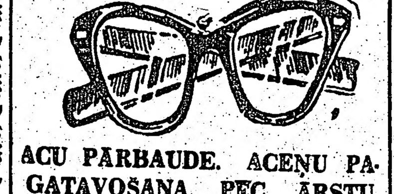

ACU PĀRBAUDE. ACEŅU PAGATAVOŠANA PĒC ĀRSTU RECEPTES. ZEISS STIKLI.
Speciāla atlaide sūtījumiem uz dzimteni.

OPTIĶIS LUNSKY
470 College St., Toronto
WA 1-3924

DĀVINIET GRĀMATAS
Draudzīgā aicinājuma 30 gadu atcerē

A. Eglītis — Tiesa nāk	$6.00
K. Raudive — Gaisma un mijkrēslis, rom.	$7.50
Indra Gubiņa — Rītdiena neskaitās, nov.	$4.00
P. Ludvigs — Mūsu Latvijas ūdeņi, stāsti	$5.50
I. Vīksniņa — Saules sala, rom.	$4.50
G. Saliņš — Melnā saule, dzej.	$4.00
B. Grunde un M Kovaļevska — Meža bērni	$4.00
H. Loftings — Doktors Dūlitls' un viņa zvēri	$4.00
Ventiņ puse	$3.60
P. Karells—Sadedzinātā zeme, kauja starp Volgu un Vislu	7.00
T. Dangavs — Strandējušo sala, stāsti	$8.20
P. Babris — Baltic Youth under Communism	$5.95
Zvaigžņu sega — rakstu krāj. prof .Dr. L. Bērziņa piem.	$6.50
A. Niedra — Sastapšanās pie operas kafejnīcas, rom.	$4.50
Čenču Jezups — Pīters Vylāns, rom. latg. izl.	$7.00
Latvijas vēsture 1914—1920.	$17.00
J. Veselis — Trīs laimes, rom.	$2.50
„ Tērauda dvēsele, rom.	$4.00
I. Lindbergs — Starp atnākšanu un aiziešanu, dzeja	$4.00
E. Kalme — Starp divām Jāņu naktīm, rom.	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Dziļums — Saplēstā krūze, rom.	$4.80
E. Ķiploks — Viņš runāja kalnā, sprediķi	$2.40
J. Porietis — Prezidents atbild, atm.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
A. Ruņģis — Pats esi kungs, pats	$4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHĪVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata	$7.80
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonimu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļā, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zīlīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu kaŗavīrs	$4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom.	$5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d.	$4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik.	$5.00
BĪBELE	$4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas	$10.00
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Raiņa un Aspazijas gada grāmata	$2.00
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Uguni	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
G. Janovskis — Svešumā, noveles	$4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

Pasūtināšanai zvaniet

Tālr. 921-7121

DVG RĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

SPORTS

JAUNA TORONTO BRIDŽA KOPAS VADĪBA

Jau Latvijas neatkarības laikā šachu, bridžu, medniecību un makšķerēšanu presē mēdza pieskaitīt sporta daļai, tādēļ grūti saskatāms iemesls nepiekrist tikko ievēlētā Toronto latviešu biedrības bridža kopas priekšsēža Jāņa Rolava lūgumam kaut ko uzrakstīt par kopas pēdējā laika rosīgo darbību. Parsti mūsu laikrakstā sīkas atzīmes par kopas darbību un sacensībām bija lasāmas 4. lappuses ailē „Toronto ziņas", tādēļ bija prieks dzirdēt, ka vīri ar jau sirmām galvām vēlas, lai arī viņus pieskaita plašajai sporta saimei.

Pateicoties TLB vadības atbalstam un atsaucībai, biedrības paspārnē nodibinātā bridža kopa spējusi attīstīt rosīgu darbību, aktīvo biedru skaitam un prasībām pieaugot, iegādāties arī nepieciešamo inventāru, bet tagad, kad interesenti izteikuši vēlēšanos pēc nodarbībām katru piektdienu (Latviešu namā no plkst. 8 vakarā), galveno vērību veltīt spēles kvalitātes uzlabošanai.

Kopa katru gadu organizē internas sacensības un spēles ar igauņu vienību, kuŗa pēdējos gados arvien pārliecinoši uzvarēju-si. Taču igauņiem jau vairākus gadus ir pašiem savs klubs, liela daļa igauņu bridžistu piedalās arī dažādos kanadiešu turnīros, kuŗu skaits aug kā sēnes pēc lietus. Tā pašreiz bridžu Kanadā popularitātes ziņā var pielīdzināt slēpošanai un golfam.

TLB bridža kopas gada sapulcē bija ieradušies aktīvākie latviešu spēlētāji Vilmane, Pētersons, Ertmanis, Sviķis, Siksna, Z. Augulis, A. Augulis, Rolavs, Soste, Caune, Dzilna, Dzērvītis, Upatnieks un Teteris, kuŗi jaunajā kopas valdē ievēlēja J. Rolavu par priekšsēdi, A. Siksnu par sekretāru un kasieri, J. Sviķi par viņa palīgu, bet Z. Auguli par spēļu vadītāju. Ja TLB bridža kopai vēl varētu pieskaitīt arī kādreiz tik ļoti aktīvos A. Līdaci, E. Šteinhardu, L. Garklāvu, H. Skrastiņu, Z. Zamuēlu, S. Baroni u. c., tad kopas stiprums un spēles kvalitāte būtu ievērojami augusi.

Jauni bridža spēles interesenti var pieteikties pie kopas pr-ža J. Rolava spēļu vakaros Latviešu namā, vai zvanot pa tālruni 461-5010.

V. T.

Sīkās ziņas

© Polija izraidījusi ASV militāro atašeju pltn. Edvardu Mecgeru, apvainojot viņu militāro noslēpumu izspiegošanā, kopīgi ar Kanadas militāro atašeju Varšavā pltn. Kenetu Džefersonu. Polijas ārlietu ministrija oficiāli paziņojusi, ka Mecgers par „persona grata" vairs nav uzskatāms, bet nopietni vēl pārbaudot Džefersona lietu, kas ir Kandas karalisko dragūnu virsnieks un atradies Polijā tikai piecus mēnešus. Puši apgalvo, ka abi virsnieki brīdī „atmaskoti, kad veikuši sevišķus uzdevumus militāro objektu tuvumā". Kāds Varšavas poļu virsnieks un divi lidotāji apbalvoti ar medaļām, uzslavējot, ka viņi piekēruši abus atašejus fotografējam militārus objektus. Sakarā ar šo Polijas valdības rīcību, Vašingtona likusi atstāt ASV poļu militārajam atašejam Henrikam Pojmanskim, kas ASV ieradies tikai pērnajā oktobrī, nekādus īpašus apvainojumus pret viņu neceļot. ASV ārlietu ministrija arī iesniegusi Polijai protestu par rīcību pret Mecgeru.

© No Ženēvas Starptautiskais Sarkanais krusts ziņo, ka drīzumā sāksies arabu un Izraēlas kaŗa gūstekņu apmaiņa. Tā notiks Sarkanā krusta pārraudzībā pie Suecas kanāļa starp Elkantaru un Ismailiju. 350 ēģiptiešu kaŗa gūstekņu pie šķērsojuši Suecas kanāli, bet 5 Izraēlas gūstekņi pārcelšies kanālim uz austrumu krastu. Izraēla atbrīvos 4500 arabus, ieskaitot 5 ģenerāļus un citus vecākos virsniekus. Ēģipte savukārt atbrīvos 9 Izraēlas kaŗa lidotāju un lielāku skaitu civilistu. Izraēla pieprasījusi atbrīvot arī vairākas personas, kuŗas arestētas un notiesātas par spiegošanu, to vidū arī vienu civilistu, kas notiesāts uz mūžu cietumā.

© Zemestricē Sicilijā nogalināti vairāk nekā 500, bet ievainoti pāri par 1000 iedzīvotāji, bet ap 10.000 palikuši bez pajumtes. Rietumsicilijā četras pilsētas pilnīgi izpostītas. Zem sagrauto ēku drupām atrodas neskaitāmi līķi. Toronto dzīvojošie itālieši palīdzībai jau savākuši 6200 dol.

© Londonas „Times" ziņo, ka Anglijā ieradies 32 gadus vecais dzejnieks N. Gurevičs no Rīgas, kur viņš strādājis arī kā ķīmiķis. Gurevičs Latvijā strādājis par garīgi slimu, kas atvieglinājis viņa izkļūšanu uz ārzemēm. Laikraksts neziņo, kādos apstākļos Rīgas bēglis Anglijā ieradies.

© Koventrijas katedrālē, Anglijā, paredz ierīkot padomdošanas centru homoseksuāļiem un lesbietēm, kā izteicies kanons Stefans Vernejs. Centrs atradīsies katedrāles blakustelpās, domāts vadībai un apspriedēm. „Tas ir nepieciešams," atzinis kanons, „jo homoseksuāļi ir ļoti vientuļi un izstumti. Viņus jāuzņem viesmīlīgi un tiem jāpalīdz."

● ASV ārlietu ministra Raska runas laikā Nob-Hilla viesnīcā Sanfancisko, tās priekšā sapulcējās ap 500 demonstrantu, kas, cīnoties ar policiju, pie viesnīcas stikla durvīm piestiprināja ar sarkanu krāsu pildītus balonus, protestējot pret kaŗu Vietnamā un prasot tā izbeigšanu. Tieši par šo tematu 1500 klausītājiem viesnīcas zālē runāja arī ārlietu ministrs. Policija pūli izklīdināja ar asaru gāzi. Kad visi bija krietni izraudājušies, policija ap 50 demonstrantu aizturēja par mētāšanos ar pudelēm un akmeņiem. Ievainoti 7 policisti un kāda sieviete, kurai akmens ķēris galvu.

© Krievi nebūtu krievi, ja nespētu vairāk par rietumniekiem... Pēdējie pārstāda tikai sirdis, bet krievi — galvas. Maskava ziņo, ka padomju speciālists Dr. Vladimirs Demikovs piešuvis kāda suņa priekškājas un galvu otram sunim.

© Kambodža pārmetusi ASV un Dienvidvietnamai, ka to militārie spēki iegājuši 200 jardu tās teritorijā un nogalinājuši trīs iedzīvotājus. Apvainojums izteikts 3 stundas pēc Kambodžas oficiālās ziņu aģentūras AKP paziņojuma, ka amerikāņi darīs visu iespējamo, lai neaizkartu Kambodžas robežas. Tai pašā laikā no Laosas galvaspilsētas Vientianas nāk ziņas, ka daži tūkstoši ziemeļvietnamiešu vajājuši Laosas armijas vienības, kuŗas atstājušas ieņemto Nambaku Ziemeļlaosā.

© Pad. savienība brīdinājusi Rietumvāciju nesasaukt Rietumberlinē parlamentāriešu sanāksmes un neorganizēt citas valdības funkcijas. Maskava atgādina Bonnai, ka Berlinei ir internacionāls statuss četru lielvalstu aizbildniecībā. Tādēļ Bonnai nebūt pamata un tiesību uzskatīt Rietumberlini par Vācijas federālās republikas 11. pavalsti.

© Tokio policija arestējusi 91 studentu, kas ārlietu ministrijas namā bija sākuši „sēdēšanu", lai protestētu pret ASV lidmašīnu bāzes kuģa „Enterprise" ierašanos Sasebo ostā, Japānas dienvidrietumos. Uz „Enterprise", kuŗu dzen ar atomenerģiju, atrodas 300 jūrnieku, kas Sasebo ostā krastā atvaļinājumā. Arī še nācies trokšņainas demonstrācijas, pūlim mēģinot uzlauzties uz kuģa, kuŗu ar krastu savienoja laipas. Demonstranti viļņveidīgi pūlējās tām pārkļūt, bet policija tos atspieda atpakaļ. Krastā izkāpušos jūrniekus kreisie studenti ar skrejlapām mudināja dezertēt, ko jau agrāk izdarījuši 4 jūrnieki, miklainā kārtā nokļūstot Maskavā, lai vēlāk iegūtu iecelošanas vīzas Zviedrijā.

LIELĀKĀ ATOMEKSPLOZIJA ASV

Atomizmēģinājuma eksplozija tuksnešainajā Nevadas ielejā izraisījusi miljonu tonnu TNT detonāciju, ko atzīmē par lielāko ASV. Sprādziena spēks, līdzīgs zemestrīcei, bija jūtams 400 jūdžu attālumā. Uz ASV 6. lielceļa saplaisājuši pat tiltu asfaltējumi. Kalifornijas Berklejas universitātes seismografi atzīmējuši ievērojamākas svārstības nekā lielākajās zemestrīcēs, kuŗas še uztvertas.

AUSTRĀLIJAS VIESA — tenora ERNESTA MARŠAUA

KONCERTS

šāgada 26. janvārī plkst. 8 vakarā Sv. Andreja baznīcas telpās Toronto.

Programmā: Latviešu dziesmas. Operu ārijas. Pie klavierēm māksliniece A. Rundāne

Ieeja: pieaugušiem 2 dol., jaunatnei 1 dol.

Visus laipni ielūdz Toronto Latviešu Biedrība

Arabi un židi runā par jaunu kaŗu

Kā no Kairo, tā Telavivas pienāk ziņas par jaunu gatavošanos kaŗam. Kairo laikraksti, kas pārstāv Ēģiptes prezidenta Nasera domas, atklāti draud ar jaunu kaŗu pret Izraēlu. Arī ģenerālis Moše Dajāns, Izraēlas aizsardzības ministrs, Telavivā runājis par nenovēršamu jaunu kaŗu ar arabu valstīm, galvenokārt ar Ēģipti. Viņš brīdināja tautu, ka nākošajā konfliktā Izraēlai jārēķinās ar Pad. savienības aktīvu sadarbošanos ar ēģiptiešu armiju. Dajāns paredz, ka Ēģipte nesamierināsies ar Izraēlas atrašanos pie Suecas kanāļa un mēģinās izraēliešus no tā atkal padzīt.

„Pad. savienība nevar samierināties ar pašreizējo situāciju, jo mēs neatvelkamies no Sinajas," teica Dajāns. „Tā būtu otra politiska sakāve krieviem, tādēļ mums jābūt gataviem uz kopīgu ēģiptiešu un krievu uzbrukumu".

Dajāns netic, ka Ēģipte jaunu kaŗu varētu uzsākt vēl šogad, jo nav vēl pilnībā atjaunojusi savu armiju. Bet karš ļoti iespējams nākošajā gadā, kad Ēģipte būs izveidojusi arī savus gaisa un jūras spēkus.

Ka Ēģipte ļoti cenšas uzlabot savas armijas kaujasspējas un stāvokli, kuŗu galvenokārt veido zaudētājā iskarā, liecina izmēģinājumi jau vairākkārtējās „tīrīšanas" akcijas. Kairo nāves sodu atkal gaida ap pussimts augstāko armijas virsnieku un valstsvīru, to vidū arī bijušais kaŗa ministrs Šams Badrāns un iekšlietu ministrs Abba Radvāns. Vairākus apsūdz par sacelšanās mēģinājumu pret Naseru pēc zaudētā kaŗa. Lielākais skaits tiesājamo tomēr ir aktīvie un pensionētie virsnieki, kas nebija samierinājušies ar Nasera režīmu. Še jāatceras, ka feldmaršals Abdels Hakims Amers, Ēģiptes bruņoto spēku bijušais virspavēlnieks, pagājušajā gadā izdarīja pašnāvību.

Ēģipte kategoriski noraidījusi Apvienoto nāciju speciālā sūtņa Gunara Jarringa miera priekšlikumus. Kopš decembŗa Jarrings jau trešo reizi apmeklēja Kairo, bet bez panākumiem. Ēģipte joprojām prasa Izraēlas izvākšanos no okupētajiem apgabaliem, tikai tad gatava uzsākt miera sarunas, taču Izraēla, ātrās uzvaras pagājušās vasaras kaŗā iedrošināta un pārlieku spekulējot uz ASV palīdzību, vēlas labāk riskēt ar jaunu kaŗu un pat Pad. savienības iejaukšanos nekā atbrīvot sagrābtās arabu teritorijas. Pēc Ēģiptes ārlietu ministra Māmuda Raida apmeklējumiem arabu galvaspilsētā un Jarringa vizītes Izraēlā paredzamas vēl sarunas Kairo miera nokārtojumam ar Apvienoto nāciju starpniecību.

Tas nav vairs tikai žīdu un arabu jautājums vien, kuŗu nesekmīgi cenšas atrisināt Apvienoto nāciju sūtņi. Vidusjūrā atrodas padomju flote, kuŗa meklē izvēršanās iespēju Vidējo austrumu bazēs. Arī padomju sūtņa nomaiņa Apvienotajās nācijās norāda uz politiskās cīņas pastiprināšanos šai virzienā. Arabi un žīdi ir tikai bīdamās figūras lielajā politikas spēlē, kas var izvērsties jaunā un daudz lielākā bruņotā sadursmē, kuŗā zaudētāji var kļūt abi nesamierināmie pretinieki.

Angļi taupīs uz drošības rēķina

Sakarā ar pastāvošo krizi Anglijas premjērs Vilsons izšķīries jauniem drastiskiem ierobežojumiem, lai „uzlietu uz kājām" valsts saimniecību. Vislielāko ietaupījumu strādnieku valdība cer rast, samazinot izdevumus gaisa aizsardzībai. Atsaucot ASV 50 smago Fill kaujas bumbvedēju pasūtinājumu, Vilsons cer ietaupīt vairāk nekā biljonu dolaru. Samazinot arī citus izdevumus, kopīgie ietaupījumi varētu būt 2½ bilj. dolaru.

Vilsons apakšnamā paziņoja, ka Anglija atvilks savus spēkus no Tālajiem austrumiem un Persijas jūras līča, šo akciju pabeidzot līdz 1971. gadam. Pēc tam Anglija vairs neuzturēs militārās bazes ārpus Eiropas un Vidusjūrā, bet būs gatava sadarboties ar kopvalsts partneriem gaisa aizsardzības sistēmā Malēzijā un Singapūrā.

Smagāki ierobežojumi skars arī Anglijas iekšējo dzīvi. Strādnieku valdība līdz šim bija pārāk aizrāvusies sociālās labklājības veicināšanā. Arī šai ziņā tagad nāksies pieciest dažus ierobežojumus. Tā, piemēram, turpmāk būs jāpiemaksā pie medikamentiem, kuŗus ārsti parakstījuši. Izbeigs arī bezmaksas piena izsniegšanu skolas bērniem, vecākiem par 11 gadiem.

Par Anglijas nodomu izvākties no savām bazēm Malēzijā un Singapūrā, protesti atskanējuši no Austrālijas, Jaunzēlandes un pašas Malēzijas. Arī ASV prezidents Džonsons personīgi izteicies Vilsonam, ka viņam nav nodoma iejaukties Anglijas politikā, bet pašreiz šāda akcija būtu vēl nopietni apsverama.

Sakarā ar Anglijas nodomu izvākties no Āzijas bazēm, ASV paliks vienīgā Rietumu valsts, kas sargās mieru šai kontinentā, kaut arī ASV pievērsušās zināmiem ierobežojumiem, kas radīs grūtības aizpildīt britu atstātos tukšumus, kuŗus varētu ieņemt sarkanā Ķīna un Pad. savienība. Angļi par bazi paredzējuši paturēt vienīgi kroņa koloniju Hongkongu.

AUSTRUMVĀCIJA PASTIPRINA BERLĪNES MŪRI

Austrumvācija tik lielā mērā pastiprinājusi Berlīnes mūŗa apsardzību,, ka aizvadītajā gadā tikai apm. 800 austrumvāciešiem izdevās pārbēgt uz Rietumiem. Tas ir mazākais pārbēdzēju skaits kopš mūŗa uzcelšanas 1963. gadā. Gadu iepriekš, 1966. gadā, Berlīnes valni izdevās pārvarēt 1736 austrumvāciešiem, bet tūkstoši pārbēga robežai pa citiem ceļiem. Pērnā gadā pie mūŗa nošauts tikai viens bēglis, bet agrāk upuŗu bija vairāk. Tas izskaidrojams ar valņa „uzlabošanu" un pastiprinātu robežuzraudzību, kas daudzus attur doties nāves draudos.

Austrumvācijas komūnisti tagad izbūvējuši rūpīgi izdomātu cietokšņa nocietinājuma sistēmu ap 100 m platumā, lai uztvertu bēgļus, iekām tie sasniedz pašu robežu. Sākumā valni izveidoja steigā un pavirši kā vienkāršu ķieģeļu mūri. Tagad komūnisti to rūpīgi pārbūvē, ar cementa blokiem, kas grūti sadrupināmi un izlaužami. No 29 jūdžu gaŗā mūŗa vairāk nekā puse jau pārbūvēta. Pārējo daļu cer pabeigt līdz 1970. gadam.

Pārbūvēti un pastiprināti arī dzelzs žogi un caurlaides vārti 71 jūdzi gaŗajā robežā, kas atdala Rietumberlīni no Austrumvācijas.

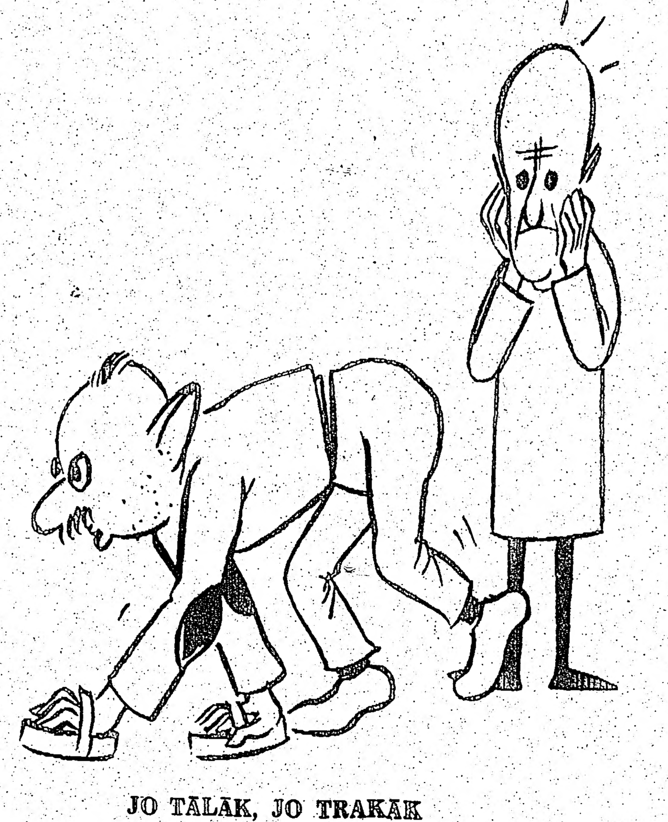

JO TĀLĀK, JO TRAKĀK

Kāds Telavivas chirurgs bojātai cilvēka sirdij pieoperējis teļa sirds vārstuļus, bet kāds Džordžtaunas universitātes slimnīcas chirurgs ASV projektē pārstādīt cilvēkā visu teļa sirdi.

Chirurgs: „Kopš viņā pārstādīju teļa sirdi, viņš sācis tā neparasti staigāt..."

Ed. Keiša karikatūra

Padomju rakstnieki notiesāti

Maskavā 12. janvārī pasludināts spriedums četru apsūdzēto padomju rakstnieku prāvā, par kuŗas sākšanos jau ziņots. Juriju Galanskovu notiesāja uz 7 gadiem spaidu darbos, bet Aleksandru Gincburgu uz 5 gadiem. Aļeksejam Dobrovoļskim, kas vienīgais atzinās par vainīgu un liecināja pret pārējiem apsūdzētajiem, tiesa piesprieda 2 gadus, bet Veru Laškovu sodīja ar 1 gadu cietumā.

Kādreizējā Pad. savienības ārlietu komisāra Maksima Ļitvinova mazdēls Pavels Ļitvinovs procesu apzīmēja par „raganu tiesu", kas neatšķiras no līdzīgām Staļina laika komēdijām. Viņš apellēja pie pasaules sabiedriskās domas, piesūtot apellāciju Rietumu žurnālistiem. Tajā Pāvels Ļitvinovs vaino tiesas priekšsēdi, kas nav rīkojies taisnīgi un ignorējis apsūdzēto lieciniekus, procesa norisē arī lietojot rupju taktiku. Ļitvinovs prasa šo procesu publiski nosodīt, apzīmējot to par kauna pilnu un noziedzīgu, un notiesāto rakstnieku atbrīvošanu. Tālāk viņa apellācijā prasīta jauna legāla tiesa starptautisku novērotāju klātienē. Pie padomju sabiedrības apellācija vēršas ar lūgumu prasīt tiesas priekšsēža Ļeva Mironova un divu piesēdētāju atcelšanu no amata.

„Lieta negrozās vienīgi ap notiesātajiem, kuŗi ir briesmās, bet šādas tiesas nav labākas par Staļina laikā inscenētajām tiesu komēdijām 1930-tajos gados, kuŗas ierāvušas mūs tik stiprā kaunā un asinīs, ka vēl tagad netiekam laukā," uzsvēris Pāvels Ļitvinovs.

GRIEĶIJAS KARALIS TRIMDĀ JŪTAS LABI

Grieķijas karalis Konstantīns II savas „trimdas sāpes" Italijā mazina ar komfortablu dzīves veidu. Par to sajūsminājušies visi aizbēgušie monarcha draugi.

Kaut gan Grieķijas karaliskā ģimene neskaitās pie bagātākajām Eiropā, tā tomēr ieguvusi īpašumus un tirdzniecības intereses, kas nodrošina pieklājīgu karalisku dzīvi. Grieķijas militārās valdības galva Papadopulos bijis tik humāns, ka Konstantīna īpašumus atstājis neskartus. Valdība arī piekritusi izmaksāt karalim viņa ienākumus, kas nozīmē, ka jaunais valdnieks pats saņems 17 milj. drachmu (ap 583.000 dol.) gadā, bet 2½ milj. drachmu (ap 83.280 dol.) viņa zīdaiņa vecuma dēls, kroņprincis Pauls. Kopš ierašanās Romā pērnajā decembrī, Konstantīns ar ģimeni apdzīvo elegantu rezidenci, kuŗā uzturas arī karaliskie radi, ieskaitot viņa māti Frederiku un māsu princesi Ireni. Konstantīna ģimenē aug divi pēcnācēji — 2 gadus vecā princese Aleksija un troņmantinieks princis Pauls.

Domājot par jaunatni

(Pārnesums no 1. lpp.)

sakaitinātu okupantus. Vienīgā satikšanās jēga trimdā: tikai dancot, padziedāt, iet tautiskās rotaļās...

Tāpat nekad un nekur līdz šim nebija dzirdēts, ka ikvienam jaunietim nepieciešama motivācija: kādēļ jābūt latvietim? Bet Amerikas latviešu jaunatnes apvienības vicepriekšsēdis Alvis Pauga septembrī savā referātā Ņujorkā to jautāja. Vispār, kā šāds jautājums varēja atskanēt, ja jautātājs pats nav ne teorija, ne aparāts, bet ir īsts, labu vecāku dēls, pat ar nacionālu sabiedrisku stāvokli?

Arī Kanadas jauniešu 13. kongresā Toronto pazibējušie priekšlikumi par „prievīšu hepeningu" pilsētas Haiparkā, „hipiju koklētājiem" Jorkvillē vai piedalīšanos „Miss Universe" sacensībā, atstāj iespaidu, ka tie ir labi ierosinājumi jautriem pastāstiem, tikai ne stiprinājums spārnotai, mērķtiecīgai kustībai; kustībai ar ideju gaitā uz priekšu. Sevišķi, kamēr mums jādzīvo dažādos vējos, svešos ļaudīs, citos ciemos.

Pagaidām pastāv vēl daži noteikti jautājumi, uz kuŗiem pašiem jauniešiem vecumā starp padsmitiem un divdesmitajos enerģiskāk jāmeklē ideālākā apgaismojumā labākas atbildes.

Pirmais: Kas ir jaunatnes apvienība? Nacionāli politiska organizācija, vai parasta trimdas laika biedrība, kuŗas locekļi vecākiem un citām organizācijām palīdzot, sabrauc kopā padzīvoties?

Otrs: Cik ilgi un konkrēti kādēļ jaunatnes apvienības, sevišķi ELJA, vēl, piemēram, grib palikt ārpusē, nepiedaloties kopsolī ar mūsu centrālajām organizācijām, pārgudrā malas posteņī un piedzīvot turpināšanos stāvoklim, ka jaunos vairāk neņem nopietni un par viņiem neinteresējas ne trimdinieki, ne padomju okupētajā Rīgā?

Trešais: Kā jaunie domā piekļūt tuvāk tautai, kuŗa, ārkārtīgi izolēta, dzīvo aiz pasaulē visvairāk sargātās robežas?

Ceturtais: Vai jauktās laulības, kuŗas kļūst arvien izplatītākas, bet agrāk vai vēlāk 99 gadījumos partneŗiem tomēr sagādā vislielāko vilšanos, nevar būt interesants diskutējams temats?

Piektais: Kādēļ jaunatne, nedz tās organizācijas, nav tiešāk un dedzīgāk ieinteresēta par mūsu skolu centru Minsterē, vienīgo šāda veida visā brīvajā pasaulē? Ap to pulcēties, pie tā turēties, tajā mācīties, skolas slavai palīdzēt celt, radīt mirdzošas tradicijas? Varbūt tad vairs neatkārtotos tik bēdīga situācija, kāda pamatskolu un ģimnaziju audzēkņu trūkuma dēļ nesen smagi apēnoja.

Jaunības vainagā zied dziņas, jaunība skan. Cik neatlaidīgi jaunatne domās par tautas izmisīgo tagadni un būs alkaina cerības došanā, tik daudz būs nākotnei stiprinājuma. Bet sīki gari, maza elpa lielām lietām vēsturiskā laikā nevar palīdzēt izturēt, uzvarēt..

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Kanadas finanču ministram Šārpam vienas rūpes mazāk: ASV finanču departaments paziņojis, ka Kanadas uzņēmumos ieguldītos līdzekļus neatvilks. Šārps, kuŗš pašlaik sācis kampaņu liberāļu partijas līdeŗa amatam, atteicies reportieŗiem paskaidrot, cik lielā mērā Kanadas banka bijusi spiesta ķerties pie rezervēm, lai stabilizētu Kanadas dolara vērtību. Kanadas bankas direktors L. Rasminskis paziņojis, ka kredita likme paaugstināta no 6 uz 7%. Šis ir otrs paaugstinājums 2 mēnešos. Pirmais likmes paaugstinājums notika novembrī, sakarā ar angļu mārciņas devalvāciju.

☆ 1. februārī elektrības cenu Toronto paaugstinās par 9%; 95% iedzīvotāju tas nozīmēs par 0.72 c lielāku lēsi mēnesī. Ontario Hydro paskaidro, ka sadārdzinājums nepieciešams augstāku algu, lielāku nodokļu un dārgāku ierīču un materiālu dēļ.

☆ Skolēnu pārstāvji no 21 ģimnazijas Kanadā nobalsojuši 2:1 par Kvebekas patstāvību. Tiesnesis T. Saimons, kuŗa vadībā risinājās debates un balsošana, izteicis, ka pārsteigts par angļu izcelsmes kanadiešu jauniešu entuziasma trūkumu, iestājoties par vienotu Kanadu. Viņš brīdināja abu tautību jauniešus, ka Kvebekas separēšanās gadījumā Kanada varētu zaudēt patstāvību bet arī Kvebeka nogrimtu, jo nespētu pastāvēt kā valsts.

☆ Kādreizējais United Church mācītājs Čatamā, R. Horsbergs, kuŗu pirms gada notiesāja par jauniešu nemorāliskas stājas veicināšanu draudzē, nule attaisnots, Kanadas augstākajai tiesai izskatot pārsūdzību. Horsbergs izteicies, ka pieprasīs Ontario ģenerālprokurora A. Višerta atkāpšanos par melīgu apsūdzību. Šis ģenerālprokuroram nav vienīgās nepatikšanas; ar viņa rīcību bija neapmierināts arī M. Šulmans, kuŗu pērn atstādināja no galvenā tiesu ārsta pienākumiem.

☆ Aizkustinošā gādībā par nabaga bezpajumtniekiem — Jorkvilles hipijiem žurnāliste Džūna Kolvuda savākusi 2000 dol. no diviem rabīniem, United, anglikāņu un katoļu mācītājiem, kā arī lielāku summu no citiem devējiem un nodevusi to 14 istabu mājas īrēšanai Toronto, kur ierīkot hipijiem patversmi. Toronto pilsēta no nodokļu maksātāju naudas nolēmusi izdot 556 dol., lai salabotu elektrību, kāds cauruļlicēju uzņēmums iekārtos nepieciešamās vannas istabas 416 dol. vērtībā un citi labvēļi sakārtos pārējo. Mājas kārtību pārraudzīs kāds jauns pāris ar 3 mēn. vecu bērnu, YWCA sūtīs padomdevējus, arī Ģimenes pakalpojumu apvienība palīdzēs, kur nepieciešams; bez tam 7 mācītāji, psichiatrs, psichologs un, kā šī pa sākuma organizētāji cer, arī policija paturēs šo māju acīs.

Izraudzīts . . .

(Pārnesums no 1. lpp.)

tu, Klarks Klifords atbildīgo amatu uzņēmies jau labi sagatavots. Ar prezidentu Džonsonu un ārlietu ministru Rasku viņš veidos ASV „triumvirātu", kas izšķirs svarīgos kaŗa un miera jautājumus. Klifords plāno atteikties no savas advokatūras, saraujot visas saites ar privāto vidi, lai nodotos vienīgi valsts darbam, kas tam ienesīs 35.000 dol. gadā.